‘जिब्रो छेड्ने जात्रा’ संरक्षणका लागि प्रदेश सरकारद्वारा विशेष प्रोत्साहन

मकवानपुर । भक्तपुरको ऐतिहासिक र सांस्कृतिक महत्व बोकेको ‘जिब्रो छेड्ने जात्रा’लाई संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले बागमती प्रदेश सरकारले विशेष पहल थालेको छ । प्रदेश सरकार अन्तर्गतको संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयले जात्रामा जिब्रो छेड्ने व्यक्तिलाई स्वास्थ्य उपचार र प्रोत्साहनका लागि आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको हो ।

मन्त्रालयका सचिव दिपेन्द्र सुवेदीका अनुसार परम्परा निरन्तरता दिने व्यक्तिहरूको संख्या दिनानुदिन घट्दै गएको र आगामी दिनमा यो सांस्कृतिक सम्पदा लोप हुने खतरा देखिएकाले यस्तो निर्णय गरिएको हो । उनले जिब्रो छेड्ने परम्परा ऐतिहासिक र धार्मिक आस्थासँग जोडिएको अमूल्य सम्पदा भएकाले यसलाई लोपोन्मुख संस्कृतिको रूपमा संरक्षण गर्ने तर्फ सरकार गम्भीर रहेको बताए ।

मुख्यत: बोडेको जिब्रो छेड्ने जात्रा वैशाख २ गते मनाइन्छ । त्यस्तै भाद्र शुक्ल पूर्णिमाका दिन (इन्द्रजात्राका ठीक भोलिपल्ट) थिमिमा अर्को परम्परा छ । आर्थिक समस्या हुँदा विगतका केही दशकसम्म त्यो परम्परा बन्द भयो, तर केही वर्षयता पुनः चलाउन थालिएको छ ।

मन्त्रालयको निर्णय अनुसार थिमिमा हुने ‘येंया पुन्हीया मेय् प्वाः खनेगु जात्रा’ (जिब्रो छेड्ने जात्रा) मा सहभागी भई जिब्रो छेड्ने व्यक्तिलाई उपचार खर्च र परम्परा निरन्तरताका लागि प्रोत्साहन रकम प्रदान गरिनेछ । चालु आर्थिक वर्षको बजेटअनुसार यस कार्यक्रमका लागि

प्रारम्भिक रूपमा २ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।

संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्री सुरेश श्रेष्ठका अनुसार प्राचीन कालदेखि चल्दै आएको यो जात्राले रोगव्याधिबाट मुक्ति, बालीनालीमा समृद्धि तथा प्राकृतिक विपत्तिबाट रक्षा गर्ने जनविश्वास बोकेको छ । तर, आर्थिक अभाव र जिब्रो छेड्ने साहसी व्यक्तिको कमीले गर्दा यो परम्परा संकटमा पर्न थालेको उनले बताए ।

सरकारको यो पहल दीर्घकालीन रूपमा टेवा पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । प्रोत्साहन रकम उपलब्ध गराउने निर्णय आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयसँग सहमति लिएर मन्त्रिपरिषद्‌बाट समेत स्वीकृत भइसकेको छ । आगामी दिनमा प्रदेश सरकारले यस बारेमा कानुन नै बनाएर जिब्रो छेड्ने परम्परागत सांस्कृतिक व्यवस्था संरक्षण गर्न पहल गरिने सचिव सुवेदीले बताएका छन् ।

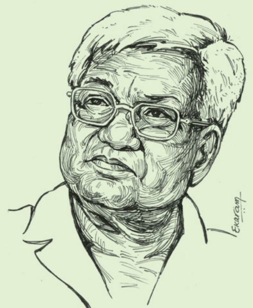

दुर्गालाल श्रेष्ठ

ख्वै निकास

हेर्छु केही
देख्दिनँ म
अन्धैसरि हुन्छु !
छाम्छुम् गर्छु
जहाँ पनि
भित्तै मात्र छुन्छु !

प्रतिकार

घुन्मुनिँदै
चित्कार्छु म
अनायासै इन्कलाब् !
भित्तै चर्की
स्वर फुत्क्यो
जिन्दाबाद ! जिन्दाबाद !

ठोरीमा होमस्टेकर्मीलाई हस्पिटालिटी र प्राथमिक उपचार तालिम

काठमाडौं । पर्साको ठोरी गाउँपालिका सुवर्णपुरस्थित सुनाखरी मध्यवर्ती सामुदायिक होमस्टेमा होमस्टेकर्मी तथा स्थानीयलाई हस्पिटालिटी र प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको छ ।

दिगो पर्यटन परियोजना, नेपाल पर्यटन बोर्ड, युएनडीपी र गाउँ पर्यटन प्रवर्द्धन मञ्च नेपालको संयुक्त आयोजनामा तीन दिने तालिम सञ्चालन गरिएको हो । कार्यक्रममा ४० जना सहभागी भएका थिए, जसमा महिलाको सक्रिय सहभागिता उल्लेख्य देखिएको छ ।

तालिममा पर्यटनका जानकार डा. आलोक प्रसाई र शिव लामिछानेले आतिथ्यतासम्बन्धी प्रशिक्षण दिएका थिए भने डा. रबिकुमार गिरीले प्राथमिक उपचारसम्बन्धी सीप प्रदान गरेका थिए ।

पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा पर्ने ठोरी गाउँपालिकामा पर्यटनको ठूलो सम्भावना रहेको भन्दै होमस्टेकर्मीलाई आवश्यक दक्षता विकास गर्ने उद्देश्यले तालिम आयोजना गरिएको आयोजकहरूले जनाएका छन् ।

ठोरी गाउँपालिकाका अध्यक्ष लालबहादुर श्रेष्ठको प्रमुख आतिथ्यतामा भएको कार्यक्रममा दिगो पर्यटन परियोजनाका आस्था रिजाल, भिटोफका अध्यक्ष सकुन्तला देवकोटा, उपाध्यक्ष हरिशरण थपलिया, सहकोषाध्यक्ष इन्दिरा न्यौपाने लगायत पर्यटन व्यवसायीको सहभागिता रहेको थियो । तालिम असोज ८ बुधबार समापन गरिएको थियो ।

मधेश प्रदेश सरकारले पर्साको ठोरी क्षेत्रलाई विशेष पर्यटकीयस्थल घोषणा गरेको समेत गरेको थियो । सुगम जिल्लाको दुर्गम क्षेत्र मानिने पर्साको ठोरीलाई विशेष पर्यटकीयस्थलको रुपमा मानिन्छ । भारतसँग सीमानाका जोडिएको कारण पनि यहाँ भारतीय र देशका अन्य ठाउँबाट पर्यटक पुग्ने गरेका छन् । जिल्लाको उत्तरी भेगमा रहेको ठोरीलाई चितवनबाट भारत जाने मार्गका रूपमा समेत प्रयोग गरिन्छ । नयाँ वर्ष वा कुनै विशेष दिन जिल्लाका विभिन्न स्थानबाट पर्यटक यहाँ पुग्ने गरेका छन् ।

हात्ती तथा जीप सफारीको माध्यमबाट पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज लगायतका रमणीय स्थलको भ्रमण गर्न सकिन्छ । वन्यजन्तु पर्यटन र ऐतिहासिक गन्तव्य भएकाले पनि पर्यटनको प्रचुर सम्भावना भएको ठाउँमा भिटोफले पर्यटन बोर्ड र युएनडीपीसँगको सहकार्यमा होमस्टेमा आतिथ्यताको तालिम सञ्चालन गरेको हो ।

बागमती प्रदेश संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयपाखें प्रकाशित तथा मुद्रित, **संरक्षक** : दिपेन्द्र सुवेदी (प्रदेश सचिव) | **सल्लाहकार** : पवन कुमार पोख्रेल (प्रमुख, पर्यटन कार्यालय काठमाडौं)
संयोजक : प्रकाश अधिकारी (महाशाखा प्रमुख), **सदस्य :** अशेष खड्का (योजना अधिकृत), अर्विन्द्रमान सिंह (नेपालभाषा विज्ञ), अर्जुनबहादुर तामाङ (तामाङ भाषा विज्ञ) विमल पाण्डे (लेखा अधिकृत)
सदस्य सचिव : यज्ञ राज अधिकारी (प्रशासन अधिकृत) । फोनः ०५७-५९०१२६, email: mocatbagamati@gmail.com, web: mocat.bagamati.gov.np

बागमती प्रदेश सरकार
संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय
हेटौंडा, नेपाल
नेपालभाषा त्रैमासिक बुलेटिन
नेपालभाषा त्रैमासिक बुलेटिन
दँ २, ल्याः ४, पृष्ठ ८, साउन–असोज २०८२, दिल्ला–कौला ११४५, July-October 2025

यमा:द्य: तंगु यँया:या भिंतुना

प्रकाशकीय

भाषा त्रैमासिक बुलेटिन :
म्हसीका व संरक्षणपाखे छगू ठोस पलाः

तामाङ व नेवा भायूयात सरकारी कामकाजया भाषाया मान्यता बिइवं बागमती प्रदेश सरकारं थ्व निगुलिं भाषां त्रैमासिक बुलेटिन प्रकाशन यानाच्वंगु दु। कामकाजया भाषाया नापनापं बुलेटिन पिथनेगु धइगु भाषिक अधिकार व सांस्कृतिक समावेशिताया निंतिं छगू महत्वपूर्ण पहल खः। भाषायात संरक्षण यायेगु दकलय् प्रभावकारी उपाय धइगु थुकिया निरन्तर छ्यलाबुला खः। राज्य संरचनापाखें तामाङ व नेवाः भासं नियमित रुपं पिदनीगु सामग्रीं भाषाया औपचारिकता, स्वीकार्यता व जीवन्तता नितांयात बल्लाकी।

थ्व बुलेटिनया माध्यमं सरकारी योजना, नीति व सूचना प्रत्यक्ष रुपं मातृभाषां उपलब्ध जुइ, गुकिं राज्यप्रति समुदायया विश्वास अवश्य नं अप्वइ। सुचं कायेत समान अधिकार ब्यवहारय् स्थापित जुइ। थुकिया नापनापं तामाङ व नेवाः भायूया न्हूगु सामग्रीया निंतिं च्वयेगु, अनुवाद यायेगु, सम्पादक व च्वमिपिन्त प्रशिक्षण बीगु वातावरण दयेकी, गुकिं यानाः भायूया च्वयेगु व ब्वनेगु परम्परा बल्लाइ।

राज्यया मान्यता व छ्यलाबुलां मांभायूप्रति गर्व अप्वयेकेगु, लोपोन्मुख सांस्कृतिक ज्ञानयात दस्तावेजीकरण यायेगु, शिक्षा क्षेत्रय् मांभाय् आधारित सिकाइयात सहज यायेगु ज्याय् भूमिका म्हिती। थ्व पलाः सकारात्मक जक मखु, तामाङ व नेवा भाषा व संस्कृतिया पहिचानयात संस्थागत यायेत दीर्घकालीन प्रभाव दुगु मार्गदर्शक अवसर नं खः। थुकथं स्वयेबलय् भाषिक अधिकारयात व्यवहारय् हयेगु व बहुभाषिक नेपाःयात सुदृढ यायेगु निंतिं तामाङ व नेवाः भायूया त्रैमासिक बुलेटिन प्रकाशन छगू महत्वपूर्ण मोडया रुपय् दनाच्वंगु दु।

बागमती प्रदेश सरकार
संस्कृति व पर्यटन मन्त्रालय
हेटौंडा, मकवानपुर

सहयोग रंजित

नेपालभाषाया महाकवि सिद्धिदास महाजुं धयादीगु खः– ‘भाषा म्वाःसा, जाति म्वाइ’ अर्थात भाय् म्वाःसा जक जाति नं म्वाइ। भाषा म्वाकेत उगु भाय् नवाये, च्वये, सः सिउ व थूम्ह मनूया आवश्यक जुइ। उकिया अभावय् उगु भाय् नापं जातिया अस्तित्व नं लोप जुया वनीगु सम्भावना उतिकं दयाच्वनी।

छगू भाय् अबलय् लोप जुइ, गबलय् उगु भाय् नवाइगु थासय् बुलुहुं निगूगु भाय् हावी जुइ। रैथाने भाय् नवायेत थाकुयाः वा सयेके मं दयाः नं मेमेगु भाय् नवाइपिंसं बुलुहुं उगु समुदायया भाषिक खँग्वःधुकू हे हिलाबी।

दसुया निंतिं यैंया माइतीघर।

थौंकन्हय् झीसं माइतीघर धकाः म्हसिया वयाच्वंगु थासय् ‘माइतीघर’ संकिपाया बोर्ड दुगु खः हँ! अले सुनानं गन वयेगु धकाः न्यन धाःसा माइतीघरया बोर्ड दुगु थासय् धाधां वंगु इलय् उगु थायूया नां हे माइतीघर जू वन धइगु कथन नं दु। तर माइतीघर संकिपा दयेके न्ह्यः हे उगु थायूया नां हे मदुगु खःला ले ?

वास्तवय् उगु थायूया नां खः फिब्व ख्यः।

उगु लागाय् दुगु तुकुचालिक्कं फिब्व ख्यः अजिमाया देगः आः नं दनि। व हे अजिमाया नामं उगु थायूया नां फिब्व ख्यः जूवंगु धाइ। तर शायद नवायेत थाकूगुलिं खः वा मेगु छुं कारणं खः मनूतयूसं फिब्व ख्यःयात ल्वःमंका यंकल। नेवाः भासं दयाच्वंगु उगु थायूयात खस् नेपालीकरण याना यंकल, बुलुहुं उगु थाय् माइतीघरया नामं म्हसिया वन। तात्कालीन यैं महानगरपालिकाया मेयर केशव स्थापितं उगु थासय् मन्दः (मण्डला) दयेकल। झी नेपाःमितयूसं हाकनं उगु थाय् या नांयात भारतीयकरण याना यंका, माइतीघर मण्डलयात माइतीघर मण्डला दयेकाः।

थुकथं गुगुं मेगु भासं अनया रैथाने भाय् व खँग्वः हिला वनीगुया मुख्य कारण खः ‘कम्फर्ट अफ टंग’ अर्थात म्येयात अःपुकेया निंतिं।

पुलांम्ह प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीं गैंडायात ‘राइनो’ धाःगु खँय् आपत्ति प्वंकुसे विदेशीतयूसं थःपिनिगु ‘कम्फर्ट अफ टंग’या निंतिं गैंडायात ‘राइनो’ दयेकूगु द्वपं बियादीगु खः। खयूतला एक सिंगे गैंडा नेपालय् जक मदु। प्रधानमन्त्रीं नवाःगु खँग्वलं स्वनिगःया इतिहासयात हे हिला बिउगुयात इंगित याः।

शायद व हे म्येयात अःपुकेया निंतिं कालान्तरय् ‘यैं’-काठमाडौं जुल। थँबही-ठमेल जुल। लुँहिति-सुन्धारा जुल। थायूमदु-बांगेमुढा जुल। वंघः-इन्द्रचोक जुल। बिस्काः बिस्केट जुल। करुणामय बुंगद्यःया उं ह्याउँगु खनेदुगुलिं मछिन्द्रनाथया न्ह्यःने रातो खँग्वः तनाबिल। जनबहाःद्यःयात सेतो मन्छिद्रनाथ धायेगु यात। थ्व धलः थन हे सिधइमखु।

स्वनिगलय् सार्वजनिक विदा बियाः हना वयाच्वंगु यँयाःपुन्हि नं इन्द्रजात्राया नामं लोकंह्वात। यँयाःया इलय् थनीगु यःसिं -लिंगो जुल। इन्द्रजात्राय् इन्द्र हे तनावन।

गुकथं तन इन्द्र ?

नां इन्द्रजात्रा। तर मनुखं इन्द्रया जात्राय् इन्द्रयात हे खनीमखु। सरकारं ‘इन्द्रजात्रा’ धकाः स्वनिगलय् सार्वजनिक विदा बी। राष्ट्र प्रमुखया हैसियतं राष्ट्रपति गद्दि बैठकय् वनी। द्वलंद्वः मनू वसन्तपू लायूकुलिइ थ्यनी। श्री कुमारि, श्री गणेश व श्री भैरवया रथयात्रा स्वइ। लाखे, पुलुकिसि प्याखं ल्हुकूगु स्वइ। तर वास्तवय् यँयाः धइगु छु खः ? थुइमखु। वा धाये थुइकेत स्वइमखु।

थुइकेगु कुतः याइमखु। मरु, न्यत, हनुमानध्वाखा लायूकू लगायतया चुक चुकय् इन्द्रयात खिपतं चिनाः ब्वयातःगु बारे यक्वसिनं सिउगु खइमखु।

अले यँयाःया जात्राय् रथ साःगु जक स्वयाः लिहां वयेवं इन्द्र तन मखुला ?

ल्यं पृष्ठ ४ य्

सकिमिला पुन्हिबलय् जुइगु जात्रा, मेला व पर्व

कौलाथ्व पुन्हि निसें कछलाथ्व पुन्हि तक कार्तिक स्नान (सुथन्हापां म्वःल्हुइगु) कार्तिक महिना नारायणद्यः पुज्यायेगु महिना जूगुलिं सुथय् बहनी आलमतः बीगु, प्यम्ह नारायणद्यः, भुइजःसि नारायणद्यः, पुलांगुह्येश्वरी आदि द्यःयाथाय् द्यइके वनेगु, ख्यःभ्वय् नयाः लहडबहड यायेगु याइ। अथेहे यलय् च्वंपिं थ्व लछियंकं स्वयम्भुइ मेला हनी। थुकुन्हु भुइजःसि नारायणद्यःयाथाय् द्यइके वनाः भुतुमालि ब्वयेकाः चफुना छ्वयेगु याइ।

सन साय्मि

म्हसीका

कछलाथ्व पुन्हियात सकिमिला पुन्हि, सकिमना पुन्हि, हलिमलि पुन्हि व कार्तिक शुक्ल पूर्णिमा नं धायेगु याः। फकंया हाः, सकि व मिला (चन्द्रमा) स्वानाः सकिमिला पुन्हि जूगु खः। थुकुन्हु भ्गीगु तजिलजि कथं सकि व हिसकि मनाः व कचिकं छानाः थम्हं नं नयेगु याइ। कतिंपुन्हि निसें लछियंक नेपाःगालय् संन्याकाई जुइवं त्वाःत्वाःपतिं सतः, फल्चाय् दाफा थानाः भजन हालेगु क्वचाइगु जूगुलिं छुस्या मुस्या सियाः छुस्यामुस्याया देगः, स्वयम्भू, चैत्य, पूर्णकलश, मन्दः थीथी द्यःपिं आदि दयेकाः मरिकसि व हलिमलि ब्वयाः इनाः नयेगु याइ।

थीथी द्यःया जात्रा, मेला व पर्व

थुकुन्हु नरलय् श्वेत गणेश, चाबहिलिइ ल्वहंसाला गणेद्यः, च्वबहाः क्वसं क्वय्‌ना गणेद्यः व थक्वातय् (थानकोट) महालक्ष्मी द्यःया जात्रा हनी। स्वनिगः व स्वनिगलं पिने थीथी तीर्थ व द्यःया थाय् मेला जुइ।

थुकुन्हु पन्तिं (पनौतिं) १० किमि पूर्वय् (यैं नं ३२ किमि तापाः) गन्धकूट पर्वतय् नमोबुद्ध चैत्य (नमराय्) विशेष मेला जुइ। थुकुन्हु महासत्व राजकुमारया बुन्हि धाइ। थन महासत्व राजकुमार, दाजुकिजा व वया अबु महारथ जुजुया लुं सियातःगु मूर्ति ब्वयातइ। थन थीथी थासं द्यइके वइपिं म्वःम्वः दइ। थःगु मतिना ताःलाइ धयागु जनविश्वासं अप्वः यानाः ल्यासे ल्याय्‌म्ह द्यइके वइ। श्री स्वयम्भू महापुराणकथं नमोबुद्धयात धर्मरती तीर्थ, पन्ति देय्‌या जुजु महारथया काय महसत्वं मचा बुयाः सने मफुम्ह माधुँयात ला ध्यना नकाः प्राण त्याग यायेवं वया ल्यं दुगु अस्थि (क्वँय्) तयाः चैत्य दयेकल। थुकुन्हु गन्धकुट क्वसं च्वंगु शंखुचा तीर्थय् पञ्चसुगन्ध स्वांता कयाः म्वःल्हुयाः वस्त्र दान यानाः खुसि सिथय् च्वंम्ह महासत्वया मां अजिमा द्यः व नमोबुद्ध भगवानया दर्शन याइ। अथेहेतुं थुकुन्हु पन्तिइ चतुर्मास जःछि प्यलाः कृष्ण लिला वर्णन यानातःगु 'गीत गोविन्द'या लिधंसाय् हालीगु भजन 'धल्चा हालीगु' हलिमलि ब्वयाः क्वचायेकी।

सक्वय् थुकुन्हु चतुर्मास जःछि व्रत च्वंपिं जक मखु मेपिं नं अपसं च्वनाः तिमिलायात पुज्यानाः चतुर्मास व्रत क्वचायेकी। तिमिलायात द्यः पुज्याइबलय् सकि व हलिमलि छानाः थम्हं नं नइ। भजन छेँय् चर्तुमास जःछि भजन हालेगु क्वचायेकेत हलिमलि ब्वइ। आलमतः व कतिंमत तयेगु नं क्वचायेकी।

थुकुन्हु यैं नं १० किमि तापाःगु पश्चिम लाःगु थक्वातय् च्वंगु वाणस्थलीइ त्रिवेणी (स्वंगू खुसि ह्वनाच्वंगु) व थक्वाः महाद्यःयाथाय् मेला हनी। थुगु तीर्थया महत्व, उत्पत्ति बारे किंवदन्ती थथे न्यनेदु -

नेपाल महात्म्य व हिमवत् खण्डय् च्वयातःकथं त्रिवेणी गंगा, जमुना व सरस्वती ह्वनाच्वंगु खुसि खः। थुगु त्रिवेणी खुसि यँकिदँ नं न्ह्यानाच्वंगु इन्द्रमति, चन्द्रनगिरी (धिनाच्व) क्वं न्ह्यानाः त्रिभुवन पार्क जुयावःगु भष्मावती व पुरातात्विक देवलतानिसें न्ह्यानाच्वंगु स्वर्णधारा ह्वंगु थाय्‌यात लिङ्गतीर्थ त्रिवेणी धाइ। विरुपाक्षं कुकर्म याःगुलिं कोरि (कुष्ठरोगी) जुल। नेमुनिया सल्लाह कथं तीर्थ यात्रा यायेगु इवलय् लिङ्गतीर्थय् म्वःल्हुयाः पार्वती कुण्डया जल त्वनाः चन्दभटारेश्वर महाद्यःया दर्शन याःगुलिं वया ल्वय् क्वलानाः बांलात धयागु बाखं नेपाल महात्म्य हिमवत् खण्डया ८८ अध्यायय् च्वयातःगु दु।

> **सकिमिला पुन्हि सिधयेवं चिकुला शुरु जुइ। उकिं छुस्यामुस्या नयाः म्ह क्वाकेत स्वइ। हिसकि व सकिइ कार्बोहाइड्रेट, मुस्या, बरां आदिइ प्रोटिन दइ। अथेहे सिसाबुसाय् भिटामिनि सीं दइ। उकिं सकिमिला पुन्हिकुन्हु नइगु नसाय् वैज्ञानिकता सुलाच्वंगु खनेदु। भ्गी पूर्वजपिंके गुलि ज्ञा दुगु धयागु खँ भ्गीसं मचायेक सिका कायेफु।**

स्कन्द पुराणय् वाणासुर व संखासुर दैत्यं थुगु तीर्थय् म्वःल्हुयाः दान, जप, तप, यानाः महाद्यःयात लय्‌तायेकाः वर फ्वनाः देवराज इन्द्रयात बुकाः स्वर्गय् स्वीद्वः दँ तक राज्य यात। ब्रम्हानन्द ब्रम्हुनं थुगु तीर्थय् म्वःल्हुयाः महाद्यःया दर्शन यानाः थः सीम्ह काय्‌यात म्वाकाः पुनर्जन नां तयाः शिवभक्त दयेकूगु खँ च्वयातःगु दु। महाद्यः म्वःल्हुइगु भष्मावती भष्म गंगा व थःगु जटा पायेगु ल्वहंलिसें थन चन्दन भराटेश्वर महाद्यःया देगः व पार्वती कुण्डय् थुकुन्हु म्वःल्हुयाः द्यः पुज्यात धायेवं तःधंगु पुण्य लाइ धयागु विश्वासं थन मेला हनी।

थुकुन्हु च्वबहाः क्वसं न्हसिकाप गन्धेश्वर वैतरागतीर्थ (चखुंति बखुंति)य् सिन्हाय् स्वां स्वांता कयाः म्वःल्हुयाः छत्र दान यानाः क्वय्‌ना गणेद्यः पुज्यात धायेवं फुक्क ल्वय् मदयाः दिव्यदेह जुइ धाइ। श्री स्वयम्भू महापुराणकथं थन ओदियान आचार्य अष्टसिद्धि प्राप्त याःगु न्हि सकिमिला पुन्हि खः।

माय् अपसं क्वचाइगु दिं

दँय्‌दसं कतिंपुन्हि निसें सकिमिलि पुन्हि तक लछि च्वबहाःद्यःयाथाय् वनी। लछियंकं च्वनीगु अपसंयात माय् अपसं धाइ। यैंय् स्वयम्भुइ व यलय् हिरण्यवर्ण महाविहारय् थ्व अपसं च्वनेगु चलन दु। च्वबहाःद्यःयाथाय् कलाः भाःत मबायेकेत कछलाथ्व एकादशी निसें पुन्हि तक न्यान्ह अपसं च्वनी। थ्वयात माय् अपसं व निर्जला व्रत धाइ। न्यान्हु तक च्वबहाःद्यःया पालाखं बिउगु छपासं लः जक त्वनाः च्वनीगु व्रत यदि भाःतं थंमवःसा सुनां थंवल वलिसे मिसाम्ह वनेमाःगु माय् अपसं थुकुन्हु क्वचाइगुलिं थन चान्हय् 'भगवान गुँया च्वसं रसन बिज्याक....' धयागु धनाश्री रागय् ज्वःम्ये नं हाली।

हलिमलि ब्वयेगु

लछियंकं संन्याकाःइलय् दाफा बाजं थानाः नारायणद्यःयात आरती याना वयाच्वंगु दाफा थायेगु क्वचायेकेत देगः, चैत्य, बहाःबही, त्वालय् हलिमलि ब्वइ। यैंय् विशेष यानाः असंभलु अजिमा देगः न्ह्यःने दबुलिइ जनबहाः, चसां, न्हूसाः, न्हूसतक सिमाक्वसं तलेजु भगवानी व चिभाद्यःयाथाय् पूर्णकलश स्वयम्भूचैत्य, थीथी द्यःपिं, तलेजु देगः आदि छुस्यामुस्यां दयेकी। छेँखापतिं छुस्यामुस्या, कःनि, खत्या, बरां आदि सिया थीथी मरि सिसाबुसा, हिसकि, सकि आदि तःवनी। दाफा थाःथाय् मरिकसि नं ब्वइ। दाफा थाय् सिधयेवं घाराघुरु यानाः छुस्यामुस्या प्रसादया रुपय् इनी। न्हापा थुगु मरिकसि स्वस्थानी बाखं कनीबलय् बाखंपाःकथं छायेगु चलन नं दु।

लिखँ

कौलाथ्व पुन्हि निसें कछलाथ्व पुन्हि तक कार्तिक स्नान (सुथन्हापां म्वःल्हुइगु) कार्तिक महिना नारायणद्यः पुज्यायेगु महिना जूगुलिं सुथय् बहनी आलमतः बीगु, प्यम्ह नारायणद्यः, भुइजःसि नारायणद्यः, पुलांगुह्येश्वरी आदि द्यःयाथाय् द्यइके वनेगु, ख्यःभ्वय् नयाः लहडबहड यायेगु याइ। अथेहे यलय् च्वंपिं थ्व लछियंकं स्वयम्भुइ मेला हनी। थुकुन्हु भुइजःसि नारायणद्यःयाथाय् द्यइके वनाः भुतुमालि ब्वयेकाः चफुना छ्वयेगु याइ।

सकिमिला पुन्हि सिधयेवं चिकुला शुरु जुइ। उकिं छुस्यामुस्या नयाः म्ह क्वाकेत स्वइ। हिसकि व सकिइ कार्बोहाइड्रेट, मुस्या, बरां आदिइ प्रोटिन दइ। अथेहे सिसाबुसाय् भिटामिनि सीं दइ। उकिं सकिमिला पुन्हिकुन्हु नइगु नसाय् वैज्ञानिकता सुलाच्वंगु खनेदु। भ्गी पूर्वजपिंके गुलि ज्ञा दुगु धयागु खँ भ्गीसं मचायेक सिका कायेफु।

ग्वाहालि ज्वलं

१. वज्राचार्य, डा. चुन्दा (११२०) नेवाः तजिलजिइ नखःचखः। यैं : नेपालभाषा एकेदेमि, पौ १५६
२. वज्राचार्य, बद्रिरत्न (११०३) श्री स्वयम्भू महापुराण, यैंः सानुमाया तुलाधर
३. शर्मा सुवेदी, हरिचरण (२०५५) काठमाडौं त्रिवेणी मेला। यैं : कान्तिपुर दैनिक, १४

गणतन्त्र नै उत्तम व्यवस्था हो : मुख्यमन्त्री बानियाँ

काठमाडौं । बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई देशका लागि 'सबैभन्दा उत्तम व्यवस्था' भएको बताएका छन् । कार्तिक ३० गते आइतबार प्रदेश सरकारले सम्पन्न गरेको 'संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र : चुनौती र अवसर' विषयक अन्तरसंवाद कार्यक्रममा उनले गणतन्त्रले गरिब परिवारका छोराछोरीदेखि सबै वर्गका नागरिकलाई समान अवसर दिएको बताए।

मुख्यमन्त्री बानियाँका अनुसार वर्तमान व्यवस्थाले व्यक्तिलाई पार्टी परिवर्तन, मन परेको उम्मेदवार छान्ने र स्वतन्त्र रूपमा राजनीतिक अधिकार प्रयोग गर्ने क्षमतासहित समावेशी, समानुपातिक प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरेको छ । उनले भने, "यो भन्दा सुन्दर व्यवस्था संसारमा अरु छैन जस्तै लाग्छ । संविधानले सबै भाषा, धर्म, समुदाय र संस्कृतिलाई समेटेको छ ।"

उनले संविधानका केही प्रावधानका कारण राजनीतिक अस्थिरता बढेको उल्लेख गर्दै भदौ २२ र २३ गते देखिएको 'जेन–जी' आन्दोलन भ्रष्टाचार र स्थायी नेतृत्व नबदलेको पीडाको परिणाम भएको बताए । उनका अनुसार लामो समयदेखि उस्तै अनुहारले देश चलाएकाले अपेक्षित परिवर्तन हुन नसकेको जनमानसमा ठूलो आक्रोश देखिएको छ ।

"जेन–जी पुस्ताले सामाजिक सञ्जालदेखि भ्रष्टाचारसम्मका विषयमा उठाएको पीडा गम्भीर थियो," उनले भने, "राजनीतिक दलले आवाज उठाए पनि परिणाम नआउँदा उनीहरूले द्रुतगतिमा प्रतिक्रिया दिए र त्यसले नयाँ राजनीतिक परिस्थितिको निर्माण गरिदियो ।"

बागमती सरकारले भन्यो: पर्यटन क्षेत्र सुरक्षित छ

काठमाडौं । काठमाडौं संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय, बागमतीको पर्यटन कार्यालय काठमाडौंले विश्व पर्यटन दिवसको सन्दर्भमा पर्यटन क्षेत्रका सरोकारवाला निकायहरुसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरेको छ । देशमा जेनजी आन्दोलन भएपछि पर्यटन क्षेत्रमा नकरात्मक भ्रम फैलिन नदिन उक्त कार्यालयले सो कार्यक्रमको आयोजना असोज १० गते गरेको हो।

सो कार्यक्रममा सम्बन्धित निकायका वक्ताहरुले आन्दोलनपछि अन्तराष्ट्रिय जगतमा हल्ला भएझैं नेपालमा बाहिरका पर्यटकलाई कुनै पनि खतरा नरहेको र पहिलाझैं सुरक्षा रहेको जानकारी दिए।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि बागमती प्रदेशका संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्री सुरेश श्रेष्ठले देशबाहिर नकरात्मक सन्देश फैलिएकोमा पनि खण्डन गरेका छन्। 'यो हल्ला मात्र हो।' उनले भने, 'यहाँ पर्यटनको गन्तव्य सुरक्षित छ।'

कार्यक्रममा मन्त्री श्रेष्ठले पर्यटन क्षेत्रलाई सुव्यवस्थित बनाउन खुद्रे योजना नबनाउनेमा पनि जोड दिए।

कार्यक्रम पर्यटन मन्त्रालयका सचिव दीपेन्द्र सुवेदीले सन् २०२५ देखि सन् २०४० सम्मको रणनीतिक कार्ययोजना बनाएको बताए । 'संघीय, प्रदेश र स्थानीयबीच पर्यटनको लागि समन्वय गर्ने लक्ष्य रहेको छ', उनले भने , 'यो सहकार्यले दीगोपना ल्याउनेछ ।' उनले संस्कृति र पर्यटनसम्बन्धी हालसम्म गरेको कार्यको फेहरिस्त बताएका थिए।

कार्यक्रममा कार्यालय प्रमुख पवन पोखेलले स्वागत गरेका थिए। उनले आन्दोलनपछिका भ्रमपूर्ण सन्देशलाई चिर्दै नेपाल पर्यटकका लागि भरपर्दो गन्तव्य भएको तथ्यलाई विश्वभर फैलाउन उचित कदम चाल्ने बताए।

कार्यक्रममा टान, हान, टुर्गान, नाट्टा, रेवान, होफेन, नेपाल पर्यटक यातायात व्यवसायी संघलगायत पर्यटनसँग सम्बन्धित संघ–संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो । छलफलमा सहभागी पर्यटन व्यवसायीहरूले पर्यटन अझ सुरक्षित बनाउनुपर्ने, अघिल्ला सफल प्रयासहरूको मूल्याङ्कन गर्दै सेवा प्रवाहलाई अझ सुधार गर्नुपर्नेमा जोड दिएका थिए।

बागमतीमा प्रशासनिक पुनर्संरचनाको अध्ययन गर्न पूर्वसचिवहरुको विज्ञ टोली गठन

हेटौंडा । बागमती प्रदेश सरकारले प्रशासनिक पुनर्संरचनाको लागि नेपाल सरकारका पूर्व सचिवहरुको विज्ञ टोली गठन गरेको छ । टोलीले तीन महिनाभित्र समग्र अध्ययन र सुझावसहित प्रतिवेदन बुझाउनेछ । पूर्वसचिव बिमल वाग्लेको संयोजकत्वमा गठन गरिएको टोलीमा रेश्मीराज पाण्डे, गोपीकृष्ण खनाल, जीवनप्रभा लामा र सदस्य सचिव पूर्णबहादुर दर्जी रहेका छन्। टोलीले मन्त्रालय मातहतका कार्यालयको आवश्यकता निर्धारण, आवश्यक मन्त्रालय संख्या सुझाव, कर्मचारीहरूको नयाँ संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (ओएनएम)सहित प्रतिवेदन तयार गर्नेछ। उच्चस्तरीय समितिले साना मन्त्रालय खारेज, अनावश्यक कार्यालय समायोजन र हेटौंडामा रहेका दोहोरो प्रकृतिका कार्यालय हटाउने तयारी अघि बढाइरहेको छ। समितिमा प्रमुख मन्त्री, आर्थिक तथा योजना, वन, उद्योग र आन्तरिक मामिला मन्त्री र सचिवहरू सदस्य रहेका छन् । प्रदेश सरकारले स्थापना भएको ८ वर्षपछि प्रशासनिक संरचना सुधार गर्दै अनावश्यक कार्यालय र मन्त्रालय घटाउने निर्णय अघि बढाएको छ।

प्रधानमन्त्रीलाई मुख्यमन्त्री बानियाँको आग्रह: प्रदेशलाई संघको निकायको रूपमा नहेर्नुस्

काठमाडौं। बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँले प्रदेश सरकारहरूलाई संघीय सरकारको मातहतको निकायको रूपमा नहेर्न प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीलाई आग्रह गरेका छन् । प्रधानमन्त्री कार्कीसँग भएको सामूहिक छलफलमा बानियाँले संविधानले व्यवस्था गरेको छुट्टै सरकारको संवैधानिक अस्तित्व, सहकार्य र समन्वयको भावनालाई संघीय सरकारले आत्मसात् गर्नुपर्ने बताए। उनले २१ फागुनका लागि तोकिएको निर्वाचन सफल बनाउन प्रदेश सरकारहरू तत्पर रहेको पनि स्पष्ट पारे। बानियाँले गत ५ असोजमा संघ सरकारले प्रमुख सचिवलाई सोझै परिपत्र पठाएको विषयमा चासो व्यक्त गर्दै प्रदेश सरकारको अस्तित्व र अधिकारलाई सम्मान गर्न आग्रह गरेका छन्। जेनजी आन्दोलनका क्रममा ध्वस्त भएका भौतिक संरचनाको पुनर्निर्माणका लागि संघीय सरकारसँग सहयोग माग्ने क्रममा बानियाँले बागमती प्रदेशमा करिब डेढ अर्बको क्षति भएको र संघीय सहयोग आवश्यक रहेको जानकारी पनि दिएका छन्।

पर्यटन कार्यालय काठमाण्डौँको जिम्मेवारी पवन पोखरेललाई

काठमाण्डौँ । बागमती प्रदेश अन्तर्गत संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयको पर्यटन कार्यालय काठमाण्डौँको जिम्मेवारी पवन पोखरेललाई दिइएको छ। पोखरेलले यही भदौ ९ गतेदेखि पर्यटन कार्यालय काठमाण्डौँको जिम्मेवारी सम्हालेका छन् । यसअघि कार्यालय प्रमुखको जिम्मेवारीमा रहेका भक्त भण्डारी मुख्यमन्त्रीको निजी सचिवालयमा सरुवा भएपछि पोखरेललाई पर्यटन कार्यालय काठमाण्डौँको जिम्मेवारी तोकिएको छ।

मन्त्रालयको पर्यटन महाशाखा प्रमुख र प्रवक्ताको जिम्मेवारीमा रहेका पोखरेललाई काठमाण्डौँको पर्यटन कार्यालय प्रमुखको जिम्मेवारी दिइएको मन्त्रालयका सचिव दिपेन्द्र सुवेदीले जानकारी दिएका छन्।

चन्द्रागिरीका मेयर र उपमेयर सम्मानित

काठमाडौँ । चन्द्रागिरी नगरपालिकामा नेपाली र तामाङ भाषालाई स्थानीय भाषाको रूपमा समावेश गर्ने निर्णय गरेसँगै मेयर र उपमेयरलाई शुक्रबार सम्मान गरिएको छ । नगरप्रमुख घनश्याम गिरी, उपप्रमुख बसन्ती श्रेष्ठ र प्रवक्ता कृष्णप्रसाद खड्गीसहित नगरका पदाधिकारीहरूलाई स्थानीय धनवीर महर्जन र रमा महर्जनको नेतृत्वमा आयोजित समारोहमार्फत सम्मान प्रदान गरिएको हो।

समारोहमा सहभागी नेपाली तथा तामाङ समुदायका प्रतिनिधिहरूले भाषिक पहिचान संरक्षणमा नगरपालिकाले लिएको कदमको प्रशंसा गर्दै पदाधिकारीहरूलाई सम्मान गरेका थिए । कार्यक्रममा बोल्दै मेयर, उपमेयर र प्रवक्ताले आगामी कार्यपालिका बैठकले शिक्षक पदसँगै नेपाली र तामाङ भाषामा स्थानीय विषय पढाउने नीति पारित गर्ने तयारी भएको जानकारी दिए।

तिनीहरूको भनाइअनुसार स्थानीय भाषाको संरक्षण, प्रवर्द्धन र विद्यालय स्तरमै व्यावहारिक शिक्षण लागू गर्ने दिशामा नगरपालिकाले थप पहल गर्नेछ।

होमस्टेले स्थानिय उत्पादनको प्रर्वद्धन गर्नु पर्छ: पर्यटन मन्त्री सुरेश श्रेष्ठ

ललितपुर। बागमती प्रदेशका संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्री सुरेश श्रेष्ठले होमस्टेले स्थानिय उत्पादन र कला संस्कृतिको प्रर्वद्धन गर्नु पर्ने बताए।

ललितपुरको कोटडाडाँमा आयोजित ओभरअल डेभलोपमेन्ट प्रा.लिको सातो वार्षिक साधारण सभालाई शनिबार सम्बोधन गर्दै मन्त्री श्रेष्ठले होमस्टे व्यवसायले स्थानीय उत्पादन, परम्परागत भेषभूषा, कला र संस्कृतिको संरक्षणमा प्रभावकारी भूमिका खेलेको बताए।

मन्त्री श्रेष्ठका अनुसार बागमती प्रदेशमा रोकिएको होमस्टे कार्यविधि अब छिट्टै पारित गरिनेछ। उनले होमस्टे महासंघसँग नजिकबाट समन्वय गरी कार्यान्वयनलाई व्यवस्थित बनाइने उल्लेख गरे। "होमस्टेले होटलजस्तै मेनु होइन, हाम्रो मौलिक रैथाने खाना, संस्कार र आतिथ्य देखाउनुपर्छ," उनले जोड दिए।

प्रदेशको पर्यटन क्षेत्र विस्तारका लागि आफू निरन्तर सक्रिय रहने बताउँदै मन्त्री श्रेष्ठले स्थानीय तह, निजी क्षेत्र र समुदायबीचको सहकार्य पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि अत्यावश्यक रहेको बताए। हालका कानुनी अस्पष्टताका कारण धैरै होटल तथा पर्यटन व्यवसायी दर्ता प्रक्रिया पूरा गर्न नसकेको समस्या समाधान गर्न प्रदेश सरकारले नयाँ कानुनमार्फत सहज वातावरण बनाइने जानकारी पनि दिए।

कार्यक्रममा चाँगुनारायण नगरपालिकाका पूर्वमेयर सोमप्रसाद मिश्रले आफ्नो कार्यकालमा चाँगुनारायणलाई होमस्टे कार्यविधि निर्माण गर्ने दोस्रो नगरपालिका बनाएको सम्स्मरण गरे। मन्त्री श्रेष्ठ युवा उत्साह, योजना कार्यान्वयन क्षमता र समन्वयशील नेतृत्व बोकेको राजनीतिज्ञ भएकाले प्रदेशको पर्यटन क्षेत्रमा नयाँ उचाइ आउने विश्वास व्यक्त गरे।

ओभरअल डेभलोपमेन्ट प्रा.लिका अध्यक्ष राजकुमार लामिछाने, प्रबन्धक निर्देशक सुरज बास्तोला र निर्देशक चुडामणी पौडेलले पर्यटन प्रवर्द्धन, नेतृत्व निर्माण र स्थानीय स्तरमा सीप विकास गर्ने उद्देश्यले संस्था स्थापना गरिएको जानकारी दिए।

बागमतीको पर्यटन मन्त्रालयद्धारा शैलुङमा नयाँ पूर्वाधार हस्तान्तरण

काठमाडौँ। बागमती प्रदेशका संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्री सुरेश श्रेष्ठ, प्रदेश सचिव दिपेन्द्र सुवेदी र पूर्वाधार विकास आयोजना प्रमुख रोशन श्रीवास्तवको उपस्थितिमा शैलुङ गाउँपालिकालाई नयाँ पूर्वाधार हस्तान्तरण गरिएको छ।

प्रदेशले वडा नम्बर–१ मा निर्माण गरिएको 'शैलुङ गोलघर' र वडा नम्बर–८ को 'शैलुङ कम्युनिटी लज' गाउँपालिकाका अध्यक्ष रिमलबाबु श्रेष्ठलाई औपचारिक रूपमा बुझाएको हो। मन्त्री श्रेष्ठले शैलुङको सौन्दर्य र पर्यटन सम्भावनाको चर्चा गर्दै, यी संरचनाले स्थानीय विकासमा योगदान पुर्‍याउने बताए । अध्यक्ष रिमलबाबु श्रेष्ठले पनि स्थानीय र पर्यटक सुविधाका लागि यस कदम महत्वपूर्ण भएको बताए । शैलुङ आफ्नो प्राकृतिक हरियाली, सांस्कृतिक सम्पदा र पर्यटकीय आकर्षणका कारण उल्लेखनीय बनिरहेको छ।

स्वनिगःया ट्राफिक व्यवस्थापनया न्हूगु योजना हइगु

हेटौंडा। बागमती प्रदेश सरकारं स्वनिगःया ट्राफिक व्यवस्थापनया निंतिं न्हूगु योजना हइगु जूगु दु। बागमती प्रदेशया मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँया नायःसुइ च्वंगु स्वनिगःया ट्राफिक व्यवस्थापन सम्बन्धी बैठक व छलफलय् स्वनिगःया ट्राफिक व्यवस्थापन यायेत योजना दयेकेगु निर्णय याःगु खः।

मुख्यमन्त्री बानियां स्वनिगःया ट्राफिक व्यवस्थापन प्रभावकारी दयेकेत मातहतया निकाययात निर्देशन नं बियादीगु खः। बैठकय् काठमाडौं उपत्यका ट्राफिक प्रहरी कार्यालयया प्रमुख वरिष्ठ प्रहरी उपरीक्षक नवराज अधिकारीं स्वनिगःया ट्राफिक व्यवस्थापनया अवस्था बारे जानकारी बियादीगु खः।

बैठकय् प्रदेशया श्रम, रोजगार तथा यातायात मन्त्रालयं अल्पकालीन व दीर्घकालीन योजना दयेकाः कार्यान्वयनय् हयेगु खँ मन्त्री जयराम थापां धयादिल। मन्त्रालयं स्वनिगः व स्वनिगलं पिनं सञ्चालन जुइगु सार्वजनिक सवारीतय् मार्ग इजाजत पत्र (रुट पर्मिट)यात थप व्यवस्थित यासें विद्युतीय प्रणालीमार्फत इजाजत पत्र जारी यायेगु व्यवस्था मिले यानागु खँ वयूकलं कनादीगु दु।

ट्राफिक प्रहरीया निंतिं आवश्यक उपकरण व सामग्री उपलब्ध याकाबीगु व्यवस्था श्रम, रोजगार तथा यातायात मन्त्रालयं यायेगु नं वयूकलं धयादिल। बैठकं श्रम, रोजगार तथा यातायात मन्त्रालय सम्बन्धित जिल्लाया यातायात कार्यालय व ट्राफिक प्रहरी कार्यालयया समन्वयय् लाइसेन्स बी न्ह्यः व बीधुंकाः अनुमति पत्र कयातःम्हेसित ट्राफिक नियमसम्बन्धी अभिमुखीकरण कक्षा सञ्चालनया निंतिं व्यवस्था यायेगु, स्वनिगःया आवश्यकताकथं ट्राफिक लाइटया व्यवस्था यायेगुया लिसें ट्राफिक लाइटयात व्यवस्थित यायेत स्थानीय तहलिसे समन्वय यानाः जडित लाइटत नियन्त्रण व सञ्चालन ट्राफिक प्रहरीं यायेगु व्यवस्था यायेगु निर्णय नं याःगु खः।

अथेहे ट्राफिक प्रहरलिसे समन्वय यानाः सुरक्षित ढंगं सवारीसाधन चले यायेगु व ट्राफिक नियम, सावधानी सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन यायेत आवश्यक व्यवस्था मिले यायेगु निर्णय नं बैठकं याःगु खँ मन्त्री थापां कनादीगु दु।

बैठकय् श्रम, रोजगार तथा यातायात मन्त्रालयं यातायात व्यवस्थापनय् खनेदुगु समस्या व समाधानया उपाय सम्बन्धय् सहलह यायेत यातायात व्यवस्था कार्यालय, ट्राफिक प्रहरी, यातायात व्यवसायी व उमि प्रतिनिधि लगायत सरोकारवाला निकायतलिसे अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन यायेत आवश्यक व्यवस्था यायेगु निर्णय नं याःगु दु।

मुख्यमन्त्री कार्यालयय् जूगु बैठकय् आन्तरिक मामिला तथा कानुनमन्त्री शिवराज अधिकारी, मुख्यमन्त्रीया मू राजनीतिक सल्लाहकार बुद्ध लामा, मुख्यमन्त्री कार्यालयया प्रमुख सचिव भुपाल बराल, कानुन मन्त्रालयका सचिव कृष्णबहादुर शाही व यातायात मन्त्रालयया सचिव बलराम ढकालपिंसं ट्राफिक व्यवस्थापन सम्बन्धय् थःथःपिनि बिचाः तयादीगु खः।

बागमती प्रदेशय् पुँजीगतपाखे ६ अर्ब मल्याक बजेट क्वपाल

मकवानपुर । बागमती प्रदेश सरकारं जेनजी आन्दोलन व विपद्‌पाखें क्षति जूगु संरचना पुनः निर्माण व व्यवस्थापनया निंति पुँजीगत बजेट क्वपाःगु दु। प्रदेश सरकारं पुँजीगत पाखें थीथी शीर्षकया योजनाया निंतिं फ्यानातःगु बजेट क्वपालाः जेनजी आन्दोलनं क्षति जूगु व विपद् प्रभावित क्षेत्रया व्यवस्थापनय् खर्च याइगु जूगु दु।

प्रदेश सरकारं वित्तीय अनुशासन कायम यासें अनुत्पादक खर्चयात नियन्त्रण यायेगु ताःतयाः आर्थिक दँया बजेटय् चालुया ३ अर्ब मल्याक खर्च क्वपाःगु दु। अथे हे पुँजीगत पाखे थीथी शीर्षकय् न्ह्यथनेबह कथं खर्च क्वपाःगु दु।

प्रदेश सरकारं थ्वयां न्ह्यः हे तालिम, बैठक, भ्रमण भत्ता, प्रोत्साहन व पुरस्कार लगायतया ४३ शीर्षकय् ३०, ४० व ५० प्रतिशततक बजेट क्वपालेगु क्वःछिउगु खः।

'आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालययाकथं मुक्क ६७ अर्ब ४७ करोड ७३ लाख २७ हजार तका बजेटपाखें चालुपाखे ३ अर्ब ४७ करोड १२ लाख ३८ हजार तका क्वपालीगु व प्रदेशया वित्तीय अनुशासन कायम यासें अनुत्पादक खर्चयात नियन्त्रण यायेगु कुतः यानागु धकाः मन्त्रालयया प्रवक्ता श्रीकृष्ण आचार्यं कनादीगु दु।

प्रदेश सरकारं पुँजीगतपाखे भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयया १० लाखं च्वयूया योजनाय् १० प्रतिशत, २० लाख तका स्वयां च्वयूया योजनाय् २० प्रतिशत व ५० लाख तका स्वयां च्वयूया योजनाय् ३० प्रतिशत बजेट क्वपाःगु मन्त्रालयं धाःगु दु। मेमेगु मन्त्रालयय् धाःसा १० लाख तका स्वयां च्वयूया फुक्क योजनाहरूय् १० प्रतिशत बजेट क्वपालेगु तयारी जुयाच्वंगु व थथे क्वपालकि भौतिक पूर्वाधार क्षेत्रय् जक थ्यंमथ्यं खुगू अर्ब तका बचत जुइगु अनुमान यानातःगु दु।

बजेट क्वपालेमाःगु मू कारण 'जेनजी' आन्दोलनया इ्वलय् जूगु क्षतिया पुनर्निर्माण व मर्मत, विपद् व्यवस्थापन लिसें मेमेगु नियमित दायित्वतय् भुक्तानीया निंतिं स्रोत व्यवस्थापन याइगु वयूकलं कनादिल।

सचिव दीपेन्द्र सुवेदी : सुनां पर्यटन मन्त्रालययात खरानी जुइगुपाखें बचे यात

जेन्जी आन्दोलनं बागमती प्रदेशया अधिकांश मन्त्रालय भवन ध्वस्त जूगु दु। तर संस्कृति व पर्यटन मन्त्रालयलिसें प्रदेशया मुख्यमन्त्री व मन्त्रिपरिषदया ज्याकुथि, उद्योग, वाणिज्य, भूमि व प्रशासन मन्त्रालय, वन व वातावरण मन्त्रालय, युवा व खेलकुद मन्त्रालययात च्याकेगुपाखें बचे याःगु दु। सचिव दीपेन्द्र सुवेदीया कथं संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयय् तोडफोड वा आगजनी मजू। आन्दोलनया प्रकोप खनेदयेवं हे वयूकलं तत्काल मन्त्रालयया बोर्ड व छ्यलाबुलाय् वयाच्वंगु फुक्क सवारी साधनयात सुरक्षित थासय् यंकाःगु सचिव सुवेदीं जानकारी बियादिल। सुवेदीं भदौ २९ गते आइतबाःनिसें ज्याकुथि संचालन सुरु याःगु जानकारी ब्यूगु दु। जेन्जी आन्दोलनया इ्वलय् च्याःगु मिँया हुनिं बागमती प्रदेश सरकारया ७ दँ तकया तथ्यांक व संरचनात खरानी जूगु दु। मेमेगु मन्त्रालयया कोथालिसेंया महत्वपूर्ण विवरण दूगु दस्तावेज मिँ च्यानाः नष्ट जूगु दु।

पाँचपोखरी थाङ्पालय् ८४ फिटया बुद्ध मूर्ति

सिन्धुपाल्चोकया पाँचपोखरी थाङ्पालय् गौतम बुद्धया भरायृधंगु मूर्ति दयेकेगु ज्या न्ह्याःगु दु। थाङपाल गाउँपालिका ७ भोटेनाम्लाङया युङ्बा दोङ (तग्वःगु ल्वहं) य् थ्व बुद्धमूर्ति दयेकाच्वंगु खः। गाउँपालिका अध्यक्ष टाशी लामां पालिकाया गौरवया योजनाकथं न्ह्यानाच्वंगु थ्व परियोजना प्यदँ न्ह्यवनिसें न्ह्याःगु खँ कनादिल। धार्मिक, साँस्कृतिक र पर्यटकीय दृष्टिकोणं तसकं महत्वपूर्ण तायेकातःगु थ्व बुद्धया मूर्तियात छगः तग्वःगु ल्वहँतय् दयेकाच्वंगु खः। ८४ फिट जाः दुगु बुद्धया छ्यं दयेके क्वचायेधुंकूगु व मेमेगु ब्वय् ज्या जुयाच्वंगु वयृकलं कनादीगु दु। अध्यक्ष लामाया कथं एशियाया हे तजाःगु ल्वहँतय् कियाच्वंगु थ्व मूर्तियात कुचा कुचा मस्वासे छगः हे ल्वहंतय् दयेकूगु बुद्धया मूर्ति यायेगु लक्ष्य कथं ज्या जुयाच्वंगु खँ कनादिल। परियोजनाया अनुमानित लागत ३ करोड तका दुगु व आकिवं थ्व ज्या पूवनीगु धाःगु दु। पाँचपोखरी गाउँपालिका, बागमती प्रदेशया समन्वय र राष्ट्रिय ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठानया प्राविधिक ग्वाहालिं बुद्धया मूर्ति दयेकेगु ज्या जुयाच्वंगु खः। 'विश्वया ततःधंगु बुद्ध मूर्ति कुचा कुचा स्वानाः दयेकातःगु जुइ। झीसं धाःसा छगः हे ल्वहँतय् दयेकाः इतिहासय् हे न्हापांखुसी थथे यायेत्यनागु दु' वयृकलं कनादिल। वयृकलं धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन यायेत, स्थानीयतय् आर्थिक समृद्धिइ ग्वाहालि यायेत व पाँचपोखरी थाङपालयात अध्यात्मिक भूमि व अन्तर्राष्ट्रिय गन्तव्य कथं म्हसीका बीत थ्व योजना न्ह्याकागु खँ कनादिल।

बागमतीका मुख्यमन्त्री बानियाँ व १३ मन्त्री दथुइ कार्यसम्पादन सम्झौता

हेटौंडा। बागमती प्रदेशया मुख्यमन्त्री ईन्द्रबहादुर बानियां झिंस्वम्ह मन्त्रीतलिसे कार्यसम्पादन सम्झौता याःगु दु। हेटौंडाय् च्वंगु मुख्यमन्त्री व मन्त्रिपरिषद्या ज्याकुथिइ भदौ १८ बुधवाः मुख्यमन्त्री बानियां मन्त्रीतलिसे दच्छिया निंतिं कार्यसम्पादन सम्झौता यानादीगु खः।

गत २० साउनय् गठन जूगु नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेया मंकाः सरकारय् कांग्रेसया ८ म्ह मन्त्री (मुख्यमन्त्रीसहित) व एमालेया खुम्ह मन्त्री दु।

मुख्यमन्त्री बानियां एमालेपाखें सरकारय् नेतृत्व यानाच्वनादीम्ह कृषि तथा पशुपन्छीमन्त्री मधुसूदन पौडेल, भौतिक पूर्वाधारमन्त्री डा. दिनेशचन्द्र देवकोटा, श्रम, रोजगार तथा यातायातमन्त्री जयराम थापा, स्वास्थ्यमन्त्री किरण थापा, वनमन्त्री भरत केसी, उद्योगमन्त्री बिन्दु श्रेष्ठलिसे कार्यसम्पादन सम्झौता यानादीगु खः। अथेहे कांग्रेसया मन्त्रीपिं आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री प्रभात तामाङ, आन्तरिक मामिला तथा कानुनमन्त्री शिवराज अधिकारी, सामाजिकमन्त्री कञ्चनचन्द्र बादे, युवा तथा खेलकुदमन्त्री उर्मिला केसी नेपाल, संस्कृति तथा पर्यटनमन्त्री सुरेश श्रेष्ठ, सहकारीमन्त्री बिनु रायमाझी पौडेल व खानेपानी, उर्जा तथा सिँचाइमन्त्री कृष्ण तामाङलिसे सम्झौता यानादीगु खः।

प्रदेश सुशासन ऐनया दफा १९ कथं सुशासन कायम यायेत व सरकारया ज्याखँ प्रभावकारी दयेकेत कार्यसम्पादन करार सम्झौता यानागु मुख्यमन्त्री बानियां कनादिल।

वयृकलं सुशासन, पारदर्शी व जवाफदेही जुयाः ज्या यायेगु प्रतिबद्धता प्वंकादीगु दु। न्हापाया मुख्यमन्त्री व मन्त्रीपिंसं यायेमलाःगु ज्यायात कानुनदयेकाः यायेगु वयृकःया दावी दु।

सरकारयात गतिशिल ढंगं न्ह्याकेत मन्त्री व सचिव दथुइ समन्वय यानाः न्ह्याःवनीगु खँय् वयृकलं विश्वास प्वंकादीगु दु। जनताया मतं त्यानावःपिं मन्त्री व लोकसेवा पास यानाःथन तक थ्यंपिं सचिवतयृके दम्भ दयेमजिउगु धासें सहकार्यया आवश्यकता जुइगु मुख्यमन्त्री बानियां धयादीगु दु।

कृषि तथा पशुपन्छी विकासमन्त्री पौडेलं संघीयतायात बल्लाकेगु कथं ज्या यायेत कार्यसम्पादन सम्झौता जूगु कनादिल। वयृकलं संघीयतायात कयाः ब्वलंगु न्ह्यसःया लिसः भाषणापाखे बीगु मखु, ज्या पाखें बीमाः धयादिल। कार्यसम्पादनकथंया ज्या लिसेलिसें जनअपेक्षायात सम्बोधन जुइकथं नं ज्या यायेगु प्रतिबद्धता प्वंकादिल।

बागमति प्रदेशय् थ्वयां न्ह्यः नं मुख्यमन्त्री, मन्त्री व मुख्यसचिव दथुइ कार्यसम्पादन सम्झौता यायेगु जुया वयाच्वंगु दु।

यमाःद्यः तंगु ...

यैँय् न्यायेकीगु यँयाःया किम्वदन्तीकथं स्वर्गलोकय् यज्ञया निंतिं पालिजाः स्वां माःगु जुयाच्वन। तर अन पालिजाः स्वां मदयेवं इन्द्रया मामं इन्द्रयात स्वां कायेत पृथ्वीइ छ्वयाहल। छम्ह शक्तिशाली राजकुमारया नातां इन्द्र पृथ्वीइ मनूया भेषय् वल। थनया मनूतय् स्वीकृतितकं मकासे इमिगु क्यबय् स्वां थ्वल। थःपिनिगु क्यबय् स्वां खुया काःगु धासें इन्द्रयात ज्वनाः चिनाः नगर परिक्रमा यात। इन्द्रयात चिनाः नगरया थीथी क्षेत्रय् चाःहिइकूगुया प्रतीक स्वरुप यँयाःज्वःछि 'यमाःद्यः' ब्वयातयेगु प्रचलन दु। इन्द्रयात चिना तयेधुंकाः वया मां दागिं इन्द्रयात मालेत पृथ्वीइ वइ। इन्द्रयात त्वःताबिल धाःसा यैँयात उर्बर भूमि दयेका बीगु बचं ल्हाइ। उकिया निंतिं दच्छियंकं मदुपिंत स्वर्ग यंकेगु धाइ।

आतक नं यँयाःपुन्हिया दिंकुन्हु बहनि इन्द्रया मांया रुपय् दागिं पिकायेगु याइ। दागिंया लिउ लिउ दच्छियंकं दिवंगत जुयादीपि छेँजःपिं व थःथितिपिं मदुपिंत इन्द्रलोकय् बासं लायेमा धकाः नगर परिक्रमा यायेगु याइ। इपिं सकलें यंकिदह वनाः लिहां वइ। दागिं थः कायेयात त्वःता बिल धाःसा स्वर्ग यंके धासें इन्द्रदह यंकूपिंत लँ दथुइ हे त्वःताः बिसिउँ वंगुलिं इमित मालेत मत च्याकाः पिकाइगुयात बौमत धाइगु प्राध्यापक त्रिरत्न मानन्धरं कनादी।

तर, इन्द्रलिसे स्वानाच्वंगु थज्याःगु आपालं पक्षत यँयाः जात्राया इलय् गौण जूगु दु। कुमारिया खः सालेगु व यँयाःया जात्रा नितान्त फरक दृष्टिकोण कुबियातःगु संस्कृति खः। खयृतला गुणकामदेवया पालय् यैँय् कुमारि पुजा यायेगु चलन दुगु खः। तर यँयाः जात्राया मुख्य आकर्षणया रुपय् दुगु जीवित देवी कुमारिया खः सालेगु धाःसा मल्लकालय् जक शुरु जूगु खः। उकिं पुलांम्ह प्राध्यापक मानन्धरं धाःसा यँयाःयात मिश्रित कथंया जात्राया रुपय् ब्याख्या यानादी।

'यँयाः व कुमरिया जात्राया बाखं हे बिस्कं दु। कुमारिया पुजा न्हापा हे जुइगु खःसां नं खः सालेगु धाःसा कान्तिपुरया लिपांम्ह जुजु जयप्रकाश मल्लया पालय् शुरु जूगु खः', वयृकलं धयादी, 'थःगु हे राज्यया भारदारतयृपाखें षडयन्त्र जुइगु सीवं जयप्रकाश गुह्येश्वरीइ सुलेत वन। लिपा वं हाकनं कान्तिपुर त्याकल। वयां लिपा वं कुमारिया नामं पाँयृम्वः पिथनेगुलिसें कुमारिया खः सालेगु जात्रा नं चले यात।'

यँयाःया इलय् जीवित देवी कुमारिलिसें जीवित देव गणेश व भैरवया खः सालाः जात्रा यायेगु याइ। जीवित देवी जक मखु, यैँय् निम्ह जीवित देवी दु, गुकिया बारे यक्वसिनं मसिउ। नेवाः समुदायं यमाःद्यःया रुपय् पुज्याइम्ह देवयात नेपालभाषां 'इन्द्र' धाइ। संस्कृतिविद् तेजेश्वरबाबु ग्वंगः 'यँ' धइगु 'इन्द्र व 'याः' धइगु 'जात्रा' मिले जुयाः यँयाः जूगु व आकाशया देवता इन्द्रया जात्रा याइगु जूगुलिं हे थ्व जात्रायात यँयाः धाःगु खः धयादी। लिपा अपभ्रंस जुया वनाः यँयाः नं यैँयाः जुल। इन्द्रया जात्रा जुइगुलिं थुकियात यँयाः धाल। कुमारि लगायत मेमेगु जात्रात नं मध्यकालय् थप जुजुं वन।

यक्वसिनं यैँ (काठमाडौं) व याः (जात्रा) जूगुलिं यैँयाःयात यैँ देयृया जात्रा धायेगु याः। तर तेजेश्वरं धाःसा थ्व यैँया जक जात्रा मजूगु धयादी। यँयाः यैँय् जक मखसे स्वनिगःन्यंकं न्यायेकीगु जूगुलिं थुकियात यैँया जक जात्रा धाये उपयुक्त मजूगु तर्क तयादी। थ्व बारे थप अध्ययनया आवश्यक जू।

थ्व बाहेक लाखे, पुलुकिसि, दीप्याखं, सवभक्कु (हल्चोक आकाश भैरव)या प्याखं लगायत थीथी प्याखं व करिब ३० गू स्वयां अप्वः गुथितयृगु मंकाः सहभागिताय् यँयाः हनेगु याइ।

तर, ८ न्हुतक न्यायेकीगु थुलि वृहत पर्वयात 'इन्द्रजात्रा'या रुपय् छन्हुजक सीमित यानातःगु दु। थथे यायेबलय् थ्वलिसे स्वानाच्वंगु आपालं अमूर्त सम्पदात ध्याकुनय् लाः वनाच्वंगु दु। गुलिखे गुथि व प्याखंत लोप जुइधुंकूगु दुसा मनूतयृत नं यँयाःया वास्तविक अर्थ थुइकेत थाकुइधुंकूगु दु।

नेवाः समुदायय् नं यँयाःया व्याख्यायात कयाः विवाद दु। थुकियात नं सल्लाह यानाः छगू ठोस निष्कर्षय् थ्यंकेत सफल जुल धाःसा यँयाःया सही विश्लेषण जुइ फइगु खः।

लिपांगु इलय् वयाः छुं संचारमाध्यमं इन्द्रजात्रालिसें यैँयाः/यँयाः व लिंगोयात विस्थापित यानाः 'यःसिं' च्वयेगु याना हःगु दु। थ्व बांलाःगु शुरुवात खः। छम्हं मेम्हेसिया भाय् व संस्कृतिया सम्मान यानाः न्ह्यःने न्ह्याः वन धाःसा अवश्य नं नेपाःयात लसता व समृद्ध देयृ दयेके फइ। तर 'कम्फर्ट अफ टंग'या निंतिं हे जक गुगुं नं भायृप्रति अनुदार जुल धाःसा उकिं नेपाःयात ला समृद्ध व लयृतायेके फइ जुइ तर भाषिक पहिचान कुबियाच्वंगु जाति अवश्य नं लयृताये फइमखु।

आःयात थुलि हे सकसिनं यँयाःपुन्हिया भिंतुना।

(च्वमि बिजमाण्डू डट कमया पत्रकार लिसें नेवाः पत्रकार राष्ट्रिय दबू यैँ जिल्लाया दुजः जुयादी।)

बागमती प्रदेशमा मन्त्रालय, कार्यालय र कर्मचारी दरबन्दी पुनर्संरचनाको तयारी

हेटौंडा। बागमती प्रदेश सरकारले प्रशासनिक संरचना र कर्मचारी दरबन्दी पुनर्संरचना गर्ने तयारी सुरु गरेको छ। स्थापना भएको ८ वर्षपछि सम्पूर्ण प्रादेशिक संरचना कटौती र फेरबदल गर्न लागिएको हो।

प्रदेश सरकारले साना मन्त्रालय खारेज, जिल्लामा खोलिएका अनावश्यक कार्यालय हटाउने र दोहोरो प्रकृतिका कार्यालयहरू एकिकृत गर्ने योजना बनाएको छ। यसका लागि उच्चस्तरीय अध्ययन समिति गठन गरिएको छ। समितिको संयोजक कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्री मधुसुदन पौडेल रहेका छन्। समितिमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री प्रभात तामाङ, वन तथा वातावरण मन्त्री भरत केसी, उद्योग, वाणिज्य, भूमि तथा प्रशासन मन्त्री विन्दु श्रेष्ठ र आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयका सचिव कृष्णबहादुर शाही सदस्य रहेका छन्।

समितिले हाल कायम मन्त्रालय र कार्यालयको आवश्यकता, कर्मचारी व्यवस्थापन र बजेट सन्तुलनको अध्ययन गर्ने तयारी गरेको संयोजक पौडेलले बताए। उनले भने, "प्रदेशका संरचनालाई चुस्तदुरुस्त बनाउने र नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा दिन केन्द्रित भएर काम अघि बढाइँदैछ। कर्मचारी दरबन्दी पुरानो भएकाले यसलाई सुधार गर्न आवश्यक छ।"

अध्ययन समितिका सदस्य प्रभात तामाङले पनि मन्त्रालय र कार्यालयको पुनर्संरचना सरकारको पहिलो प्राथमिकता रहेको बताए। उनले अनावश्यक, दोहोरो प्रकृतिका कार्यालय र सानो बजेट भएका मन्त्रालय घटाइने सम्भावना उल्लेख गरे। कृषि, स्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधार, सहकारी तथा पर्यटन मन्त्रालयका निर्देशनालय र महाशाखाहरू एकिकृत गर्ने योजना बनाइँदैछ।

मन्त्री तामाङका अनुसार जिल्ला स्तरमा कार्यालय नभएका सानो बजेट भएका मन्त्रालयहरूमा आवश्यकता अनुसार सेवा केन्द्र स्थापना गर्न सकिनेछ। पुनर्संरचनाको मुख्य उद्देश्य चालु खर्च घटाउनु र नागरिकलाई चुस्तदुरुस्त सेवा प्रवाह गर्नु रहेको बताइन्छ।

समितिले असोजको तेस्रो साता भित्र अध्ययन प्रतिवेदन सरकारलाई पेश गर्ने र यसअघि प्रमुख राजनीतिक दलहरूको सर्वदलीय बैठकले प्रदेशभित्रका अनावश्यक संरचना हटाउने, खर्च कटौती गर्ने र आवश्यकता अनुसार मन्त्रालय संख्या पुनर्विचार गर्ने सहमति जनाइसकेको छ।

पाँचपोखरी थाङ्पालमा ८४ फिट अग्लो बुद्ध प्रतिमा निर्माण अर्को वर्षसम्म सम्पन्न हुने

काठमाडौं। सिन्धुपाल्चोकको पाँचपोखरी थाङ्पालमा गौतम बुद्धको विशाल प्रतिमा निर्माण कार्य तीव्र गतिमा अगाडि बढेको छ। निर्माणाधीन प्रतिमा गाउँपालिका ७ भोटेनाम्लाङस्थित युङ्बा दोङ (ठूला ढुंगा) मा रहेको छ। गाउँपालिका अध्यक्ष टाशी लामाले बताए अनुसार परियोजना चार वर्षदेखि सञ्चालन हुँदै आएको छ। धार्मिक, सांस्कृतिक र पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएको ८४ फिट अग्लो बुद्धको शिर निर्माण पूरा भइसकेको छ भने अन्य भागहरूको निर्माण तीव्र गतिमा भइरहेको छ। अध्यक्ष लामाले भने, प्रतिमा एशियाकै ठूलो ढुंगामा कुँदिएको एउटै टुक्रामा निर्माण गरिने पहिलो प्रयास हो। परियोजनाको अनुमानित लागत ३ करोड रुपैयाँ रहेको र अर्को वर्षसम्म निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखिएको छ। पाँचपोखरी गाउँपालिका, बागमती प्रदेशको समन्वय र राष्ट्रिय ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठानको प्राविधिक सहयोगमा प्रतिमा निर्माण भइरहेको छ। उनका अनुसार, "विश्वभरका ठूला बुद्धका प्रतिमा टुक्रा–टुक्रा ढुंगाबाट बनाइएका छन्, तर हामी एउटै ढुंगामा निर्माण गर्दै इतिहासमा नयाँ पाटो थपिरहेका छौं।" प्रतिमाले धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने, स्थानीय आर्थिक समृद्धिमा टेवा पुर्‍याउने र पाँचपोखरी थाङ्पाललाई अध्यात्मिक तथा अन्तर्राष्ट्रिय गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

अध्यक्ष लामाले देश तथा विदेशमा रहेका नेपाली र श्रद्धालुहरूलाई आर्थिक सहयोगका लागि आग्रह गरेका छन्। सहयोगीहरूको नाम प्रतिमामा शिलालेखमार्फत अंकित गरिनेछ। प्रतिमाले विश्वभरका बौद्ध अनुयायीहरूलाई आकर्षित गर्ने विश्वास व्यक्त गरिएको छ।

बागमती प्रदेशमा मन्त्रालय सातमा झार्ने तयारी

बागमती। बागमती प्रदेश सरकारले खर्च व्यवस्थापन र प्रशासनिक सरलता प्राथमिकतामा राखेर मन्त्रालयको संख्या आधा गर्ने तयारी थालेको छ। हाल रहेका १४ मन्त्रालयलाई सातमा सीमित गर्ने प्रस्तावमा सरकार आन्तरिक रूपमा छलफल गरिरहेको छ।

मन्त्रालय संख्या घटाउनुपर्ने भन्दै प्रमुख प्रतिपक्ष दल माओवादी केन्द्रले केही दिनअघि प्रदेश सरकारलाई ज्ञापनपत्र बुझाएको थियो। सो मागपछि सत्तारुढ दल नेपाली कांग्रेस र एमालेका संसदीय दलहरूको संयुक्त बैठक बसेर मन्त्रालय पुनःसंरचनामा सहमति बनेपछि सरकार औपचारिक रूपमा आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाएको बताइन्छ।

मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँका अनुसार मन्त्रालय पुनःव्यवस्थापनका लागि एक अध्ययन समिति गठन भइसकेको छ। समितिले कुन मन्त्रालय राख्ने, कुन समायोजन गर्ने, आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन कसरी गर्ने भन्ने विषयमा विस्तृत अध्ययन गरिरहेको जानकारी उनले दिएका छन्।

उनका अनुसार राजनीतिक दलहरूबीच सहमति भइसकेकाले मन्त्रालय संख्या घटाउने कार्य अब टुंगोमा पुग्ने दिशामा अघि बढेको छ। खर्च कटौती, सुशासन र प्रशासनिक कार्यक्षमता बढाउन मन्त्रालय संरचना पुनरावलोकन महत्वपूर्ण हुने उनको भनाइ छ।

मुख्यमन्त्री बानियाँले प्रधानमन्त्रीस्तरबाट दलीय सहमति लिएर मात्र अन्तिम निर्णय गर्ने तयारी रहेको उल्लेख गर्दै, "मन्त्रालय घटाउने मात्र होइन, प्रभावकारी व्यवस्थापन कसरी गर्ने भन्नेमा पनि सरकार केन्द्रित छ," भन्ने धारणा व्यक्त गरेका छन्।

सरकारको भनाइ अनुसार यो प्रक्रिया वित्तीय अनुशासन र दीर्घकालीन संस्थागत सुधारसँग प्रत्यक्ष रूपमा जोडिएकाले सहमतिको आधारमा छिट्टै निष्कर्षमा पुगिने अपेक्षा गरिएको छ।

बागमतीका मुख्यमन्त्री बानियाँ र १३ मन्त्रीबीच कार्यसम्पादन सम्झौता

हेटौंडा । बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री ईन्द्रबहादुर बानियाँले १३ जना मन्त्रीसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरेका छन् । हेटौंडास्थित मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा बुधबार मुख्यमन्त्री बानियाँले मन्त्रीहरूसँग एक वर्षको कार्यसम्पादन सम्झौता गरेका हुन् । गत २० साउनमा गठित नेपाली कांग्रेस र नेकपा एँमालेको नयाँ संयुक्त सरकारमा कांग्रेसका ८ जना मन्त्री (मुख्यमन्त्रीसहित) र एमालेका ६ जना मन्त्री रहेका छन् ।

मुख्यमन्त्री बानियाँले एमालेबाट सरकारमा नेतृत्व गरेका कृषि तथा पशुपन्छीमन्त्री मधुसूदन पौडेल, भौतिक पूर्वाधारमन्त्री डा. दिनेशचन्द्र देवकोटा, श्रम, रोजगार तथा यातायातमन्त्री जयराम थापा, स्वास्थ्यमन्त्री किरण थापा, वनमन्त्री भरत केसी, उद्योगमन्त्री बिन्दु श्रेष्ठसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरेका हुन् । कांग्रेसका मन्त्रीहरू आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री प्रभात तामाङ, आन्तरिक मामिला तथा कानुनमन्त्री शिवराज अधिकारी, सामाजिकमन्त्री कञ्चनचन्द्र बादे, युवा तथा खेलकुदमन्त्री उर्मिला केसी नेपाल, संस्कृति तथा पर्यटनमन्त्री सुरेश श्रेष्ठ, सहकारीमन्त्री बिनु रायमाझी पौडेल र खानेपानी, उर्जा तथा सिँचाइमन्त्री कृष्ण तामाङसँग पनि सम्झौता भएको हो ।

प्रदेश सुशासन ऐनको दफा १९ बमोजिम सुशासन कायम गर्न र सरकारका काम कारबाही प्रभावकारी बनाउन कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरिएको मुख्यमन्त्री बानियाँले बताए । उनले सुशासन, पारदर्शी र जवाफदेही भएर काम गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका छन् । विगतका मुख्यमन्त्री र मन्त्रीहरुले गर्न नभ्याएका कामलाई कानुन बनाएर पनि सम्पन्न गर्ने उनको दाबी छ । सरकारलाई गतिशिल ढंगले अगाडि बढाउन मन्त्री र सचिवबीच समन्वय गर्दै अगाडि बढ्नेमा उनले विश्वास व्यक्त गरे । जनताको मतबाट जितेर आउने मन्त्री र लोकसेवा पास गरेर यहाँसम्म आइपुग्ने सचिवमा दम्भ हुन नहुने र सहकार्य आवश्यक रहेको मुख्यमन्त्री बानियाँले बताए ।

कृषि तथा पशुपन्छी विकासमन्त्री पौडेलले संघीयतालाई बलियो बनाउने गरि कार्य गर्न कार्यसम्पादन सम्झौता भएको बताए । उनले संघीयतामाथि उठेका प्रश्नको भाषणबाट नभई कामबाट दिनुपर्ने बताए । मुख्यमन्त्री र मन्त्रीहरूबीच एक वर्षका लागि सम्झौता भएको मन्त्री पौडेलले बताए । कार्यसम्पादनअनुसारका काम सँगसँगै जनअपेक्षालाई सम्बोधन गर्नेगरी पनि काम गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे । बागमतीका अघिल्ला सरकारमा पनि मुख्यमन्त्री, मन्त्री र प्रमुख सचिवबीच कार्यसम्पादन करार सम्झौता हुँदै आएका छन् । तर, सम्झौताअनुरूपको सुशासन कायम भए/नभएको र सरकार तथा मन्त्री र सचिवहरुको काम कारबाहीको प्रभावकारिताबारे कुनै मुल्यांकन भएको तथ्य भेटिँदैन । यस कारण कार्य सम्पादन सम्झौता औपचारिकतामै सीमित हुँदै आएको छ ।

बागमती प्रदेशको पर्यटनमा ३ अर्ब ३१ करोडको लगानी, साहसिक पर्यटन प्राथमिकतामा: सचिव सुवेदी

काठमाडौँ । बागमती प्रदेश सरकारको संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयका सचिव दिपेन्द्र सुवेदीले चालु आर्थिक वर्षमा पर्यटन क्षेत्रमै ३ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँ लगानी गर्ने बताएका छन् । मन्त्रालयका सचिव सुवेदीले ट्रेकिङ एजेन्सीज एशोसिएशन अफ नेपाल (टान) को ४७औँ साधारण सभामा यो जानकारी दिँदै पर्यटन प्रवर्द्धन र पूर्वाधार निर्माणलाई प्रदेश सरकारको शीर्ष प्राथमिकतामा राखिएको स्पष्ट पारेका हुन् ।

उनका अनुसार, अहिलेसम्म पर्यटन क्षेत्रमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारबीच आवश्यक समन्वयको कमीका कारण अपेक्षित परिणाम हासिल हुन सकेको छैन । यही कारण आगामी वर्षदेखि मन्त्रालयले पर्यटन नीति निर्माण गरेर कार्यान्वयनलाई बलियो बनाउने र तीनै तहबीचको सहकार्यलाई प्रभावकारी बनाउने तयारी गरिरहेको छ । सुवेदीले पर्यटनको विकासलाई परम्परागत दृष्टिकोणमा मात्र सीमित नराखी साहसिक पर्यटन प्रवर्द्धनतर्फ उन्मुख हुने बताए । उनले गत वर्षदेखि सुरु गरिएको लाङटाङ म्याराथनलाई निरन्तरता दिँदै यसलाई प्रदेशस्तरमै साहसिक पर्यटनको ब्रान्ड कार्यक्रमका रूपमा स्थापित गर्ने योजना रहेको

उल्लेख गरे । साथै, यस वर्षदेखि साहसिक पर्यटन दिवस मनाउने तयारी भएको पनि जानकारी दिए ।

मन्त्रालयले यसै वर्ष ६ हजार मिटर उचाइका विभिन्न हिमशिखर (पिक) हरुको पहिचान र नयाँ आरोहण मार्ग (रुट) अन्वेषणमा काम अघि बढाएको छ । यस कदमले भविष्यमा साहसिक पर्यटकलाई नयाँ गन्तव्य आकर्षित गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

यति मात्र होइन, सिन्धुपाल्चोकको बलेफीमा एशियामै पहिलो पटक र्‍याफ्टिङ स्कुल सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले पूर्वाधार निर्माण भइरहेको सुवेदीले बताए । यसले नेपाललाई साहसिक जलक्रीडाको नयाँ केन्द्रका रूपमा चिनाउने विश्वास मन्त्रालयले लिएको छ ।

सचिव सुवेदीका अनुसार, नेपालको पर्यटन क्षेत्रको ठूलो हिस्सा निजी क्षेत्रले ओगटेको छ । त्यसैले प्रदेश सरकारले आगामी दिनमा निजी क्षेत्रसँग सहकार्य र साझेदारीलाई प्राथमिकतामा राख्दै अघि बढ्नेछ ।

यो घोषणाले बागमती प्रदेशमा पर्यटनको भविष्यप्रति व्यवसायी र लगानीकर्तालाई नयाँ आशा दिएको छ । एकातिर भौतिक पूर्वाधार निर्माण, अर्कोतिर साहसिक पर्यटन प्रवर्द्धनको योजना– यी दुबै कुराले प्रदेशलाई राष्ट्रिय मात्र नभई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा पनि आकर्षक गन्तव्यका रूपमा स्थापित गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

बागमती प्रदेशया मन्त्रालय, कार्यालय व कर्मचारी दरबन्दी पुनर्संरचनाया तयारी

हेटौंडा। बागमती प्रदेश सरकारं प्रशासनिक संरचनानिसें कर्मचारीतय् दरबन्दीतक्क पुनर्संरचनाया तयारी न्ह्याकूगु दु। प्रदेश सरकार नीस्वंगु च्यादँ लिपा पूवंक प्रादेशिक संरचना क्वपालेगु व हिलाबुला यायेत्यंगु खः।

थ्वयां न्ह्यः थीथी सरकारं छुटे यानाः अप्वयेकाथकूगु मन्त्रालयया ल्याः लिसें अनावश्यक ज्याकू खारेज यायेत्यंगु खः। चिचिधंगु मन्त्रालय खारेजी, जिल्लाजिल्लाय् चायेकूगु अनावश्यक ज्याकू, हेटौंडाय् दुगु दोहोरो प्रकृतिया ज्याकू चीकेत्यंगु खः। थुकिया निंतिं अध्ययन यायेत सरकारं छगू समिति नं दयेकूगु दु। असोज ३ गते बुधवाः हेटौंडाय् च्वंगु प्रदेश मन्त्रिपरिषद्या बैठकं प्रशासनिक पुनर्संरचनाया निंतिं उच्चस्तरीय अध्ययन समिति दयेकेगु निर्णय याःगु खः।

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्री मधुसुदन पौडेल संयोज दुगु समितिइ आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री प्रभात तामाङ, वन तथा वातावरण मन्त्री भरत केसी, उद्योग, वाणिज्य, भूमि तथा प्रशासन मन्त्री विन्दु श्रेष्ठ, आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयया सचिव कृष्णबहादुर शाही दुजः व सदस्य सचिव उद्योग, वाणिज्य, भूमि तथा प्रशासन मन्त्रालयया सचिव हेमराज भुषाल दु। राजनीतिक सहमति यानाः अध्ययन समितिं छुं न्हि दुने हे ज्या याइगु अध्ययन समिति संयोजक कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्री मधुसुदन पौडेलं कनादिल।

पुनर्संरचना याइबलय् हाल कायम मन्त्रालयनिसें ज्याकू तक आवश्यक मजूगु खनेदत धाःसा अज्याःगुयात चीकेगु खँ मन्त्री पौडेलं कनादिल। सरकारं कर्मचारीतय् दरबन्दी हिलाबुलाया निंतिं न्हूगु संगठन व व्यवस्थापन सर्वेक्षण (ओएनएम) नं याइगु मन्त्री पौडेलं कनादिल।

'प्रदेशया फुक्क संरचनातय्‌त गुकथं चुस्तदुरुस्त दयेकेफइ, नागरिकयात प्रभावकारी सेवा गुकथं बीफइ धयागु खँयात केन्द्रविन्दुइ तयाः ज्या यायेत्यनागु दु' वय्‌कलं धयादिल, 'कर्मचारीतय् ओएनएम नं यक्व पुलांगु जुयाच्वन। आः उकियात थप व्यवस्थित यायेमाः।'

अध्ययन समितिया दुजः जुयाच्वंम्ह आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री प्रभात तामाङं पुनर्संरचनायात सरकारं न्हापांगु प्राथमिकताय् तयाः दृढतापूर्वक कार्यान्वयन यायेगु खँ कनादिल। वय्‌कलं मन्त्रालयया ल्याः हेरफेर जुइफुगु खँ धयादिल। बजेटय् ३७ प्रतिशतया ब्व क्वत्यलाच्वंगु भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयया ज्या नं हिलाबुला जुइफइगु वय्‌कःया धापू दु। भौतिकमा पूर्वाधार व सहरी भवन महाशाखा दुगुलिइ उपिं मध्ये छगूयात मेगु मन्त्रालयय् स्वाये यंकेफइगु वय्‌कलं धयादीगु दु। 'शहरी व भवनया ज्या स्वास्थ्य, कृषि, वनलगायतया मन्त्रालयं नं याइ। उमिके प्राविधिक जनशक्ति दइमखु, थुकिं भन् चालु खर्च अप्वयेकूगु दु,' वय्‌कलं धयादिल।

भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मातहतया पूर्वाधार विकास कार्यालय व भवन कार्यालयत प्रत्येक जिल्लाय् निगू निगू दुगुलिं आः छगू हे दयेकीगु जुइ। स्वास्थ्य मन्त्रालयया स्वास्थ्य निर्देशनालय दु, मन्त्रालयय् स्वास्थ्य महाशाखा नं दु। महाशाखा व निर्देशनालयं याइगु ज्या छगू हे खः। उकिं महाशाखा हे दयेधुंकाः निर्देशनालय आवश्यक मजूगु मन्त्री तामाङया धापू दु। कृषि मन्त्रालयअन्तर्गत कृषि निर्देशनालय, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, दुग्ध विकास बोर्डत दु। खानेपानी, ऊर्जा तथा सिंचाइ मन्त्रालय, पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालयया निर्देशनालयत नं दु। 'मन्त्रालयय् हे महाशाखा दयेधुंकाः निर्देशनालय आवश्यक मदु। निर्देशनालयया ज्या महाशाखां यानाच्वंगु दु। हाकनं निर्देशनालय छाय् माल ? अज्याःगु फुक्क चीकेगु खः,' मन्त्री तामाङं धयादिल।

पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालयया यैँ व हेटौंडाय् यानाः निगू जक कार्यान्वयन इकाइ दु। 'निगू जक इकाइ दुगु कार्यालय व जिल्लाजिल्लाय् दुगु मेमेगु कार्यालयया प्रगति प्रतिशत छगू हे कथं दु। ज्या यात धाःसा निगू ज्याकुथिं जक नं यायेफुगु जुयाच्वन। ज्याकु जक अप्वः दयां प्रगतिजुइमखु धयागु थुकिं हे प्रमाणित जुइ,' मन्त्री तामाङं धयादिल। प्रदेश नीति तथा योजना आयोग नं चीकेफइगु वय्‌कलं धयादिल।

आयोगया ज्या आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयं याना वयाच्वंगुलिं आयोगया संरचना आवश्यक मजूगु वय्‌कःया धापू दु। सरकारं आयोगया उपाध्यक्षनिसें सदस्यतय् प्वनाच्वंगु पदय् नियुक्त नं याइगु मदुनि। आयोग चीके हे त्यंगुलिं नियुक्ति मयाःगु वय्‌कःया दावी दु।

मन्त्री तामाङं पुनर्संरचना यायेबलय् ज्याकू म्हो यायेगु जक मखु, गनं गनं थप याये नं मालीगु खँ धयादिल। जिल्लाय् ज्याकू हे मदुगु चीधंगु बजेटया मन्त्रालयया हकय् गुगुं छगू थासय् सेवा केन्द्र जक हे जूसां स्थापना यानाः ज्या यायेफइगु बिचाः वय्‌कःया दु। प्रदेश सरकारं चालूपाखेया आर्थिक भार म्हो यायेत पुनर्संरचना यायेमाःगु आवश्यकता सरकारं खंकूगु वय्‌कलं धयादिल। प्रशासनिक पुनर्संरचनाया छगू उद्देश्य चालु खर्च म्हो यायेगु खःसा मेगु नागरिकतय्‌त चुस्तदुरुस्त सेवा प्रवाह बीगु तामाङया दाबी दु। समितिं १५ न्हुया दुने सरकारयात अध्ययन प्रतिवेदन बीगु वय्‌कलं धयादिल। जेनजी आन्दोलनलिपा हेटौंडाय् असोज २ गते च्वंगु प्रदेशसभाय् प्रतिनिधित्व यानाच्वंगु राजनीतिक दलतय् सर्वदलीय बैठकं नं प्रदेश सरकारया खर्च क्वपालेगु सहमति याःगु खः।

मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँया अध्यक्षताय् च्वंगु बैठकं प्रदेशदुनेया अनावश्यक संरचनातय् खारेजी व हिउपाः हयेगु, आवश्यक खनेदत धाःसा मन्त्रालयया ल्याखय् नं पुनर्बिचाः यायेगु सहमति जूगु खः।

बागमतीइ न्ह्यूगू जक मन्त्रालय यायेगु तयारी

बागमती प्रदेश सरकारं मन्त्रालयया ल्याः क्वपालेगु तयारी याःगु दु। खर्च म्हो यायेगु व आर्थिक मितव्ययी जुइगु निर्णय याःगु प्रदेश सरकारं आः दुगु प्रदेश मन्त्रालयया ल्याः भिंप्यगुलिं क्वपालाः न्हय्‌गू जक यायेगु तयारी न्ह्याकूगु दु। प्रमुख प्रतिपक्ष दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्रं) प्रदेश सरकारयात मन्त्रालयया ल्याः क्वपालेत माग यानाः छुं दिं न्ह्यः ज्ञापन पौ नं लःल्हाःगु खः।

कार्तिक महिनाया निगूगु वालय् च्वंगु सत्तारुढ दल नेपाली कांग्रेस व नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले) संसदीय दलया मंकाः बैठकं प्रदेश सरकारया मन्त्रालय क्वपालेगु विषयय् सहमति जुइधुंकाः सरकार मन्त्रालयया ल्याः म्हो यायेगु गृहकार्यय् न्ह्यचिउगु खः।

"सत्तारुढ दलया मंकाः बैठकय् मन्त्रालयया ल्याः क्वपालेगु सैद्धान्तिक सहमति जुइधुंकाः सरकारं छगू समिति हे दयेकाः थ्व विषयय् अध्ययन न्ह्याके धुंकूगु दु", मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँ नं धयादिल, "मन्त्रालयया ल्या गुलि यायेगु ? छु छु मन्त्रालय तयेगु ? छु छु मन्त्रालययात समायोजन यायेगु, कर्मचारी व्यवस्थापन गथे यानाः यायेगु लिसेंया विषयय् समितिं अध्ययन यानाच्वंगु दु।" प्रदेश सरकारया मन्त्रालयत क्वपालेगु विषयय् दलत सहमत दुगुलिं मन्त्रालयया ल्याः क्वपालेगु विषयय् ठोस निर्णयय् वनेगु निंतिं प्रक्रिया न्ह्यायेधुंकूगु मुख्यमन्त्री बानियाँया धापू दु।

खर्च म्हो यायेगु व सुशासन प्रदेश सरकारया प्रमुख प्राथमिकताय् लानाच्वंगुलिं मन्त्रालय व संरचनाया विषयय् दलपिंनाप सहलह यानाः मंकाः बिचाः निर्माण यानाः थुकियात तार्किक निष्कर्षय् थ्यंकेगु खँ मुख्यमन्त्री बानियाँ धयादिल।

'आःया परिस्थिति हिलावंगु दु, जिपिं मन्त्रालयया ल्याः क्वपालेगु धकाः जक मखु, गथे यानाः व्यवस्थापन यायेगु धयागुलिइ नं केन्द्रित जुयाच्वनाःगु दु', मुख्यमन्त्री बानियाँ धयादिल, 'न्हापांगु चरणय् दलीय सहमति यायेगु व उकिया लिपा विज्ञपिनिगु छ्याताः कथं मन्त्रालयया ल्याः क्वपालेगु व व्यवस्थापन यायेगु जुइ', मन्त्रालयया ल्याः क्वपालेगु विषय विशुद्ध प्रशासनिक सुधार व वित्तीय अनुशासननाप स्वाःगु विषय जूगुलिं दलीय सहमतिं हे लिच्वः तक थ्यंकेगु मुख्यमन्त्री बानियाँ धयादिल।

पर्यटन कार्यालय काठमाडौंया जिम्मा पवन पाखरेलयात

यें। बागमती प्रदेश अन्तर्गत संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयया पर्यटन कार्यालय काठमाडौंया जिम्मेवारी पवन पोखरेलयात बिउगु दु। पोखरेलं वंगु भदौ ९ गते निसें पर्यटन कार्यालय काठमाडौंया जिम्मेवारी ल:ल्हानाका:गु ख:। थ्वयां न्ह्य: कार्यालयया जिम्मेवारीइ च्वनादीम्ह भक्त भण्डारी मुख्यमन्त्रीया निजी सचिवालयय् सुरुवा जुइवं पोखरेलयात पर्यटन कार्यालय काठमाडौंया जिम्मेवारी बिउगु ख:। मन्त्रालयया पर्यटन महाशाखा प्रमुख व प्रवक्ताया जिम्मेवारीइ दुम्ह पोखरेलयात काठमाडौंया पर्यटन कार्यालय प्रमुखया जिम्मेवारी बियागु खँ मन्त्रालयया सचिव दिपेन्द्र सुवेदीं कनादिल।

चन्द्रागिरीया मेयर व उपमेयर सम्मानित

चन्द्रागिरी नगरपालिकाय् स्थानीय भाषा कथं नेपालभाषा व तामाङ भाषा दुथ्याकुगुलिं मेयर व उपमेयरयात सम्मान या:गु दु। चन्द्रागिरी नगरपालिकाया मेयर घनश्याम गिरी, उपमेयर बसन्ती श्रेष्ठ, प्रवक्ता कृष्णप्रसाद खड्गी व मेमेपिं थथे सम्मान या:गु ख:। चन्द्रागिरीया स्थानीय धनवीर महर्जन व रमा महर्जनया नेतृत्वय् या:गु सम्मान ज्याइवलय् नेवा: समुदायया प्रतिनिधिपिं व तामाङ समुदायया प्रतिनिधिपिंसं मेयर, उपमेयर लगायतयात खादा न्ययेका: सम्मान या:गु ख:।

नेवा: देय् दबूविरुद्ध त:गु मुद्दा खारेज

वंगु जेष्ठ २ गते नवलपरासीइ नेवा: देय् दबूया च्याक्व:गु अधिवेशन जुयाच्वंगु इलय् देय् दबूविरुद्ध त:गु मुद्दा खारेज जूगु दु। उच्च अदालत यलं आइतवा: उगु मुद्दा खारेज यानाब्यूगु ख:। थथे अदालतं मुद्दा खारेज यायेवं स्थगित जुयाच्वंगु देय् दबूया च्याक्व:गु अधिवेशन न्ह्याकेगु लँपु चा:गु दु। देय् दबूया संस्थापक दुज:पिन्त अधिवेशनय् प्रतिनिधित्व मयाकूगु धासें अधिवेशन स्थगित यायेमा:गु माग यासें देय् दबूया संस्थापक दुज:पिं प्रकाशमान पालिखे, नरेशवीर शाक्य, डा. केशवमान शाक्य, शंकर नारायण श्रेष्ठ, डा. राजाराम श्रेष्ठ, भगवान मास्के, अशोक पालिखेपिन्सं मुद्दा त:गु ख:। अदालतं रिट खारेज या:गुलिं थ्व मुद्दायात कया: सकतां कानूनी विवादया अन्त जूगु दु।

यँया: जात्राया अभिलेखिकरण

यें। यँया जात्राबलय् जुइगु थीथी जात्रा, बाजं, प्याखं आदिया अभिलेखिकरण यानात:गु सफू विमोचन जूगु दु। यें महानगरपालिका २३ वडाया ग्वाहालि नेवा: नुग:पाखें यँया:बलय् जुइगु जात्रा, बाजं, प्याखं लिसें थीथी सम्पदाया अभिलेखिकरण या:गु ख:। थुगु अभिलेखिकरण दुथ्या:गु सफू शुक्रवा: छगू ज्याइव:या दथुइ मू पाहाँ यें महानगरपालिकाया उपमेयर सुनिता डंगोल लिसें थीथी व्यक्तित्वपिंसं विमोचन या:गु ख:।

हनुमानध्वाखा दरवार संग्रहालयय् जूगु विमोचन समारोहय् न्ववासें मू पाहाँ डंगोलं थज्या:गु अभिलेखिकरण भावी पुस्तायात सम्पदा हस्तान्तरण यानावनेत महत्वपूर्ण जुइगु खँ धयादिसें थज्या:गु ज्याया सराहना यानादिल। थ्व इवलय् वय्‌कलं यें महानगरपालिकापाखें सम्पदा संरक्षणया निंतिं यक्व ज्या याना वयाच्वंगु व थ्व ज्याया निंतिं नं यँया:या अभिलेखिकरण दस्तावेज महत्वपूर्ण जुइगु खँ कनादिल।

ज्याइवलय् न्ववानादिसें यें महानगरपालिका २३ वडाया अध्यक्ष मचाराजा महर्जनं यँया: थौंकन्हय् अन्तर्राष्ट्रियकरण जुया वयाच्वंगु खँ न्ह्यथँसें थुगु अभिलेखिकरण ज्यां यँया:यात विश्व सम्पदा धलखय् दुथ्याकेगु निंतिं नं महत्वपूर्ण जुइगु खँ कनादिल। लिसें वय्‌कलं थ्व अभिलेखिकरण ज्यां तना वनाच्वंगु, न्हना वनाच्वंगु यक्व हे प्याखं, बाजं, मूर्ति लगायतया सम्पदा आ: हाकनं संरक्षण यायेत ग्वाहालि जुइगु विश्वास नं प्वंकादिल।

वय्‌कलं धयादिल, 'यँया:या परम्परां निसें चले जुया वयाच्वंगु, तर आ: बन्द जूगु त:गू हे परम्पार, गतिविधि बारे जानकारी चूला:गु दु, थुकिया अध्ययन अनुसन्धान यायेफइगु अवस्था व:गु दु, अले आ: दिनाचवंगु परम्परायात हाकनं न्ह्याकेत तिब: बीफइगु अवस्था व:गु दु।' वय्‌कलं यँया: जात्रा धालकि कुमारी ख: सालीगु, लाखे प्याखं ल्हुकी, पुलुकिसि पिदनीगु जक धयाथें च्वनाच्वंगु, तर यँया: दुने यक्व यक्व हे परम्परा, जात्रा दुगु, थुगु जात्रा परम्परात थीथी कारणं दिनाच्वंगु खँ धयादिसें थ्व अभिलेखिकरणय् अथे दिनाच्वंगु परम्परायात नं दुथ्याकागु खँ धयादिल।

ज्याइवलय् नेवा: नुग:या अध्यक्ष सुरेश श्रेष्ठ व अभिलेखिकरणया निंतिं अध्ययन यानादीम्ह आभास धरानन्द राजोपाध्यायं नं अभिलेखिकरण ज्याय् व:गु चुनौति, थ:पिंसं अभिलेखिकरण दुथ्याकागु दस्तावेज बारे न्ववानादीगु ख:। ज्याइवलय् पुरातत्व विभागया महानिर्देशक सौभाग्य प्रधानाङ्ग, गुथि संस्थानया प्रशासक, राजगुरु मञ्जुवज्र वज्राचार्यपिं नं पाहां कथं भ्रायादीगु ख:।

बागमति पर्यटन मन्त्रालयपाखें शैलुङय् न्हूगु पूर्वाधार ल:ल्हात

यें। बागमति प्रदेशया संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्री सुरेश श्रेष्ठ, प्रदेश सचिव दिपेन्द्र सुवेदी व पूर्वाधार विकास आयोजना प्रमुख रोशन श्रीवास्तवया उपस्थितिइ शैलुङ गाउँपालिकायात न्हूगु पूर्वाधार हस्तान्तरण या:गु दु।

प्रदेशं वडा नं. १ य् दयेकूगु शैलुङ गोलघर व वडा नं. ८ य् च्वंगु शैलुङ कम्युनिटी लज गाउँपालिकाया अध्यक्ष रिमलबाबु श्रेष्ठयात औपचारिक रुपं ल:ल्हा:गु ख:। मन्त्री श्रेष्ठं शैलुङया सौन्दर्य व पर्यटन सम्भावनाया चर्चा यासें थ्व संरचनां स्थानीय विकासय् योगदान बीगु खँ धयादिल। अध्यक्ष रिमलबाबु श्रेष्ठं नं स्थानीय व पर्यटकतय् सुविधाया निंतिं थ्व पला: महत्वपूर्ण जूगु खँ धयादिल।

बागमती सरकारले काठमाडौं उपत्यकाको ट्राफिक व्यवस्थापन योजना ल्याउने

हेटौंडा । बागमती प्रदेश सरकारले काठमाडौं उपत्यकाको ट्राफिक व्यवस्थापनको लागि योजना ल्याउने भएको छ।

बागमतीका मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँको अध्यक्षतामा बसेको काठमाडौं उपत्यकाको ट्राफिक व्यवस्थापन सम्बन्धी बैठक तथा छलफलमा उपत्यकाको ट्राफिक व्यवस्थापन सम्बन्धमा योजना बनाउने निर्णय भएको हो। मुख्यमन्त्री बानियाँले उपत्यकाको ट्राफिक व्यवस्थापन प्रभावकारी बनाउन मातहतका निकायलाई निर्देशनसमेत दिए।

बैठकमा काठमाडौं उपत्यका ट्राफिक प्रहरी कार्यालयका प्रमुख वरिष्ठ प्रहरी उपरीक्षक नवराज अधिकारीले काठमाडौं उपत्यका ट्राफिक व्यवस्थापनको अवस्थाका बारेमा जानकारी गराएका थिए। बैठकमा प्रदेशको श्रम, रोजगार तथा यातायात मन्त्रालयले अल्पकालीन र दीर्घकालीन योजना बनाएर कार्यान्वयनमा ल्याउने मन्त्री जयराम थापाले बताए। मन्त्रालयले उपत्यका र उपत्यका भन्दा बाहिर सञ्चालन हुने सार्वजनिक सवारीहरुको मार्ग इजाजत पत्र (रुट पर्मिट) लाई थप व्यवस्थित बनाउँदै विद्युतीय प्रणालीमार्फत इजाजत पत्र जारी गर्ने व्यवस्था मिलाइएको उनको भनाइ छ।

ट्राफिक प्रहरीका लागि आवश्यक उपकरण तथा सामग्री उपलब्ध गराउने व्यवस्था श्रम, रोजगार तथा

यातायात मन्त्रालयले गर्ने भएको उनले बताएका छन्।

बैठकले श्रम, रोजगार तथा यातायात मन्त्रालयले सम्बन्धित जिल्लाको यातायात कार्यालय र ट्राफिक प्रहरी कार्यालयको समन्वयमा लाइसेन्स जारी गर्नु अघि र पछि अनुमति पत्र वाहकलाई ट्राफिक नियमसम्बन्धी अभिमुखीकरण कक्षा सञ्चालनका लागि व्यवस्था मिलाउने, काठमाडौँ उपत्यकामा आवश्यकता अनुसार ट्राफिक लाइटको व्यवस्था गर्नुका साथै ट्राफिक लाइटलाई व्यवस्थित गर्न स्थानीय तहसँग समन्वय गरी जडित लाइटहरुको नियन्त्रण र सञ्चालन ट्राफिक प्रहरीले गर्ने व्यवस्था मिलाउने निर्णय गरेको छ।

यसैगरी, ट्राफिक प्रहरीसँग समन्वय गरी सुरक्षित ढंगले सवारीसाधन सञ्चालन तथा ट्राफिक नियम र सावधानी सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने निर्णय बैठकले गरेको मन्त्री थापाले जानकारी दिए। बैठकमा श्रम, रोजगार तथा यातायात मन्त्रालयले यातायात व्यवस्थापनमा देखिएका समस्या र समाधानका उपाय सम्बन्धमा छलफल गर्न यातायात व्यवस्था कार्यालय, ट्राफिक प्रहरी, यातायात व्यवसायी र तिनका प्रतिनिधि लगायत सरोकारवाला निकायहरुसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने निर्णय भएको छ।

मुख्यमन्त्री कार्यालयमा भएको बैठकमा आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्री शिवराज अधिकारी, मुख्यमन्त्रीका प्रमुख राजनीतिक सल्लाहकार बुद्ध लामा, मुख्यमन्त्री कार्यालयका प्रमुख सचिव भुपाल बराल, कानुन मन्त्रालयका सचिव कृष्णबहादुर शाही र यातायात मन्त्रालयका सचिव बलराम ढकालगायतले ट्राफिक व्यवस्थापनका सम्बन्धमा धारणा राखे।

बागमती प्रदेशमा पुँजीगत तर्फ ६ अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी बजेट कटौती

मकवानपुर । बागमती प्रदेश सरकारले जेनजी आन्दोलन र विपद् प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माण तथा व्यवस्थापनका लागि पुँजीगत तर्फको बजेट कटौती गरेको छ। प्रदेश सरकारले विभिन्न शीर्षकमा छुट्टाएको पुँजीगत बजेट कटौती गरेर प्रभावित क्षेत्रको मर्मत र व्यवस्थापनमा प्रयोग गर्ने तयारी गरेको हो।

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका अनुसार चालु आर्थिक वर्षको कुल ६७ अर्ब ४७ करोड ७३ लाख २७ हजार रुपैयाँको बजेटमध्ये चालु तर्फ ३ अर्ब ४७ करोड १२ लाख ३८ हजार रुपैयाँ कटौती हुनेछ। मन्त्रालयका प्रवक्ता श्रीकृष्ण आचार्यले बजेट कटौतीको उद्देश्य अनुत्पादक खर्चलाई नियन्त्रण गरेर वित्तीय अनुशासन कायम गर्नु रहेको बताए।

प्रदेश सरकारले भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयका १० लाखभन्दा बढी मूल्य भएका योजनामा १० प्रतिशत, २० लाखभन्दा माथिका योजनामा २० प्रतिशत र ५० लाखभन्दा बढीका योजनामा ३० प्रतिशत बजेट कटौती गरेको छ। अन्य मन्त्रालयमा पनि १० लाखभन्दा माथिका योजनाहरूमा १० प्रतिशत कटौती हुने छ। यसबाट भौतिक पूर्वाधार क्षेत्रमा करिब ६ अर्ब रुपैयाँ बचत हुने अनुमान गरिएको छ।

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री प्रभात तामाङका अनुसार कटौती गरिएको बजेट जेनजी आन्दोलनमा क्षति पुगेका संरचना पुनर्निर्माण, विपद् व्यवस्थापन र पुरानो आर्थिक दायित्व भुक्तानीमा प्रयोग गरिनेछ। उनले भने, "भौतिक पूर्वाधारको काम तीव्र गतिमा २–३ महिनाभित्र सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखेर बजेट कटौती गरिएको हो।"

भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयको भवन पुनर्निर्माणको लागि टेन्डर प्रक्रिया अघि बढिसकेको छ। अन्य प्याकेजहरूको पनि सूचना प्रकाशन गरिएको र प्रारम्भिक अनुमानअनुसार करिब ७१ करोड रुपैयाँ खर्च हुने अपेक्षा गरिएको छ। मन्त्री तामाङका अनुसार आगामी दुई–तीन महिनाभित्र सबै मन्त्रालय र कार्यालय पुरानै अवस्थामा फर्किसक्नेछन्।

सचिव दिपेन्द्र सुवेदी : जसले पर्यटन मन्त्रालयलाई खरानी हुनबाट जोगाए

जेनजी आन्दोलनले बागमती प्रदेशका अधिकांश मन्त्रालय भवन ध्वस्त छन्। आन्दोलनका क्रममा भदौ २४ गते आगजनी हुँदा मन्त्रालयहरू खण्डहर बनेका छन्।

तर, संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयसहित प्रदेशको मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय, उद्योग, वाणिज्य, भूमि तथा प्रशासन मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय जल्नबाट जोगिएका छन्।

सचिव दिपेन्द्र सुवेदीका अनुसार संस्कृती तथा पर्यटन मन्त्रालयमा कुनै पनि किसिमको तोडफोड वा आगजनी भएन। आन्दोलन चर्किने संकेत देखिएलगत्तै आफुले मन्त्रालयको बोर्ड तथा प्रयोगमा रहेका सबै सवारीसाधन तत्काल सुरक्षित स्थानमा सार्न लगाएपछि मन्त्रालय क्षति हुनबाट जोगिएको सचिव सुवेदीको भनाई छ। सुवेदीले भदौ २९ आइतबारदेखि नै कार्यालयको कामकाज सुरु गरिएको जानकारी दिए।

जेनजी आन्दोलनका क्रममा भएको आगलागीका कारण बागमती प्रदेश सरकारको ७ वर्षे तथ्याङ्क तथा संरचना खरानी बनेका छन्।

बागमतीमा तामाङ प्रसारण दिवस मनाइयो

नेपाल तामाङ पत्रकार सङ्घ, बागमती प्रदेश र मकवानपुर जिल्ला समितिको संयुक्त आयोजनामा ३१ औँ तामाङ प्रसारण दिवसको अवसरमा 'अन्तरक्रिया तथा पुरस्कार वितरण समारोह' सम्पन्न भएको छ।

बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँको प्रमुख आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा तामाङ पत्रकार सङ्घ बागमती प्रदेशले स्थापना गरेको 'आईतेसिं–बुद्धिमाया रुम्बा स्मृति तामाङ पत्रकारिता' र मकवानपुर जिल्ला शाखाले स्थापना गरेको 'तामाङ पत्रकारिता पुरस्कार' वितरण गरिएको थियो। प्रदेश पुरस्कार तामाङ भाषामा २३ वर्षदेखि निरन्तर प्रकाशित तामाङ डाजाङका प्रकाशक अर्जुनबहादुर तामाङलाई नगद रु १० हजार १ सय रुपैयाँसहित दोसल्ला र सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो भने जिल्ला पुरस्कार हेटौँडा सन्देश डटकमका पत्रकार भुवन घलानलाई नगद रु ५ हजार सहित सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो। 'आईतेसिं–बुद्धिमाया रुम्बा स्मृति तामाङ पत्रकारिता' कोष युवा व्यवसायी तथा पत्रकार राजेश रुम्बा लामाले आफ्नो बुबा आमाको सम्झनामा स्थापना गरेको हो।

कोष स्थापना गर्न मुख्यमन्त्रीले गरे २ लाख सहयोग

मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँले तामाङ पत्रकार सङ्घ, बागमती प्रदेश समितिलाई अक्षयकोष स्थापनाको लागि व्यक्तिगत रूपमा रु २ लाख रुपैयाँ सहयोग गरेका छन्। कार्यक्रमकै बिच मुख्यमन्त्री बानियाँले २ लाखको चेक पत्रकार सङ्घका प्रदेश अध्यक्ष ज्ञानेन्द्र तामाङलाई हस्तान्तरण गरेका थिए। मुख्यमन्त्री बानियाँले सो रकम 'बुबा छेमबहादुर बानियाँ–दाजु राजकुमार बानियाँ' को स्मृतिमा अक्षय कोष स्थापनाको लागि हस्तान्तरण गरिएको हो।

कार्यक्रममा लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा मातृभाषा संरक्षण गर्नु प्रदेश सरकारको दायित्व भएको बताउँदै मुख्यमन्त्री बानियाँले तामाङ भाषा, संस्कृति र परम्पराको संरक्षणमा प्रदेश सरकार प्रतिबद्ध रहेको बताए। उनले जाति र भाषाको नाममा राजनीति गर्न नहुने र यसले गर्दा समाज विभाजनतर्फ जाने बताए।

कार्यक्रममा 'सरकारी कामकाजी भाषाका रूपमा तामाङ भाषाको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सञ्चारमाध्यम तथा सरोकारवालाको भूमिका' विषयक अन्तरक्रिया समेत गरिएको थियो।

कार्यक्रममा संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयका सचिव दीपेन्द्र सुवेदी, कैलाश गाउँपालिकाका अध्यक्ष लोक बहादुर मोक्तान, वरिष्ठ पत्रकार प्रताप विष्ट, नेपाल पत्रकार महासङ्घ बागमती प्रदेश अध्यक्ष कृष्ण सारु मगर र नेपाल तामाङ घेदुङका सङ्घीय सदस्य मेम्बर लो तामाङ प्रमुख वक्ताका रूपमा थिए।

उनीहरूले 'सरकारी कामकाजको भाषा सम्बन्धी ऐन, २०८०' प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तह जिम्मेवार बन्नुपर्ने धारणा राखे। नेपाल तामाङ घेदुङका केन्द्रीय सदस्य मेम्बर लो तामाङले मातृभाषा केवल औपचारिक प्रयोगमा सीमित नभई दैनिकीमा लागू गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै समुदायभित्रै तामाङ भाषा बोल्ने वक्ता कम हुँदै गएकोमा चिन्ता व्यक्त गरे।

कैलाश गाउँपालिकाका अध्यक्ष लोकबहादुर मोक्तानले स्थानीय सरकारहरू भौतिक विकासमा मात्र केन्द्रित हुँदा भाषा ऐन कार्यान्वयनमा कमी आएको स्वीकार गर्दै आगामी दिनमा प्रदेश तथा स्थानीय तहबिच समन्वयमा काम गर्न तयार रहेको बताए। वरिष्ठ पत्रकार प्रताप विष्टले ऐन कार्यान्वयनमा तामाङ घेदुङ सङ्घले पर्याप्त पहल नगरेको टिप्पणी गर्दै भाषा बलियो भए मात्र राष्ट्र बलियो हुने धारणा राखे।

मन्त्रालयका सचिव दीपेन्द्र सुवेदीले मन्त्रालयतर्फबाट भाषा ऐन कार्यान्वयनका काम तीव्र गतिमा भइरहेको जानकारी दिँदै नियमावली तयार भएको बताए। उनले नेपाल तामाङ घेदुङ र नेवादयः दबूको सहकार्यमा सरकारी कार्यालयका कर्मचारीका लागि भाषा प्रशिक्षण प्याकेज बनाइएको समेत बताए।

पत्रकार सङ्घ, बागमती प्रदेशका अध्यक्ष ज्ञानेन्द्र तामाङको सभापतित्वमा भएको सो कार्यक्रममा संविधानसभा सदस्य गोविन्द्रराम चेपाङ, जिल्ला समन्वय समिति, मकवानपुरको प्रमुख ललितबहादुर घलान, तामाङ पत्रकार सङ्घका सङ्घीय सचिव आदर्श थोकर, नेपाल पत्रकार महासङ्घ, मकवानपुरका अध्यक्ष बालकृष्ण अधिकारी, नेपाल तामाङ घेदुङको जिल्ला अध्यक्ष कालु घलानलगायतले मन्तव्य राखेका थिए।

कार्यक्रम संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयको सहकार्यमा सम्पन्न भएको थियो।

'यमा:द्य: हराएको'...

इन्द्रलाई बन्धनमा राखेपछि उसकी आमा दागिं इन्द्रको खोजीमा पृथ्वी आउँछिन्। इन्द्रलाई छोडदिए येँ(काठमाडौं) लाई उर्बर बनाउने वाचा गर्छिन्। त्यसका साथै वर्षभरी मृत्यु भएकाहरुलाई स्वर्ग लग्ने बताउँछिन्।

हालसम्म पनि *यँया: पुन्हि*को दिन राति इन्द्रकी आमाको रुपमा *दागिं* निकालिने गरिन्छ। *दागिं*को पछाडि वर्षभरी मृत्यु भएका व्यक्तिका आफन्त दिवंगतहरुलाई इन्द्रलोकमा बास होस् भन्दै नगर परिक्रमा गर्ने गर्छन्। उनीहरु सबै इन्द्रदह गएर फर्कने गर्छन्। *यँया:*सँग सम्बन्धित अर्को महत्वपूर्ण पक्ष हो *बौमत*। दागिंपछि सोही मार्ग हुँदै *बौमत* निकालिने गरिन्छ। दागिंले आफ्नो छोरालाई छोडिए स्वर्ग लग्ने भन्दै इन्द्रदह लगेकाहरुलाई बीच बाटोमै छोडी भागेकाले उनीहरुलाई खोज्न बत्ती बाल्दै निकालिने यात्रालाई *बौमत* भनिने प्राध्यापक त्रिरत्न मानन्धर बताउँछन्।

तर, इन्द्रसँग जोडिएका यस्ता कयौं पक्षहरु इन्द्रजात्रामा गौण बनेका छन्।

कुमारीको रथयात्रा र इन्द्रजात्रा नितान्त फरक दृष्टिकोण बोकेको संस्कृति हो। हुनत: गुणकामदेवको पालामा नै काठमाडौंमा कुमारी पूजा गर्ने चलन थियो। तर, इन्द्रजात्राको मुख्य आकर्षणको रुपमा रहेको जीवित देवी कुमारीको रथ यात्रा भने मल्लकालमा मात्रै सुरु भएको हो। त्यसैले पूर्व प्राध्यापक मानन्धर भने *यँया:*लाई मिश्रित किसिमको जात्राका रुपमा व्याख्या गर्छन्।

'*यँया:* र कुमारी जात्राको कथा नै फरक छ। कुमारीको पूजा पहिले नै हुने भएता पनि रथयात्रा भने कान्तिपुरका अन्तिम मल्ल राजा जयप्रकाश मल्लका पालामा सुरु भएको हो,' उनले भने, 'आफ्नै राज्यका भारदारहरुबाट षड्यन्त्र हुने थाहा पाएपछि जय प्रकाश गुहेश्वरीमा लुक्न पुगे। पछि फेरि उनले कान्तिपुर जिते। त्यसपछि उनले कुमारीका नाममा सिक्का निकाल्नुका साथै कुमारीको रथ यात्रा चलाए।'

*यँया:*मा जीवित देवी कुमारीसँगै जीवित देव गणेश र भैरवको रथ यात्रा समेत हुने गर्छ। जीवित देवीमात्र हैन, काठमाडौंमा दुई जीवित देवता पनि छन् जसबारे धेरैलाई थाहै छैन।

नेवार समुदायले *यमबाद्य:* का रुपमा पूज्ने देवलाई नेपालीभाषामा 'इन्द्र' भनिन्छ। संस्कृतिविद् तेजेश्वरबाबु ग्वंग 'यँ' भनेको 'इन्द्र' र 'या:' भनेको 'जात्रा' मिलेर *यँया:* बनेको र आकाशको देवता इन्द्रको जात्रा चलाउने भएकाले नै यसलाई *यँया:* भनिएको बताउँछन्। पछि अपभ्रंस हुँदै *यँया:* पनि *येँया:* भयो। इन्द्रको जात्रा भएकोले यसलाई *यँया:* भनियो। कुमारी लगायत अन्य जात्राहरु मध्यकालमा थपिए।

धेरैले *येँ* (काठमाडौं) र *या:* (जात्रा) भएकाले *येँया:*लाई काठमाडौंको जात्रा भने। तर, ग्वंग भने यो काठमाडौंको मात्रै जात्रा नरहेको बताउँछन्। *यँया:* काठमाडौंमा मात्रै नभइ उपत्यकाभर मनाइने भएकाले त्यसलाई काठमाडौंको मात्रै जात्रा भन्नु उपयुक्त नहुने उनको तर्क छ। यसबारेमा थप अध्ययनको आवश्यक छ।

यसबाहेक *लाखे*, *पुलुकिसी*, *दी प्याखं*, *सवभक्कु* नाच लगायत विभिन्न नाच र करिब ३० भन्दा गुठीहरुको संयुक्त सहभागितामा *यँया:* मनाइन्छ।

तर, ८ दिनसम्म मनाइने यति बृहत पर्वलाई 'इन्द्रजात्रा'का रुपमा एकदिन सीमित गरिएको छ। यसो गरिँदा त्यससँग जोडिएका कयौं अमूर्त सम्पदाहरु ओझेलमा पर्दै गएका छन्। कति गुठी र नाचहरु लोप भइसेका छन् भने मानिसहरुलाई *यँया:*को वास्तविक अर्थ बुझाउनै गाह्रो भइसकेको छ।

नेवार समुदायमा पनि *यँया:* को व्याख्यालाई लिएर विवाद छ। यसलाई पनि सल्लाह गर्दै एउटा ठोस नतिजामा पुर्‍याउन सफल भए *यँया:* को सही विश्लेषण हुने सक्थ्यो।

हाललाई केही मिडियाले इन्द्रजात्रासँगै *येँया:\यँया:* र 'लिंगो'लाई विस्थापित गर्दै 'य:सिँ' लेख्न थालेका छन्। त्यो राम्रो सुरुवात हो। एकले अर्काको भाषा र संस्कृतिको सम्मान गर्दै अगाडी बढे पक्कै पनि नेपाललाई खुशी र समृद्ध बनाउन सकिन्छ। तर *कम्फर्ट अफ टंग* कै लागि कुनै भाषामाथि अनुदार भए त्यसले नेपाललाई त समृद्ध र खुशी बनाउला तर त्यो भाषिक पहिचान बोकेको जाति पक्कै खुशी हुनेछैन।

अहिलेलाई सबैजनालाई *यँया: पुन्हीया भिन्तुना* ! इन्द्रजात्राको शुभकामना !

(लेखक बिजमाण्डू डट कमका पत्रकार साथै नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबू, येँ जिल्लाको सदस्य हुन्।)

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र हे बांलागु व्यवस्था : मुख्यमन्त्री बानियाँ

येँ। बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियां संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपा:या सर्वोत्कृष्ट व्यवस्था जूगु धयादीगु दु।

प्रादेशिक सरकारं कार्तिक ३० आइतबा: ग्वसा: ग्व:गु 'संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र : चुनौती व अवसर' अन्तरक्रिया ज्याइवलय् वय्कलं गणतन्त्रं गरिब परिवारया मनूतय्त देय्या शीर्ष नेतृत्वय् थ्यंकेगु ह्व:ता: चूलाकूगु धयादिल। वय्क:या कथं व्यक्ति, पार्टी व उम्मेदवार ल्ययेगु स्वतन्त्रता हे लोकतान्त्रिक व्यवस्थाया मू सौन्दर्य ख:।

मुख्यमन्त्री बानियां आ:या संविधानं फुक्क वर्ग व समुदायया समावेशीता, समानुपातिकता व प्रतिनिधित्व सुनिश्चित या:गु उल्लेख यानादिल। वय्कलं धयादी, 'संविधानं फुक्क भाषा, धर्म व संस्कृतियात क:घानात:गु दु।'

तर छुं संवैधानिक व्यवस्थाया हुनिं राजनीतिक अस्थिरता खनेदूगु वय्कलं धयादिल। लिसें वय्कलं भद्र २२ व २३ या 'जेन-जी विद्रोह' थेंज्या:गु घटनां भ्रष्टाचार अप्वया वनाच्वंगुलिं देय्यात हाथ्या बिउगु खँ नं कनादिल।

ता: ईतक छ्गू हे नेतृत्वया दोहोरे जुइगु व आशा यानात:कथं देय्या वृद्धि मजुइवं न्हूगु पुस्ताया निराशा अप्वया वंगु वय्कलं धयादिल। वय्कलं सामाजिक संजालनिसें भ्रष्टाचार तकया मुद्दां युवातय्त त्रास बियाच्वंगु टिप्पणी यानादिसें न्हूगु सरकार गठनय् तकं जनभावनाया लिच्व: ला:गु धयादिल।

पर्यटन क्षेत्र सुरक्षित दु : बागमती सरकार

येँ। संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय, बागमतिया पर्यटन कार्यालय येँ नं विश्व पर्यटन दिवसया सन्दर्भय् पर्यटन क्षेत्रया सरोकारवाला निकायलिसे अन्तर्क्रिया ज्याइव: या:गु दु। देशय् जेनजी आन्दोलन जुइधुंका: पर्यटन क्षेत्रय् नकारात्मक भ्रम न्यंकेमबिइत उगु ज्याकुथिं थ्व ज्याइव: या:गु ख:।

ज्याइवलय् सम्बन्धित निकायया वक्तातय्सं आन्दोलनलिपा अन्तर्राष्ट्रिय ख्यलय् हल्ला जूकथं नेपा:पिनेया पर्यटकतय्त छुं कथंया खतरा मदुगु व न्हापा थें हे सुरक्षा दुगु खँ धा:गु ख:।

ज्याइव:या मूपाहाँ बागमति प्रदेशया संस्कृति तथा पर्यटनमन्त्री सुरेश श्रेष्ठं देसं पिने नकारात्मक सन्देश न्यनाच्वंगुया खण्डन यानादीसें धयादिल, 'थ्व हल्ला जक ख:। थन पर्यटनया गन्तव्य सुरक्षित दु।'

अथे हे पर्यटन मन्त्रालयया सचिव दीपेन्द्र सुवेदीं सन् २०२५ निसें २०४० तकया रणनीतिक कार्ययोजना दयेकागु खँ कनादिल। 'संघीय, प्रदेश व स्थानीय दथुइ पर्यटनया लागि समन्वय यायेगु लक्ष्य दु। थ्व सहकार्यं स्थिरता हइ।' वय्कलं संस्कृति व पर्यटनसम्बन्धी आ:तक जूगु ज्याया बारे कनादीगु ख:।

ज्याइवलय् कार्यालय प्रमुख पवन पोखरेलं लसकुस यानादिसें आन्दोलनलिपा ब्वलंगु भ्रमपूर्ण हल्लायात मत्थर याना: पर्यटकतय्त नेपा: भलसा यायेबह:गु गन्तव्य जूगु खँ विश्वन्यंकं न्यंकेमा:गु खँ धयादिल। ज्याइवलय् टान, हान, टुर्गान, नाट्टा, रेवान, होफेन, नेपाल पर्यटक यातायात व्यवसायी संघलिसें पर्यटन सम्बन्धि संघसंस्थाया प्रमुख व प्रतिनिधितय् सहभागिता दुगु ख:।

नेवा: समुदायं खड्ग जात्रा त:जकि हन

येँ उपत्यकाया नेवा: समुदायं खड्ग जात्रा अर्थात 'पाया:' न्यायेकूगु दु। मोहनीया दसमिया बहनी तान्त्रिक विधि कथं खड्गया पूजा याना: परम्परागत पोशाकय् खड्ग ज्वना: पाया: हनेगु याइ।शक्तिपीठया खड्ग पुना: थ्व नख: हनीगु ख:। असत्ययात असत्य विजय या:गु लसताय् खड्ग जात्रा न्यायेकीगु नेवार समुदायया न्ह्यलुवापिन्सं धायेगु या:।

येँय् तलेजु भवानीया खड्ग जात्रा कंकेश्वरी, तेहबहाल, बाटु, भद्रकाली, कोहिति, नीलबाराही, हनुमानढोका दरबारपाखें पिकायेगु परम्परा दु। यात्राया इवलय् नगर चा:हिले धुंका: दैत्यया प्रतीक भुयुफ:सियात खड्गं प्रहार याइ, गुकियात लसतापूर्वक न्यायेकी। खड्ग ज्वना: देय् चा:हुइकेधुंका: आसुरी प्रवृत्तिया प्रतीक भुइफसियात खड्गं पाला: जात्रा क्वचायेकी। किपुलिइ नं मिसा पाया: पिका:गु दु। थन मिसां खड्गया पलेसा सिन्ह:मू ज्वना: देय् चा:हुला: पाया: पिकायेगु परम्परा दु। किराँतकाल लिपाया ठकुरीकालय् स्वनिग:या दक्वं जनतां देय्या सुरक्षाया लागिं तैनाथ जुइगु या:गुलिं शक्ति प्रदर्शनया लागिं छेँय् छेँय् नं ल्वाभ:लिसें देय् चा:हुलेगु परम्पराया रुपं थुकियात कायेगु यानात:गु दु।

मच्छेगामय् राष्ट्रिय लाखे प्रदर्शनी

चन्द्रागिरी नगरपालिकाया मच्छेगामय् राष्ट्रिय लाखे प्रदर्शनी जूगु दु। नेपाल सांस्कृतिक कला मन्दिरया ग्वसालय् जूगु उगु प्रदर्शनी देय् न्यंकया स्वीन्यागुलिं मल्याक लाखे प्याखं प्रदर्शन जूगु खँ ग्वसा: खलकं धा:गु दु। ज्याइवलय् प्रदर्शन जूगु थीथी खल: पुच:यात हना-पौ ल:ल्हायेगु ज्या नं जूगु ख:। थुकियालिसें ज्याइवलय् पिने जिल्लायापिंसं थ:पिनिगु लागाय् नेवा: जातिया अस्तित्व न्ह्यनावनेत्यंगु जूगुलिं थ:पिंसं फुकथं लाखे प्याखं स्यनावयाच्वनागु वा थुगु प्रदर्शनपाखें थ:पिंसं नेवा: जातिया थीथी बाजंया बारे सीका: उकीया नं प्रशिक्षण न्ह्याकावनेगु ख व:गु नं ग्वसा: खलकं जानकरी बिउगु दु। थगुने स्वयां थुपाले लाखे प्रदर्शनीया ल्या: अप्व:गु खँ कसें कन्हय्या दिनय् अझ व्यवस्थित रुपं थुगु प्रदर्शनया ज्या न्ह्याकावनेगु व नेवा: समाजया विकासया निंतिं फुगु ज्या यानावनेगु जानकारी नं बिउगु दु।

म्ये प्वाःखनेगु जात्रा संरक्षणया निंतिं बागमति प्रदेश सरकारपाखें विशेष ग्वाहालि

मकवानपुर । ख्वपया ऐतिहासिक व सांस्कृतिक महत्व क्वबियाच्वंगु म्ये प्वाः खनेगु जात्रा संरक्षण व प्रवर्द्धन यायेगु आजुं बागमती प्रदेश सरकारं विशेष पहल न्ह्याकूगु दु । प्रदेश सरकारया संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयं जात्राय् म्ये प्वाः खनीम्हेसिया स्वास्थ्य उपचार व प्रोत्साहनया निंतिं आर्थिक ग्वाहालि बीगु निर्णय याःगु खः ।

मन्त्रालयया सचिव दिपेन्द्र सुवेदीं धयादी कथं परम्परा निरन्तरता बीपिं मनूतय् ल्याः न्हियान्हिथं म्हो जुया वनाच्वंगु व वइगु इलय् थ्व सांस्कृतिक सम्पदा हे न्हना वनीगु खतरा जूगुलिं थ्व निर्णय जूगु खँ कनादिल ।

मन्त्रालयया निर्णय कथं मध्यपुर थिमिइ दँय् निक्वः जुइगु म्ये प्वाः खनेगु जात्राय् म्ये प्वाःखनीम्हेसित उपचार खर्च व परम्परा निरन्तरताया निंतिं प्रोत्साहन कथं दां बी । चालु आर्थिक दँया बजेट कथं थ्व कार्यक्रमया निंतिं सुरुइ निगू लाख तका बजेट विनियोजन याःगु दु ।

संस्कृति तथा पर्यटनमन्त्री सुरेश श्रेष्ठं प्राचीन इलंनिसें न्ह्याना वयाच्वंगु थ्व जात्रां ल्वय्‌पाखें मुक्ति जुइगु, बाली बांलाइगु, प्राकृतिक विपत्तीपाखें रक्षा याइगु जनविश्वास दुगु खँ कनादिल । तर आर्थिक अभाव व म्ये प्वाः खनीपिं साहसी मनूत मदुगुलिं थ्व परम्परा हे संकटय् लाना वयाच्वंगु खँ नं वय्‌कलं कनादीगु दु ।

प्रोत्साहन रकम बीगु निर्णय आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालययाके सहमति कयाः मन्त्रिपरिषद्‌पाखें तकं स्वीकृत जुइधुंकूगु दु ।

जिगु स्वँ

- दुर्गालाल श्रेष्ठ

यइ स्वँ ! छ लिसं वयाइ गवलें
छुलि नायाक्क जि वयु मखु !
छुलि मतिना स्वँ सःइगु सवाइ नं
लिक्क वनाइ जिं थ्यु मखु !

वँला: ध्वसय् वँवँला:गु
यक्व यक्व द स्वय् धु !
तर जिगु ध्वय्या वँला: स्वसं
मनं मनं द गन स्वय् धु !

जिगु जिगु थ्वगु छ गुलि नं दुगु ख्वइ--
जुजु द तिनि छक्व स्वँ मखु स्वँ !
किन्तु जि द नं छइगु मखुसां
छ सदां जिगु जुजु यइ जिगु स्वँ !

बागमतीइ तामाङ प्रसारण दिवस हन, तामाङ पत्रकारिता कोष स्थापना

बागमती प्रदेशया मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियां लोकतान्त्रिक गणतन्त्रय् फुक्क जातजातिया मातृभाषाया संरक्षण यायेगु सरकारया दायित्व जूगु धयादीगु दु ।

३१ क्वःगु तामाङ प्रसारण दिवसया लसताय् हेटौंडाय् ग्वसाः ग्वःगु 'सहलह व सिरपा इनेगु ज्याइ्वलय्' मुख्यमन्त्री बानियां तामाङ भाषा, संस्कृति व परम्पराया संरक्षणया नितिं प्रदेश सरकार प्रतिबद्ध जूगु धयादिल । मुख्यमन्त्री बानियां जाति व भाषाया नामय् राजनीति यायेमज्यूगु धयादिल । वय्‌कलं जाति व भाषाया नामय् राजनीति यायेबलय् समाजय् विभाजन जुइगु जोखिम दुगु धयादिल ।

संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयया सहकार्यय् ग्वसाः ग्वःगु उगू ज्याइ्वलय् संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयया सचिव दिपेन्द्र सुवेदीं भाषा ऐन कार्यान्वयन यायेगु ज्या मन्त्रालयपाखें द्रुत गतिं न्ह्याकाच्वंगु व नियमावली तयार जुइधुंकूगु जानकारी बियादीगु खः ।

नेपाल तामाङ पत्रकार संघ, बागमती प्रदेश व मकवानपुर जिल्ला समितिया मंकाः ग्वसालय् ३१ क्वःगु तामाङ प्रसारण दिवसया लसताय् 'अन्तर्क्रिया व सिरपाः इनेगु ज्याइ्वः' जूगु दु ।

बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँया मूपाहाँसुइ जूगु ज्याइ्वलय् तामाङ पत्रकार सङ्घ बागमती प्रदेसं थापना याःगु 'आईतेसिं–बुद्धिमाया रुम्बा स्मृति तामाङ पत्रकारिता' व मकवानपुर जिल्ला शाखां थापना याःगु 'तामाङ पत्रकारिता पुरस्कार' इनेगु ज्या जूगु खः ।

प्रदेस पुरस्कार तामाङ भाषाय् २३ दँनिसें निरन्तर प्रकाशित तामाङ डाजाङया प्रकाशक अर्जुनबहादुर तामाङयात नगद रु १० हजार १ सय तका लिसें दोसल्ला व दसिपौ ब्यूगु खः । जिल्ला पुरस्कार हेटौँडा सन्देश डटकमया पत्रकार भुवन घलानयात नगद रु ५ हजार तका व दसिपौ पाखें सम्मानित याःगु खः। 'आईतेसिं–बुद्धिमाया रुम्बा स्मृति तामाङ पत्रकारिता' कोष युवा व्यवसायी व पत्रकार राजेश रुम्बा लामां थः अबु व मांया लुमंती थापना यानातःगु खः ।

बागमती प्रदेश संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयपाखें प्रकाशित तथा मुद्रित, **संरक्षक** : दिपेन्द्र सुवेदी (प्रदेश सचिव) | **सल्लाहकार** : पवन कुमार पोख्रेल (प्रमुख, पर्यटन कार्यालय काठमाडौं)
संयोजक : प्रकाश अधिकारी (महाशाखा प्रमुख), **सदस्य :** अशेष खड्का (योजना अधिकृत), अर्विन्द्रमान सिंह (नेपालभाषा विज्ञ), विमल पाण्डे (लेखा अधिकृत), **सदस्य सचिव** : यज्ञ राज अधिकारी (प्रशासन अधिकृत)
फोन: ०५७-५९०१२६, email: mocatbagamati@gmail.com, web: mocat.bagamati.gov.np

बागमती प्रदेश सरकार
संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय
हेटौंडा, नेपाल
नेपाली भाषा त्रैमासिक बुलेटिन
वर्ष २ , अंक ४, पृष्ठ ८, साउन–असोज २०८२, दिल्ला–कौला ११४५, July-October 2025

प्रकाशकीय

भाषागत त्रैमासिक बुलेटिनः पहिचान र संरक्षणतर्फको ठोस कदम

बागमती प्रदेश सरकारले तामाङ र नेवाः भाषालाई सरकारी कामकाजी भाषा मान्यता दिएसँगै यी दुबै भाषामा त्रैमासिक बुलेटिन प्रकाशन गरिरहेको छ । कामकाजी भाषासँगै बुलेटिन प्रकाशन गर्नु भनेको भाषिक अधिकार र सांस्कृतिक समावेशितातर्फको उल्लेखनीय पहल हो । भाषालाई जोगाउने सबैभन्दा प्रभावकारी उपाय भनेको त्यसको निरन्तर प्रयोग हो । राज्यकै संरचनाबाट नियमित रूपमा तामाङ र नेवाः भाषामा प्रकाशित सामग्रीले भाषाको औपचारिकता, स्वीकार्यता र जीवितता दुवैलाई मजबुत बनाउँछ ।

यस बुलेटिनमार्फत सरकारी योजना, नीति र सूचना सिधै मातृभाषामा उपलब्ध हुने भएकाले समुदायको राज्यप्रति भरोसा बढ्ने निश्चित छ । सूचना पहुँचको समान अधिकार व्यवहारमै स्थापित हुनेछ । त्यससँगै तामाङ र नेवाः भाषामा नयाँ सामग्री लेख्ने, अनुवाद गर्ने, सम्पादक तथा लेखक तयार पार्ने वातावरण निर्माण हुने भएकाले भाषाको लेखन–पठन परम्परा अझ सबल बन्छ ।

राज्यको मान्यता र प्रयोगले मातृभाषामा गर्व बढाउने, लोपोन्मुख सांस्कृतिक ज्ञान अभिलेखन गर्ने, र शिक्षा क्षेत्रमा मातृभाषा आधारित सिकाइलाई सहज बनाउने भूमिका खेल्नेछ । तामाङ र नेवाः भाषा–संस्कृतिको पहिचानलाई संस्थागत बनाउन यो कदम सकारात्मक मात्र होइन, दीर्घकालीन प्रभावसहितको मार्गनिर्देशक अवसर पनि हो ।

यसरी हेर्दा, तामाङ र नेवाः भाषाको त्रैमासिक बुलेटिन प्रकाशन भाषिक अधिकारलाई व्यवहारमा उतार्ने र बहुभाषिक नेपाललाई मजबुत बनाउने एक महत्वपूर्ण मोड चिह्नका रूपमा उभिन्छ ।

बागमती प्रदेश सरकार
संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय
हेटौंडा, मकवानपुर

सहयोग रंजित

नेपाल भाषाका महाकवि सिद्धिदास महाजुले भनेका थिए - *भाषा म्वाःसा जाति म्वाइ* अर्थात् भाषा बाँचेमात्रै जाति पनि बाँच्छ । भाषा बाँच्न त्यो भाषा बोल्न, लेख्न र बुझ्न जान्ने मानिसको आवश्यक्ता पर्छ । त्यसको अभावमा त्यो भाषासँगै जातिको अस्तित्व पनि लोप हुने सम्भावना उत्तिकै हुन्छ ।

एउटा भाषा तब लोप हुन्छ, जब त्यो भाषा बोलिने स्थानमाथि दोस्रो भाषा हावी हुन्छ । रैथाने भाषा बोल्न गाह्रो भएर वा सिक्न नचाहेर अन्य भाषा बोल्नेहरुले विस्तारै सो समुदायको भाषिक शब्दकोश नै परिवर्तन गरिदिन्छ ।

उदाहरणका लागि काठमाडौंको माइतीघर ।

हाल हामीले माइतीघर भनेर बोलाउने स्थानमा माइतीघर फिल्मको बोर्ड थियो रे । अनि कसैले कहाँ आउने भनेर सोध्दा माइतीघरको बोर्ड भएको स्थानमा भन्दै गर्दा सो स्थानको नाम माइतीघर रहन गयो भन्ने कथन पनि छ । तर, माइतीघर फिल्म बन्नु अघि सो स्थानको नाम नै थिएन होला त ?

वास्तवमा सो स्थानको नाम हो – *फिब्य ख्यः* ।

सो क्षेत्रमा रहेको *तुकुचा*सँगै *फिब्य ख्यः अजिमा*को मन्दिर अहिले पनि छ । सोही *अजिमा*को नामले नै सो स्थानको नाम *फिब्य ख्यः* रहेको बताइन्छ । तर, सायद बोल्न गाह्रो भएर होला वा अन्य केही कारणले मानिसले *फिब्य ख्यः* लाई बिर्सिंदै गए । नेपालभाषाबाट रहेको ठाउँको नामलाई नेपालीकरण गरियो, बिस्तारै सो ठाउँ 'माइतीघर'ले चिनियो । केशव स्थापितले त्यहाँ मण्डल बनाए । हामी नेपालीले फेरि त्यो स्थानको नामलाई भारतीयकरण गर्‍यौं, माइतीघर मण्डललाई माइतीघर मण्डला बनाएर ।

यसरी कुनै अर्को भाषाले त्यहाँको रैथाने भाषा र शब्द परिवर्तन हुनुको मुख्य कारण हो *कम्फर्ट अफ टंग* अर्थात जिब्रोको सजिलो लागि ।

पूर्व प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले गैंडालाई *राइनो* भनेकोमा आपत्ती जनाउँदै विदेशीहरुले आफ्नो *कम्फर्ट अफ टंग*का लागि गैंडालाई *राइनो* बनाएको आरोप लगाएका थिए । भलै एक सिंगे गैंडा नेपालमा मात्रै पाइँदैन । प्रधानमन्त्रीले बोलेका शब्दले काठमाडौं उपत्यकाको इतिहासमाथि गरिएको फेरबदल दर्साउँछ ।

सायदै, त्यही जिब्रोको सजिलोको लागि कालान्तरमा *यें* काठमाडौं भयो । *थःबही* - 'ठमेल' भयो । *लुँहिति* - 'सुन्धारा' भयो । *थायूमुद* - 'बांगेमुढा' भयो । *वंघः* - 'इन्द्रचोक' भयो । *बिस्काः* - 'बिस्केट' भयो, *करुणामय बुंगद्यः*को रंग रातो देखेकोले - 'मछिन्द्रनाथ'को अगाडि 'रातो' शब्द थपियो । *जनबहाः द्यः*लाई सेतो मछिन्द्रनाथ भनियो । यो लिस्ट यही सकिंदैन ।

उपत्यकामा सार्वजनिक बिदा दिएर मनाइँदै गरिएको *यँयाः पुन्हि* पनि 'इन्द्रजात्रा'को नामले प्रचलित भयो । *यँयाः*मा ठड्याइने *यःसिं*- 'लिंगो' भयो । अनि इन्द्रजात्रामा 'इन्द्र' नै हरायो !

कसरी हरायो 'इन्द्र' ?

नाम 'इन्द्रजात्रा' । तर मान्छेले इन्द्रको जात्रामा 'इन्द्र' नै देख्दैनन् । सरकारले 'इन्द्रजात्रा' भनेर उपत्यकामा सार्वजनिक बिदा दिन्छ । राष्ट्र प्रमुखको हैसियतमा राष्ट्रपति गद्दी बैठक पुग्छन् । हजारौं मानिस वसन्तपुर दरबार पुग्छन् । कुमारी, गणेश र भैरवको रथ यात्रा हेर्छन्, लाखे, पुलुकिसी नाचेको हेर्छन । तर वास्तवमा *यँयाः* भनेको के हो ? बुझ्दैनन् । या भनौं बुझ्ने प्रयास गर्दैनन् । मरु, नरदेवी, हनुमानढोका दरबार लगायतका चोकचोकमा 'इन्द्र'लाई डोरीले बाँधेर बन्धनमा राख्दै प्रदर्शन गर्ने बारे धेरैलाई थाहा नहुनसक्छ ।

अनि इन्द्रजात्रामा रथयात्रामात्रै हेरर फर्किएपछि 'इन्द्र' हराएनन् त !

काठमाडौंमा मनाइने यँयाःको किम्बदन्तीअनुसार स्वर्गलोकमा यज्ञका लागि इन्द्रकी आमाले इन्द्रलाई पारिजातको फूल लिन पृथ्वी पठाइन् । एक शक्तिशाली राजकुमारका नाताले इन्द्र पृथ्वी लोकमा मानिसको भेषमा आए र यहाँका मानिसहरुको स्वीकृति बिना उनीहरूको जग्गामा फूल टिपे । आफूहरूको जग्गामा फूल चोरेको भन्दै इन्द्रलाई समाइ बाँधेर नगर परिक्रमा गराए । इन्द्रलाई बाँधेर नगरका विभिन्न क्षेत्रमा घुमाइएको प्रतीक स्वरूप इन्द्रजात्रा भर *यमबाःद्य* राखिने प्रचलन रहेको छ ।

बाँकी पृष्ठ २ मा

रिमठिम थेन पर्यटन लोन्पो माननीय सुरेश श्रेष्ठदा २०८२ गोने ३० कुनु ब्लोनखाङरि डेन थेन पदभार ग्रहण।

बागमतीला पर्यटन ब्लोनखाङग्याम शैलुङरि छार पूर्वाधार पिन्जि

याम्बु। बागमती प्रदेशला रिमठिम ओसेम पर्यटन ब्लोन सुरेश श्रेष्ठ, प्रदेश गाउराइ दिपेन्द्र सुवेदी थेन पूर्वाधार फेल्गेबा आयोजना ग्रेन्पो रोशन श्रीवास्तवला दोराप्बारि शैलुङ गाउँपालिकादा छार पूर्वाधार पिन्बा मुला।

प्रदेशसे वडा नम्बर-१ रि स्हेङ्बा 'शैलुङ गोलघर' थेन वडा नम्बर-८ ला 'शैलुङ कम्युनिटी लज' गाउँपालिका चोहो रिमलबाबु श्रेष्ठदा औपचारिक स्ह्रुगारि पिन्बा हिन्ना। ब्लोन श्रेष्ठसे शैलुङला जेसुम थेन पर्यटन सम्भावनाला चर्चा लाबान चु संरचनासे स्थानीय फेल्गेबारि योगदान पिन्सेला पाङ्जि।

चोहो रिमलबाबु श्रेष्ठसे नोन स्थानीय थेन पर्यटक साप्तोन (सुविधा) लागि चु गे महत्वपूर्ण ताबा पाङ्जि। शैलुङ ह्राङ्ला प्राकृतिक पिङ्छ्युप, रिमठिमकि सम्पदा थेन पर्यटकीय आकर्षणला ङ्यान्दि उल्लेखनीय दोचिबा मुला।

बागमती सरकारसे बिजि: पर्यटन थुम कोङ्ह्रावा मुला

याम्बु। रिमठिम ओसेम पर्यटन ब्लोनखाङ, बागमतीला पर्यटन गेदिम याम्बुसे जाम्बुलिङ पर्यटन दिङ्साङला दुइसाङरि पर्यटन थुमला सरोकारवाला निकायजुगुतेन अन्तरक्रिया गेताङ लाबा मुला। ह्युलरि जेनजी ङ्योलोक तामाहेन्से पर्यटन थुमरि आज्याबा तामसोर फेल्बारि आपिन्बारि थे गेदिमसे तिल्मा गेताङ्ला ङ्योइसाङ लाबा हिन्ना।

गेताङरि ब्रेल्बाकि निकायला वक्ताजुगुसे ङ्योलोकलिच्छा स्यानह्युलरि कालाङ्बा तामाह्राङ नेपालरि माङ्ग्यारला पर्यटकदा खाजिबाइ नोन खतरा आरेबा थेन ङ्हाच्छारिह्राङ ह्रावा मुबा ग्रादाङ पिन्जि। गेताङला ग्रेन्पो डोन्बो बागमती प्रदेशला रिमठिम ओसेम पर्यटन ब्लोन सुरेश श्रेष्ठसे ह्युलमाङ्ग्यार आज्याबा साङ्ग्युर फेल्बा बिसि नोन खण्डन लाबा मुबा।

'चु कोलाङ्बा जेक्खे हिन्ना।' थेसे बिजि, 'चुरि पर्यटनला दोखाङ कोङ्ह्राबा मुला।' गेताङरि ब्लोन श्रेष्ठसे पर्यटन थुमदा ज्यानाडिछ्याना लाबारि खुद्रे योजना आस्होसेला नोन बाङ पिन्जि। गेताङरि पर्यटन ब्लोनखाङला गाउराइ दीपेन्द्र सुवेदीसे सन् २०२५ हेन्से सन् २०४० दोनाला रणनीतिक गेयोजना स्होबा पाङ्जि। 'संघीय, प्रदेश थेन स्थानीयगुङरि पर्यटनला लागि समन्वय लाबा दोन्ता मुला।' थेसे बिजि, 'चु छ्यागेसे दीगोपना बासेला मुला।' थेसे रिमठिम थेन पर्यटनब्रेल्चिबा दातेदोना लाबा गेला फेहरिस्त पाङ्बा मुबा। गेताङरि गेदिम ग्रेन्पो पवन पोखेलसे डेन लाबा मुबा। थेसे ङ्योलोकलिच्छाला भ्रमपूर्ण साङ्ग्युरदा क्लेसिकेन नेपाल पर्यटकला लागि भरपर्दो दोखाङ मुबा तथ्यदा जाम्बुलिङ नाङ फेल्बारि ज्याबा गोङ्मा ल्हेसेला पाङ्जि।

गेताङरि टान, हान, टुर्गान, नाट्टा, रेवान, होफेन, नेपाल पर्यटक यातायात छोङ्नाबा गेदुङला छ्याम पर्यटनतेन सम्बन्धित गेदुङ गेन्दुनला ग्रेन्पो ओसेम गोछापाजुगुसे बोकिन्बा मुबा। काठुइरि बोकिन्बा पर्यटन छोङ्नाबाजुगुसे पर्यटन झन कोङ्ह्रबा स्होतोबा, ङ्हाच्छाला प्रयासजुगुला मूल्याङ्कन लाबान साप्तो पिन्बारि साप्तोन लातोबारि बाङ पिन्जि।

(छिगकि दोन: ब्रेल्बाकि- सम्बन्धित, कोङ्ह्रावा- सुरक्षित, ङ्योलोक- आन्दोलन, फेल्बा- फैलिनु, ब्रेल्बाकि- सन्बन्धित, स्यानह्युल- अन्तर्राष्ट्रिय, कालाङ्बा- हल्ला खल्ला, ह्रावा- सुरक्षा, ग्रादाङ- जानकारी, ग्रेन्पो- प्रमुख, ब्लोन- मन्त्री, ब्लोनखाङ- मन्त्रालय, डिछ्याना- व्यवस्थित, दोन्ता- उद्देश्य, ब्रेल्चिबा- सम्बन्धी, दोखाङ- गन्तव्य, काठुइ- छलफल, गेदुङ- संघ, गेन्दुन- संस्था, गोछापा- संयोजक, साप्तो- सेवा, साप्तोन- सुविधा)

गजल

राजु तामाङ

जोसरि होस म्हामा खेप्बान मे लुङ्जि तिनि
ह्युल मेफ्रा दोजि धरोहरकादेन क्रोजि तिनि ॥

अन्याय, अत्याचार थेन भ्रष्टाचार बुथुम दोमा हिन्छे
स्वेच्छाचारी चोहोला ताङ्दे म्हान्दे गुर्जि तिनि ॥

ग्रेनकोल्मे बुद्ध केबा किन्बा स्हिवाचेबो ह्युलरि
फिह्युल्पा एजेन्टकादेला कोक्लाङ चल्दिजि तिनि ॥

दुङालसे क्रिङ्मा ह्युल ज्याबाठिमला ब्रान्बारि
ह्रावाला पहरेदार फिर्ग्यापला दबाबरि ज्योल्जि तिनि ॥

नेतृत्व थेन दोखाङ आरेबा संघर्षरि फाप्मा
ह्राङ्बाङ डलरेसे छारपुस्ताता ख्योजि तिनि ॥

-काभ्रे।

(छिगकि दोन: बुथुम- चुली, ग्रेनकोल्मे- महामानव, स्हिवाचेबो- शान्तिप्रिय, फिह्युल्पा- विदेशी, कोक्लाङ- चलखेल, ह्रावा- रक्षा, दो खाङ आरेबा- गन्तव्यबिना, ह्राङ्बाङ- स्वतन्त्र, ख्योजि- छल्यो)

बागमती प्रदेश रिमठिम ओसेम पर्यटन ब्लोनखाङ ग्याम तेबा, **संरक्षक** : दिपेन्द्र सुवेदी (प्रदेश सचिव) | **ग्रोइपा** : पवन कुमार पोखेल (प्रमुख, पर्यटन कार्यालय काठमाडौं)
थुछापा : प्रकाश अधिकारी (महाशाखा प्रमुख), **ह्रोम्हि :** अशेष खड्का (योजना अधिकृत), अर्जुनबहादुर तामाङ (तामाङ भाषा विज्ञ) विमल पाण्डे (लेखा अधिकृत)
ह्रोम्हि गाउराइ : यज्ञ राज अधिकारी (प्रशासन अधिकृत)। फोनः ०५७-५९०१२६, email: mocatbagamati@gmail.com, web: mocat.bagamati.gov.np

བག་མ་ཏི་ པྲ་དེས་
སེམས་གྲི་ཏི་ ཏ་ཐ་ པར་ཡ་ཏན་ མན་ཏྲ་ལ་ཡ། ཧེ་ཏཽ་ཌ་ ན་ཀྭ་ན་
ཏ་མང་ སྐད་ཀྱི་ ལ་སུམ་ལ་ བུ་ལེ་ཏིན།
तामाङ भाषा त्रैमासिक बुलेटिन
दिङ २, क्योङबो ४, पृष्ठ ८, साउन–असोज २०८२, गोने – म्हेनिङ २८६१, July–October 2025

सिन्धुली जोङरि बागमती सरकारसे १४ वटा पक्की पुल स्होजि

तेपा:ताम

ग्योइकि लासोमला बुलेटिन: ङोसेबा थेन ख्युरछ्याव्हनाला ठोस गोङ्गा

बागमती प्रदेश सरकारसे तामाङ थेन बाइ ग्योइदा सरकारी गेदोइला ग्योइ तेन्बाला छ्याम चु ङ्हिनोन ग्योइरि लासोमला बुलेटिन तेचिबा मुला। गेदोइला ग्योइला छ्याम बुलेटिन तेबाः बिबा ग्योइला याङ्ताम थेन रिमठिमकि समावेशिताव्हनाला उल्लेखनीय पहल हिन्ना। ग्योइदा सोना लाबा मोक्कोनबिमा प्रभावकारी उपाय बिबा थेला निरन्तर प्रयोग हिन्ना। ग्याल्सालान संरचनाग्याम नियमित स्ह्रुगारि तामाङ थेन बाइ ग्योइरि तेःबा बार्बुस्हेसे ग्योइला औपचारिकता, स्वीकार्यता थेन छोन्बो थान्बा ङ्हितान कोङ्ना लाला।

चु बुलेटिनग्याम्से सरकारी योजना, नीति थेन ग्रा सोझोन आमाग्योइरि उपलब्ध तासेला ताबासे समुदायला ग्याल्साफिरि भरोसा ल्हेसेला निश्चित मुला। ग्रा पहुँचला च्योच्यो याङ्ताम हेवारिन स्थापित तासेला मुला। चुतेन छ्याम तामाङ थेन बाइ ग्योइरि छार बार्बुस्हे ब्रिबा, दोःबा, डिक्लाबा थेन ब्रिखेन स्हेङ्बा वातावरण स्हेङ्सेला ताबासे ग्योइला ब्रिबा–डोबा परम्परा झाननोन कोङ्ला।

ग्याल्साला तेन्बा थेन प्रयोगसे आमाग्योइरि गर्व ल्हेना लाबा, म्हासिकेन निबा रिमठिमकि ग्युइ अभिलेखन लाबा थेन ग्युइसेर थुमरि आमाग्योइ आधारित लोप्बारि सहज स्होबा भूमिका क्लाङ्सेला मुला। तामाङ थेन बाइ ग्योइ–रिमठिमकि ङोसेबादा गुन्दुनकि स्होबारि चु गोङ्गा सकारात्मक जेक्खे आहिन, टुबादुइ दोना प्रभावछ्यामला ग्याम उन्बा दुइसाङ नोन हिन्ना।

चुह्राङ्लासि च्यामा, तामाङ थेन बाइ ग्योइला लासोमला बुलेटिन तेःबा ग्योइकि याङ्तामदा हेवारि उतारतिबा थेन ल्हानाग्योइकि नेपालदा कोङ्ना लाबा याखारगि महत्वपूर्ण मोड चिह्नला स्ह्रुगारि राप्ला।

बागमती प्रदेश सरकार
रिमठिम ओसेम पर्यटन ब्लोनखाङ
हेटौंडा, मकवानपुर

अर्जुनबहादुर तामाङ

सिन्धुली २ गोने। बागमती प्रदेश सरकारला न्होरकिह्रोरि सिन्धुली जोङरि चु दिङ गोर ब्लि पक्की पुल स्होसि जिन्सि संचालनरि खाबा मुला। बागमती प्रदेश सरकारला न्होरपाह्रोरि जोङ्ला ग्रामीण थुमला न्हाङ्ला सडकला ल्होलो स्योङरि चु पुलला छ्याम दातेदोना १४ वटा पक्की पुल स्होजिन्बा मुला।

निबा न्होरपा दिङ २०८१/८२ रि ठेक्का ल्हागाब तासि जिन्बा पक्की पुलरि कमलामाई नगरपालिका- २ चियाबारीला ग्वाङ्स्योङ पुल, घ्याङलेख गाउँपालिका २ ला ठाडीस्योङ पुल, सुनकोशी गाउँपालिका ५ ला सातबिसे भोटेस्योङ पुल थेन कमलामाइ नगरपालिका ४ कुमालफाँट थुइबा ग्वाङ्स्योङ पुल मुबा पुर्वाधार फेल्गेबा गेदिम सिन्धुलीसे ग्रा पिन्बा मुला।

गेदिम ग्रेन्पो लक्ष्मीप्रसाद सापकोटासे गोर ब्लि पक्की पुल दिङ गिरिन ठेक्का ल्हागाब तासि पाङ्बा दुइबिमा ङ्हाच्छान स्होसि जिन्बा जानकारी पिन्जि। थेसे पाङ्जि, 'स्होबाकेन लाबा घ्याङलेख गाउँपालिका ३ रि तामाजोरस्योङ थेन सुनकोशी गाउँपालिका ५ रि आरुबोटे स्योङ्ला पक्की पुल जिन्दाम्बा मुला। पुलग्याम गाडी संचालनरि खाजिन्बा मुला, तिगाइ गे जेक्खे लेङ्बा मुला।'

ग्रामीण थुमला न्हाङ्ला सडकला ल्होलो स्योङरि बागमती प्रदेश सरकारला न्होरपा ह्रोरि पक्की पुल स्होबातेन यातायात संचालन देबाः तासिकेन थेसे पाङ्जि। गेदिमला आन्सार जोङ्ला ल्होलो स्योङरि दातेनोन गोर ब्लि पुल स्होबाकेन मुला। पक्की पुल आरेबासे लामा सेर्खारि जेक्खे यातायात संचालन ताबा ग्रामीण सडकरि पुल स्होबातेन दिङनाङ नोन यातायात संचालन ताबारि चुबा मुला। निबा न्होरपा दिङ गोरसोम पक्की पुल बहुवर्षीय पक्रियारि छार ठेक्का ल्हागाब ताबा मुला।

निबा न्होरपा दिङ २०८१/८२ रि ठक्का ल्हागाब तासि जिन्बा पक्की पुल गुङ्ला कमलामाई नगरपालिका २ चियाबारीला ग्वाङस्योङला पुल ३ करोड ९० लाख रुपैयाँला लागतरि जिन्बा हिन्ना। चु पुल २०८१ बेल्बो २ गते सिद्धकाली/जीवन जेभीसे सम्झौता लासि स्होबा हिन्ना। घ्याङलेख गाउँपालिका २ ला ठाडीस्योङ पक्की पुल सिर्जना निर्माण सेवासे २०८१ ङ्वाफ्रे १४ गते सम्झौता लासि छ्योआछ्यो ६ करोड रुपैयाँरि स्होबा हिन्ना।

सुनकोशी गाउँपालिका ५ ला सातबिसे भोटेस्योङला पुल जीवन/दाहाल/जयगोरख जेभीसे निबा दिङ बेल्बोरि सम्झौता लासि ३ करोड ६० लाख रुपैयाँला लागतरि स्होबा हिन्ना। कमलामाई नगरपालिका ४ कुमालफाँट थुइबा ग्वाङस्योङ पुल जीवन/दाहाल/ जेभीसे निबा दिङ बेल्बोरिन सम्झौता लासि ३ करोड ८६ बुम रुपैयाँ लागतरि स्होसि जिन्बा हिन्ना।

स्होसि जिन्सि संचालनरि खाबा स्यान्दो पक्की पुलरि कमलामाई नगरपालिका न्हाङ्ला मधुटार ग्वाङस्योङ पुल, कारागार ग्वाङस्योङला पुल, कमला स्योङ भिमान पुल, लुङ्गेलीटार बौलास्योङ पुल, गड्यौलीस्योङ पुल, हरिहरपुरगढी ७ ला क्यानस्योङ पुल, दुधौली नगरपालिकाला पित्लेभन्ज्याङ सडक न्हाङ्ला फेदी कुमराह पुल, तीनपाटन गाउँपालिकाला लङ्गुरस्योङ पुल, फिक्कल गाउँपालिकाला बाक्खुस्योङ पुल थेन सुनकोशी गाउँपालिकाला धोबीस्योङ पुल मुला।

स्होबाकेन लाबा पक्की पुलरि हरिहरपुरगढी गाउँपालिका २ थेन ४ दा थुइबा मरिणस्योङ पुल, सुनकोशी गाउँपालिका ६ ला आरुबोटेस्योङ पुल, गोलन्जोर गाउँपालिकाला बारा घोक्सिला पुल थेन घ्याङलेख गाउँपालिका ३ ला तामाजोरस्योङ पुल मुला। बहुबर्षीय प्रक्रियारि छार ठेक्का ल्हागतिबा पक्की पुलरि दुधौली नगरपालिकाला ठाकुरस्योङ पुल, फिक्कल गाउँपालिकाला पौतीस्योङ पुल थेन कमलामाई नगरपालिका १३ ला सुनखानी-मडाहा कमलास्योङ पक्की पुल मुला।

स्रोत सुनिश्चित आताबा कारण हरिहरपुरगढी गाउँपालिकाला तीनकुने पक्की पुल, कमलामाई नगरपालिका ८ ला पुरानो करकरे सिन्दुरेटार पक्की पुल, हरिहरपुरगढी गाउँपालिका ५ ला चारस्योङ पक्की पुल, फिक्कल गाउँपालिका १ ला सिदालीस्योङ पक्की पुल थेन दुधौली नगरपालिका ५ ला रानीस्योङ पक्की पुल ठेक्का ल्हागतिबारि खाम्बा आरे।

नेपाल तामाङ घेदुङसे ब्लोन ङ्हि प्रभात तामाङ थेन कृष्णकुमार तामाङदा थुजेछ्धे थेन डेन लाजि

यम्बु । नेपाल तामाङ घेदुङसे बागमती प्रदेश सरकाररि नियुक्त ब्लोन ङ्ही प्रभात तामाङ (न्होरपा मामिला ब्लोन) थेन कृष्णकुमार तामाङ (थुङक्युइ ओसेम सिंचाइ ब्लोन) दा थुजेछे थेन डेन लाबा मुला। राजधानी याम्बुरि आयोजित गेताङरि तामाङ समुदायला अग्रज, नेताजुगु थेन घेदुङला पदाधिकारीजुगुसे बोकिन्बा मुबा।

गेताङरि डेन सेमताम पिन्बान नेपाल तामाङ घेदुङला वरिष्ठ स्यानचोहो रामकृष्ण ल्बोनसे तामाङ समुदायला नेताजुगुसे ङोसेबाला नुररि ग्रान किन्सि ङ्हाच्छा वाङ् तोबा पाङ्जि। थेसे बिजि, 'ह्याङसे ङ्हाच्छा तामाङ जाति बिबा सोंच थान्तोला, थेलिच्छा जेक्खे पार्टीला ङोसेबा खाला। आदिवासी जनजातिला नेताजुगुसे सामूहिक ङोसेबाला मुद्दादा अग्रसरता पिन्तोला बिबारि बाङ पिन्बा मुला।'

नेपाल तामाङ घेदुङला चोहो मोहन गोलसे पार्टीबिमा फिरि रेसि तामाङ समुदायला नेतृत्वदा एकताबद्ध लातोबारि बाङ पिन्जि। थेसे बिजि, 'ह्याङ्ला नेताजुगु खात्दामान पार्टीरि मुसाइ नोन चुनावरि ब्रेबा छुट आरे। दारेम मुख्य ब्लोन जेक्खे आहिन, ह्याङ्से ह्युलला काइब्लोन नोन तामाङ समुदायग्याम स्होतोला बिबा दोन्डुप थान्तोला।'

गेताङरि बागमती प्रदेशला थुङक्युइ ओसेम सिंचाइ ब्लोन कृष्णकुमार तामाङसे ह्वाङ तामाङ जातिला प्रतिनिधि जेक्खे आताना समावेशी नेतृत्वला पक्षधर मुबा पाङ्जि। थेसे बिजि, 'तामाङ जाति खाजिबाइ कोटारि सीमित तासेला आरे। ह्याङ चु ह्युल चलाप लाबारि सक्षम मुला। ह्वाङ कमजोर म्हान्बा सोच ख्लासि मोक्कोनदा थुइसि समुदायला हितला लागि गे लाबा ग्रान किन्बा मुला।'

न्होरपा मामिला ब्लोन प्रभात तामाङसे ह्वाङ्ला सेमतामरि जातीय दाःनरि साप्तेन ह्विबाला बो क्षमता ल्हेनालाबारि बाङ पिन्तोबा पाङ्जि। 'ह्याङ जाति ताबालान कारण बेनान याङ्तोला बिबा सोचरि आरे', थेसे पाङ्जि, 'मुख्यब्लोन बहादुरसिंह लामा तामाङ समुदायग्याम तासाइ नोन थे आप्ता जेक्खे जातीय आप्तासे ताबा आहिन। ह्याङ्ला योग्यता, पार्टी आप्ता थेन कार्यक्षमताला तेन्बाला परिणाम लिस्ह्रुग ताबा हिन्ना।'

थेसे ङ्हाउला सरकारला आलोचना लाबा सोच आथान्बा पाङ्बान ह्वाङ्से इमानदारतापूर्वक ह्वाङ्ला जिम्मेवारी निर्वाह लाबा ग्रान उन्पाङ्जि। तामाङ ग्योइ गेदोइला ग्योइला स्ह्रुगरि फेल्गेबा लाबारि मोक्कोनसे डोबा थेन गोतोबारि थेसे बाङ पिन्जि।

गेताङरि ल्होलो वक्ताजुगुसे तामाङ समुदायला सशक्तिकरण, राजनीतिक बोकिन्बा थेन सांस्कृतिक ङोसेबा ख्युरछ्याला नुररि विचार थान्बा मुबा।

(छिगदोनः ब्लोन- मन्त्री, यान्दे- भदौ, न्होरपा- आर्थिक, स्यानचोहो- उपाध्यक्ष, ङोसेबा- पहिचान, काइब्लोन- प्रधानमन्त्री, दोन्डुप- लक्ष्य, थुङक्युइ- खानेपानी, दाःन- आधार, साप्तेन- सुविधा, आप्ता- सुविधा, तेन्बा- मान्यता, लिस्ह्रुग- स्वरुप, ङ्हाउ- विगत, ग्रान- प्रतिबद्ध, गेदोइ- कामकाजी, स्ह्रुग- रुप, फेल्गेबा- विकास, ख्युरछ्या- संरक्षण)

प्रदेशदा गेन्दुनला निकायला स्ह्रुगरि आच्यागो बिसि काइब्लोनदा मुख्यब्लोन बानियाँला म्होइजेन

याम्बु । बागमती प्रदेशला मुख्यब्लोन इन्द्रबहादुर बानियाँसे प्रदेश सरकारजुगु गेन्दुनकि सरकार न्हाङ्ला निकायला स्ह्रुगरि आच्यागो बिसि काइब्लोन सुशीला कार्कीदा म्होइजेन लाबा मुला।

काइब्लोन कार्कीतेन दिनिरे सामूहिक काठुइरि मुख्यब्लोन बानियाँसे ह्युलठिमसेन डिछ्या लासि फेबा सरकारदा गेन्दुन सरकारला इकाइला स्ह्रुगरि च्याबारि आदेबा पाङ्जि।

काइब्लोन कार्कीसे खाबा निर्वाचनला वातावरण स्हेङ्बाला सन्दर्भरि दिनिरे ङिसनोन प्रदेशला मुख्यब्लोनजुगुतेन सामूहिक काठुइ लाबा मुबा। थेताङरि बानियाँसे प्रदेशला संवैधानिक अस्तित्व, छ्यागे थेन समन्वयला भावनादा गेन्दुनकि सरकारसे सेमरि किन्तोबा पाङ्बा हिन्ना।

थेसे २१ बेनेला लागि तोकितिबा निर्वाचन सफल स्होबारि प्रदेश सरकारजुगु तत्पर मुबा नोन पाङ्जि। प्रदेश सरकारजुगु संघीयता कार्यान्वयनला लागि महत्वपूर्ण अंग हिन्ना बिबान थेसे निबा ५ म्हेनिङरि गेन्दुन सरकारसे प्रदेश सरकारदा ग्रादाङ आपिन्ना ग्रेन्पो गाउराइदा सोभ्कोन परिपत्र लाबा नुररि चासो व्यक्त लाजि। चुनोन ताङरि थेसे ह्युलठिम आन्सार प्रदेश सरकारला अस्तित्वदा स्वीकार लासि ङ्हाच्छा वाङ्बारि काइब्लोनदा म्होइजेन लाजि।

'प्रदेश बिबा केन्द्रला इकाइ आहिन। केन्द्र न्हाङ्ला आहिन। ह्युलठिमसे पिन्बा गोरसोम तहला सरकार आन्सारला ह्वेवा तातोजि बिबा ह्वेबा थान्बा मुला', काठुइलिच्छा यान्पाङ्पातेन ताम लाबान मुख्यब्लोन बानियाँसे बिजि, 'परिपत्र ह्युलठिम, कानुन थेन ऐन आन्सार नोन मुसिम। तासाइ प्रदेशरि सरकार मुला। सरकारदा आब्रिना सोभ्कोन गाउराइदा ब्रिसि ङान्दा निकाय ह्वाङ्बा ह्वेवा लाजि, थेनोन ताम थान्बा हिन्ना।'

जेनजी ङ्योलोकला ताङरि प्रदेशजुगुरि ध्वस्त ताबा भौतिक संरचनाला दोसिस्हेङ्बाला लागि गेन्दुनकि सरकारतेन ह्वो ह्विबा मुख्यब्लोन बानियाँसे पाङ्जि। ङ्योलोकला ङ्यान्दि बागमती प्रदेशरि जेक्खे छ्योआछ्यो डेढ अर्बला क्षति ताबा ग्रादाङ पिन्बान चुरि गेन्दुनकि सरकारसे ह्वो लातोबा ह्विबा न्होरब्लोनसे सकारात्मक निसाल पिन्बा थेसे पाङ्जि।

(छिगकि दोनः काइब्लोन- प्रधानमन्त्री, सोङराति- कार्तिक, स्ह्रुग- रुप, दिनिरे- आईतबार, ह्युलठिम- संविधान, छ्यागे- सहकार्य, बेने- फागुन, ह्वेवा- व्यवहार, यान्पाङ्पा- संचारकर्मी, गेन्दुनकि- संघीय, निसाल- जवाफ)

मेलम्ची नगरपालिकाला दिङ्कि समीक्षा योजना ओसेम नीतिजुगु डिक्लासेला

सिन्धुपाल्चोक। मेलम्ची नगरपालिकाला नगर ग्रेन्पो आइतमान तामाङसे नगरसे सञ्चालन लाबा योजना ओसेम नीतिजुगु तोबा आन्सार डिक्लाबारि खाम्सेला पाङ्बा मुला। न्होरकि दिङ २०८१/०८२ ला दिङ्कि समिक्षा गेताङरि ताम थान्बान थेसे योजनाला गेजुगु प्रभावकारी, गुणस्तरीय थेन दुइरिन जिन्ना लाबारि मोक्कोन सरोकारवालाजुगुदा म्होइजेन लाजि। थेसे समृद्ध नगर स्हेङ्बा अभियानरि मोक्कोन गिक्खे तासि ह्वो लातोबा पाङ्जि।

गेताङरि स्यानग्रेन्पो उमा प्रधानसे नगरला योजनाला अनुगमन तिलोदा डिछ्याना तोसोसे ङ्हाच्छा बोर्बा प्रतिबद्धता व्यक्त लाजि। थेसे नगरसे सञ्चालन लाबा गेताङजुगु टुबा थेन उपलब्धिमूलक तातोबारि बाङ पिन्जि।

गेताङरि ग्रेन्पो प्रशासकीय अधिकृत निमेष मिश्रसे ङ्हाच्छाला न्होरकि दिङरि नगरसे सम्पादन लाबा गे, उपलब्धि, काक्ता थेन समाधानला नुररि विस्तृत प्रस्तुतीकरण लाजि।

गेताङरि वडा नं. २ ला वडाचोहो नगेन्द्रप्रसाद खतिवडासे वडास्तरग्याम लाबा गेला अनुभव किन्बापिन्बा लाबाला छ्याम थिग्युन लातोबा तिलाला नुररि सुझाव पिन्जि। गेताङरि नगर थुमन्हाङरि क्रियाशील गैरसरकारी

गेन्दुनजुगुसे नोन ह्वाङ्ह्वाङ्ला परियोजनाला गे प्रगति ओसेम उपलब्धिजुगुला प्रस्तुतीकरण लाबा मुबा।

गेताङसे नगरपालिकाला नीति, योजना थेन कार्यान्वयन प्रक्रियादा पारदर्शी थेन प्रभावकारी स्होबा दोन्ता किन्बा उन्पाङ्बा मुला।

(छिगकि दोनः दिङ्कि- बार्षिक, डिक्लाबा- संशोधन, ग्रेन्पो- प्रमुख, न्होरिकि- आर्थिक, स्यानग्रेन्पो- उपप्रमुख, तिलो- पक्ष, डिछ्याना- व्यवस्थित, तोसो- ढंग, टुबा- दिगो, काक्ता- समस्या, छिम्बा- समाधान, नुर- विषय, थिग्युन- सुधार, गेन्दुन- संस्था, दोन्ता- उद्देश्य, उन्पाङ्बा- जनाइएको)

बागमती प्रदेशरि १० बुम दिला योजना कार्यान्वयन आलाबारि पात्राचार

हेटौंडा। बागमती प्रदेश सरकारसे चालू न्होरकि दिङ २०८२/८३ ला लागि बिनियोजित १० बुम बिमा दिला योजना कार्यान्वयन आलाबारि पत्राचार लाबा मुला।

न्होरकि मामिला ओसेम योजना ब्लोनखाङसे नाबिङरे सार्वजनिक स्हेङ्बा सम्बन्धी आयोजनाला कार्यान्वयन सम्बन्धरि प्रदेशला मोक्कोन ब्लोनखाङ थेन न्हाङ्ला निकायदा बुम १० दिला योजना कार्यान्वयन आलाबारि पत्राचार लाबा हिन्ना। ब्लोनखाङला प्रवक्ता स्यानगाउराइ श्रीकृष्ण आचार्यसे ब्लोनखाङला आप्ता आन्सार योजना कार्यान्वयन आलाबारि ब्लोनखाङ थेन न्हाङ्ला निकायरि पत्राचार लाबा ग्रादाङ पिन्जि।

ब्लोनखाङसे चालू न्होरकि दिङला स्वीकृत दिङ्कि गेताङरि बुम च्युइ बिमा ल्हाना रकम विनियोजन ताबा फेल्गेबा आयोजनाजुगुला हकरि प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८२ ला छ्याम स्यान्दो प्रचलित कानूनला अधिनरि चिसि प्रतिस्पर्धात्मक ग्लुबा प्रक्रियाला स्हेग्याम जेक्खे कार्यान्वयन लाबा/लापिन्बारि काठाक्बा पिन्बा मुला। ब्लोनखाङसे गुणस्तर थेन पारदर्शिता सुनिश्चित ताना लासि ग्लुबा प्रक्रियाला स्हेग्याम जेक्खे कार्यान्वयन लाबारि बिबा मुला।

'थेबिमा दिला गेताङजुगु चु ब्लोनखाङग्याम काप्सिमाम काठाक्बा आखादेदोना कार्यान्वयन आलाबारि/लाआपुङ्बारि म्होइजेन मुला।' स्योरि बिबा मुला। ब्लोनखाङसे पत्राचार लामा नेपाल सरकार, ब्लोनसेङ्जाङला निबा ५ म्हेनिङरि ताबा आप्ता न्होर ब्लोनखाङला प्रेस विज्ञप्तिदा नोन उल्लेख लाबा मुला। थे ङ्हाच्छानोन बागमती सरकारला १९ यान्देरि ताबा ब्लोनसेङ्जाङ चिसाङसे १० बुम व्हा १० बुम बिमा ल्हानाला योजना ग्लुबा प्रक्रियाग्याम जेक्खे कार्यान्वयन लाबा आप्ता लाबा मुबा।

बागमती प्रदेशरि गिक्छा रेम चु आप्ता किन्बा हिन्ना। चु ङ्हाच्छा जाजा बजेटला योजनाजुगु कोटेशन थेन उपभोक्ता दाछोकजुगुग्याम कार्यान्वयन तासिकेन खाबा मुबा। न्होरकि मामिलाब्लोन प्रभात तामाङसे बजेटरि बिचौलिया वाङ्बा गुनासो प्रदेशजोम्बा चिसाङरि बाङ्से रेन्बा नुरला सम्बोधन थेन ठेक्का प्रक्रियारि निमा बजेटला सोबा नोन ताबा गोरङ्हि मुख्य ङ्यान्दिसे १० बुम फिला योजना ठेक्का प्रक्रियाग्याम कार्यान्वयन लासेला आप्ता किन्तोबा पाङ्जि।

बागमती सरकारसे न्होरकि दिङ २०८२/८३ ला लागि ६७ अर्ब ४७ करोड ७३ बुम २७ तोङ्जा रुपैयाँला बजेट विनियोजन लाबा मुबा। प्रदेश सरकारतेन २४ तोङ्जा गोर योजना मुला। चालुव्हाना ३८ दशमलव ६ कारग्या बिले २६ अर्ब ४ करोड ४६ बुम ९१ तोङ्जा थेन पुँजीगतव्हाना ६१ दशमलव ४ कारग्या बिले ४१ अर्ब ४३ करोड २६ बुम ३६ तोङ्जा विनियोजन ताबा मुला।

(छिगकि दोनः नाबिङरे- बुधबार, दिङ्कि- वार्षिक, स्हेग्याम- माध्यम, काठाक्बा- निर्देशन, यान्दे- भदौ, सोबा- संचिती)

राप

परम्परा

यकिना अगाध

चु राप नेपालला स्यार दुइ नम्बर सिन्धुली गढीगाङ अदालतला हिन्ना। बादी प्रतिबादी गुङरि मुद्दा चालाप ताचिमुबा। बादीसे प्रतिबादीदा ओस्सोन दुख पिन्बा नियतसे जेक्खे मुद्दा युबा मुबा। थेसे लामा प्रतिबादीसे बादीदा ज्याना लासि न्यायला ब्रोइ ख्वाबा बिचार लाजि ओम न्यायाधीशदा ह्रुप ताबारि निजि।

थेसे न्यायाधीशदा मुतेबा देन्बा ताम थान्जि ओसेम ह्वाङ्दा न्याय पिन्बाला लागि डान्गाइ बिसि फेबा दुइरि न्यायाधीशदा राडि फुल्जि।

बादीसे म्हान्जि, 'ओहो! ङाइमि थेदा दुख पिन्बारि जेक्खे मुद्दा युबा हिन्ना। न्हाङ्गार थेदा दोसि प्रमाणित लाबारि आहाम्नि बिसाम नाम्सारि ङाइ खाराङ्लासि लिउन्सि ब्रासे।' चोदे म्हान्सि थे न्यायाधीशदा ह्रुप ताबारि निजि ओम ह्वाङ्दा डाना लापिन्बारि बिन्ति फुल्जि। थेसे फेबा दुइरि न्यायाधीशदा क्योलोलोला दुहुनो माली म्हे फुल्जि।

फैसलाला रे खाजि। प्रतिबादी ढुक्का मुबा थेसेन मुद्दा डाबा तामरि। तिल्दा बिसाम याखारगि ताम बादीसे फत्तुर जेक्खे ल्हागाब लाबा मुबा स्यान्दो तामजा थेसे न्यायाधीशदा राडी फुल्बा मुबा।

फैसला खामा थे तिनछक्क परतिजि ओम छाँगाग्याम ताइमाह्वाङ ताजि। बादी डाबाला आतासबाजि लाबान दिमरिक्यार दोसि निजि। न्यायाधीश अदालतला गेजिन्सि क्वाटररि वाङ्जि। थेसे ह्वाङ्ला सेमला दुङालदा काआखाम्ना ङ्योइजि, 'सम्मानानीय श्रीमान्ज्यू! डान्स्ह्युगोम ङाला राडी!' थेला क्रालि काइ थेसि श्रीमान्ज्यू, मुइमुइ डेजि ओम बिजि, 'थेम म्हेसे चाजि।'

थे रेहेन्से तिनिदोना नेपालला अदालतरि चु नोन परम्परा चालाप ताचिमुला।

अनौठो ल्हाम

बिलाम मुक्तान

बि.सं. २०६० ल्होला ङ्वाफ्रे ला मुबा। याम्बुग्याम ङा बिलाम मुक्तान याखारगि अनौंठो ल्हामरि थोन्जि– दोखाङ आरेबा।

नाइट बस क्रेसि ङा काँकरभिट्टादोना दोजि। थेरि सोमरे चिजि ओम दोसि न्हुपव्हाना बुटवल, भैरहवा तासि सुनौली बोर्डरला होटल 'मुक्ति'रि म्हुन गि थाजि। न्हाङ्गारदाङ्से स्ह्योरि योनान भारतरिक्यार ल्हाम तिजि- दिल्ली निबा लोकल बसरि। २४ घण्टादोना बसरि हन्डर चामानोन दिल्लीरि आदोनि। याखारगि खाइमाइ आनुप्बा ह्राङ छोर्बा ल्हाम लिच्छा खामआखाम रेला २ ङ्ह्यामारिक्यार नयाँ दिल्लीला बसपार्करि दोजि।

चु ल्हाम चोत्तेरि जेक्खे थेनआतानि। थेग्याम दोसि हिमाचल प्रदेशरिक्यार कुल्लु-मनाली निबा बस क्रेजि। चण्डीगढ, किरतपुर, बिलासपुर ताबान निबा ग्यालाम स्ह्योरि ह्याल तातेमा मण्डी दोजि। ह्रोसे पाङ्जि, 'चुरिम डि.बी. लामा बिबा ह्याङ् लान नेपाली ठेकेदार मुला, थेला हिमाचलला ब्लोनजुगुतेन नोन ज्याबा ब्रेल्बा मुला। ह्याङ्दा ह्रुप ताबारि दोगास्ह्युला।' तिगाइ दुइरि 'आउट' बिबा जाजाबा बजाररि दोजि। ङान्दा किन्बारि खाबा डि.बी. लामामि ङाला ह्राङ्लान खिम्जे थोन्जि। ङादा म्राङ्माहेन्से थेला लिला छोन पोबाह्राङ ताजि।

दिम- दिमथेमेला ताम लाबान थेसे ङान्दा चाबास्हे ख्वाजि-गेङ, परौठा, खु थेन दही। थेलिच्छा ङानि कुल्लु बजाररि दोजि। याखारगि होटलरि थान्जि। थेलिच्छा डि.बी. लामा खानाङ म्हाजि थाहा आतानि। ङानि गोरङ्हा मुबा। खाल्छे तिल्दा थेरि बोर्जि, तिगा गेला लागि बिबा तिगाइ थाहा आरेमुबा। रे थाल्सिकेन निजि तासाइ थे हप्ताछा दोना आखानि। होटलवालासे कानला न्होर ह्रिबारि चुजि, ङान्तेन तिगाइ आरेमुबा। ङा गोल्छेसे बसपार्करिक्यार थोन्जि ओम थेरि मुबा नेपालीजुगुतेन ङोसेबा देप्बारि चुजि। चुनोन ताङरि सिद्ध पौडेल मिनला याखारगि ठेकेदारतेन मित्रता ताजि। ह्रोसे गेलाबाजुगुदा ल्हे-ल्हादाख पुइबा तयारी लाचिस्ह्युबा चिम। ङाइ नोन निबा ताम लाजि ओम म्हुना ह्योह्राङ थोन्जि। १८ घण्टाला ह्रेङ्बा ल्हाम लिच्छा ल्हे-ल्हादाख दोजि। थेरि पाल ल्हागाब लासि म्हेर्गो बिबा मुबा तासाइ ङाइ माङ्ग्यार नोन म्हेर्बा ताम लामाहेन्से थेर्ला वातावरण गोबा ह्रोसे ङादा 'ओक्सल गेस्ट हाउस' रि दोना लापिन्जि।

ङा थेरि ला गि चिजि।

ल्हे-ल्हादाख ख्यारख्युरला थुमरि च्यामा थेरि छोङ-छोङनाम लाबा ल्हानान नेपालीजुगु स्याप्जि। थे ग्लारि गेलाबा सिजन जेक्खे ला सोम ताबा चिम। स्यान्दो दुइरि तिगाइ लाबारि आखाम। तिल्दाबिसाम थे ग्ला ग्लिङ्ला मरुभूमि हिन्ना। थेनोन ताङरि ङा कार्गिल थेन दरास ह्राङबा ग्लाजुगुरि नोन दोजि। दरास याखारगि जाजा तासाइ स्हिवा थेन रमणीय बस्ती मुबा। दान्नाइ–३० दिमला नाम्सा।

थेरि ङा १५ रेते चिजि।

दान्नाइ ला ङ्हिलिच्छा दोसि हिमाचल प्रदेशला कुल्लु-मनाली फि्लक दोजि ओम पत्लिकुल ख्यारख्युर ला गिते चिसि दुइ पुइजि।

थेलिच्छा नेपाल दोसि खाबा आप्ता लाजि।

नेपाल फि्लकदोसि निसेला ताम लामा थेर्ला तिगाइ नेपालीजुगु क्राजि। थेनि गुङ्ला रामेछापला याखारगि खेप्पा आपा मुबा–४३ दिङ्हेन्से थेरि गे लासिकेन चिसाइ नोन ह्राङ्ला ह्युलरि दोसिमाम खाबारि आयाङ्बा।

थेसे मिग्याम मिख्लि प्रुलप्रुल पुइसिमाम पाङ्स्ह्युजि-

'नाम्सारि ङाला नोन दिमथेमे, जा जामे मुतेबा मुला। ङामि तिहाररि जुवा क्लाङ्मा ग्यार्जा सोम ब्रेजि। छे ल्हागतिमाहेन्से फिह्युल खाजि। दाते चोत्ते दिङ वाइजिन्जि, दारेम ङाला डोङ्बा नोन ह्राङ्ला ह्युलरि तासेला आरे।'

चु ताम थेमा सेम क्रोजि।

थेलिच्छा सिन्धुलीला स्ह्याङ्बो-म्हागेनला नोन राप ओस्बान...। हिमालचल प्रदेशला कुल्लु जोङ्लान जेलरि दाते नोन २५० बिमा ल्हाना नेपालीजुगु जेल केवा थाचिबा मुला। चु मेतबा स्हेर, मिख्लि थेन बन्धनला गुङरि ङाइ ह्राङ्लान ह्युलरि फि्लकदोसि खाबा आप्ता लाजि।

नेपाल दोगामा ला ङ्हा थाल्जिन्बा मुबा।

दिमरि मुतेबा चिन्तित चिम– जा जामे, दिमथेमे। ङादा म्राङ्मा क्योङ्ला मिग्याम ताङ्बाला मिख्लि ताइजि। फिह्युलला थे ल्हाम ङाइ तिनिदोना म्लेबारि खाम्बा आरे।

ल्हानान नेपालीजुगु ह्रुप ताजि, थेन्दा ठेकेदारजुगुसे चुङ्बा मुबा- थेनि दाते नोन ह्राङ्ला ह्युलरि दोसि खाबारि म्याङ्बा आरे। थेन्ना स्हेर, बन्धन थेन मिख्लि ङाइ ह्राङ्लान मिसे म्राङ्जि। थेतासि ङाइ बिला- 'तिगाइ लासेला हिन्साइ ह्राङ्लान ह्युलरि लाइ। फिरग्याप ह्युलला म्हाङ देन्बा आता। थेसि आहिन, गोसि आप्ता लाइ।'

(छिगकि दोनः ल्हाम- यात्रा, व्हना- तर्फ, ब्लोन- मन्त्री, ब्रेल्बा- सम्बन्ध, खिम्जे- छिमेकी, छोन- रंग, हप्ताछा- हप्तौं, आप्ता- निर्णय, फिह्युल- विदेश, केवा- जीवन, स्हेर- पीडा)

पाँचपोखरी थाङ्पालरि ८४ फिटला बुद्ध कु खाबा दिङ्दोनारि स्होजिन्सेला

सिन्धुपाल्चोक । सिन्धुपाल्चोकला पाँचपोखरी थाङ्पालरि गौतम बुद्धला ग्रेन कु स्हेङ्बा गे योना योना ताचिबा मुला। बुद्धला कु थाङपाल गाउँपालिका ७ भोटेनाम्लाङला युङ्बा दोङ (ठूलो ढुंगा) रि स्हेङ्बाकेन मुला।

गाउँपालिचोहो टाशी लामासे पालिकाला गौरवला योजनाला स्ह्रुगरि मुबा चु परियोजना दिङ ब्लिहेन्से तिबा ग्रादाङ पिन्जि। धार्मिक, रिमठिमकि थेन पर्यटकीय दृष्टिकोणसे आउदिन महत्वपूर्ण तेन्बा बुद्धला कुदा याखारगि ग्रेन युङ्बारि स्होबा थेसे पाङ्जि। ८४ फिट नोबा बुद्धला थोबोला स्हेङ्बा गे ताजिन्बा थेन स्यान्दो बोजुगुला स्हेङ्बा स्युगसे ताचिबा ग्रादाङ चोहो लामासे पिन्जि। चोहो लामाला आन्सार एशियालान नोबा युङ्बारि स्हेङ्बा गिक्खेन प्लेनला बुद्ध कु दोसेला दोखाङला छ्याम गेताचिबा मुला। परियोजनाला अनुमानित लागत ३ करोड रुपैयाँ मुबा थेन खाबा दिङ्दोनारि स्हेङ्सि जिन्ना लासेला दोखाङ मुला। पाँचपोखरी गाउँपालिका, बागमती प्रदेशको समन्वय थेन ग्याल्साङ ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठानला प्राविधिक तिलोला ह्रोरि बुद्धला कु स्होबा गे ताचिबा मुला। 'जाम्बुलिङला ल्हानान ग्रेन बुद्धला कु प्लेन प्लेन युङ्बा थुइसि स्होबा मुला । ङान्छे बिसाम गिक्खेन युङ्बा प्रयोग लासि दोङरापरिन गिक्छारेम चुह्राङ्बा गे लाबाकेन मुला।' थेसे पाङ्जि। थेसे धार्मिक पर्यटन ल्हेछ्या लाबारि, स्थानीयला न्होरकि समृद्धिरि तेन्बा पिन्बारि ओम पाँचपोखरी थाङ्पालदा अध्यात्मिक सा थेन स्यानह्युल गन्तव्यला स्ह्रुगरि डोसेना लाबारि चु योजना ङ्हाच्छा बाबा हिन्ना। 'बुद्ध केबा ह्युलरि, बुद्धलान सन्देश फेल्बारि ङान्ना अभियान हिन्ना,' चोहो लामासे पाङ्जि, 'चु गे युगौ युगदोना दोङरापरि चिसेला मुला।'

(छिगकि दोनः कु- प्रतिमा, ग्रादाङ- जानकारी, रिमठिमकि- सांस्कृतिक, तेन्बा- मानिएको, स्युग- तीव्र, प्लेन- टुक्रा, ग्याल्साङ- राष्ट्रिय, तिलो- पक्ष, ल्हेछ्या- प्रबर्धन, स्यानह्युल- अन्तर्राष्ट्रिय, फेल्बारि- फैलाउन)

बागमती प्रदेशरि पुँजीगतव्हानाला ६ अर्ब ल्हाना बजेट थाजि

हेटौंडा। बागमती प्रदेश सरकारसे जेनजी ङ्योलोक थेन विपद्ग्याम क्षति ताबा संरचना दोसि स्हेङ्बा थेन डिछ्यानाला लागि पुँजीगत व्हानाला बजेट थाबा मुला। प्रदेश सरकारसे पुँजीगत व्हानाला ल्होलो क्राछिगला योजनारि फेबा बजेट थासि जेनजी ङ्योलोकला क्षति थेन विपद् प्रभावित थुमला डिछ्यानारि ल्हागाब लासेला ताबा हिन्ना।

वित्तीय अनुशासन कायम लाबान अनुत्पादक खर्चदा नियन्त्रण लाबा दोन्तासे चालु न्होरकि दिङ्ला बजेटरि चालु व्हानाला ३ अर्ब ल्हाना खर्च थाबा प्रदेश सरकारसे पुँजीगत व्हानाला ल्होलो क्राछिगरि तोतेबा खर्च थाबा हिन्ना। प्रदेश सरकारसे चुङ्हाच्छा कुबा, चिसाङ, कोर्बा भत्ता, प्रोत्साहन ओसेम पुरस्कार ह्राङ्बा ४३ क्राछिगरि ३०, ४० थेन ५० कारग्यादोना बजेट थाबा आप्ता लाबा मुबा।

न्होरकि मामिला ओसेम योजना ब्लोनखाङला आन्सार क्योङ ६७ अर्ब ४७ करोड ७३ बुम २७ तोङ्जा रुपैयाँला बजेटग्याम चालु व्हाना ३ अर्ब ४७ करोड १२ बुम ३८ तोङ्जा रुपैयाँ थासेला मुला। प्रदेशला वित्तीय अनुशासन कायम थान्बान अनुत्पादक खर्चदा नियन्त्रण लाबा बाङ लाबा ब्लोनखाङला प्रवक्ता श्रीकृष्ण आचार्यसे पाङ्जि।

खर्च थाबा आप्ता संघीय सरकारसे खर्च थाबा थेन न्होरकि मितव्ययिताला लागि किन्बा चु आप्ता कार्यान्वयनला लागि न्होर ब्लोनखाङसे मोक्कोन सरकारी गेदिमजुगुदा ब्लोनखाङसेङ्जाङला आप्ता कार्यान्वयन लाबा थेन प्रगति विवरण पुइगाबारिसर्कुलर जारी लाजिन्बा मुला।

प्रदेश सरकारसे पुँजीगत व्हानाला भौतिक पूर्वाधार ब्लोनखाङला १० बुम फिला योजनारि १० कारग्या, २० बुम रुपैयाँ फिला २० कारग्या थेन ५० बुम रुपैयाँ फिला ३० कारग्या बजेट थाबा ब्लोनखाङसे उन्पाङ्बा मुला। स्यान्दो ब्लोनखाङजुगुरि बिसाम १० बुमबिमा फिला मोक्कोन योजनाजुगुरि च्योच्यो १० कारग्या बजेट थाबा तयारी मुबा थेन थाबाग्याम भौतिक पूर्वाधार थुमरि जेक्खे छ्योआछ्यो ६ अर्ब रुपैयाँ बचत तासेला अनुमान लाबा मुला।

बजेट थाबाला मुख्य ङ्यान्दि 'जेनजी' ङ्योलोकला ताङरि ताबा क्षतिला दोसिस्हेङ्बा थेन मर्मत, विपद् डिछ्याना थेन स्यान्दो नियमित दायित्वजुगुला भुक्तानीला लागि स्रोत डिछ्याना लासेला थेला पाङ्बा मुला।

'दोसिस्हेङ्बा थेन दायित्व भुक्तानी लाबारि पूर्वाधारव्हानाला ६ अर्ब बजेट थासेला मुला'

बागमती प्रदेश सरकारला प्रवक्ता ओसेम न्होरकि मामिला ओम योजना ब्लोन प्रभात तामाङला आन्सार, जेनजी ङ्योलोकग्याम ताबा क्षतिला दोसिस्हेङ्बा, विपद् डिछ्याना थेन ब्लोनखाङला खेबाः न्होरकि दायित्व भुक्तानी लाबारि स्रोत डिछ्यानाला लागि बजेट थाबा हिन्ना। भौतिक पूर्वाधाररि ३० कारग्यादोना थासि क्षतिला डिछ्याना लाबा तयारी लाबा थेसे पाङ्जि।

भौतिक पूर्वाधार ब्लोनखाङ्ला छ्योआछ्यो ४ अर्ब ६५ करोड रुपैयाँ च्योच्योला खेबाः नियमित दायित्व भुक्तानी लातोबा मुबा थेन थे रकम ङ्हाच्छा बजेटरि आछ्योल्बासे दाते स्रोत आङुप्बा ताबा ब्लोन तामाङसे पाङ्जि। 'जेनजी' ङ्योलोकला ताङरि क्षति ताबासरकारी संरचनाजुगुला दोसिस्हेङ्बा थेन विपद् डिछ्यानाला लागि नोन थाबा रकम उपयोग लाबा सरकारला तयारी मुबा थेला पाङ्बा मुला।

'भौतिकव्हाना थाबा न्होर भौतिक पूर्वाधारलान गेरि निसेला मुला। ङ्हाउरि बजेट स्होबा दुइरि अनिवार्य दायित्वला थे उक्त बजेट ख्लाबा मुबा।' थेसे बिजि, 'दोसिस्हेङ्बाला गे स्युग गतिरि २-३ लारि जिन्ना लाबा दोखाङला छ्याम गे ताचिबा थेन थेरि बजेट खर्च लातोबा ताबासे बजेट थाबा हिन्ना।'

जेनजी ङ्योलोकरि क्षति ताबा संरचनाजुगुला दोसिस्हेङ्बा गे तिजिन्बा थेन भौतिक पूर्वाधार ब्लोनखाङला भवन दोसिस्हेङ्बा लागि टेन्डर प्रक्रिया ङ्हाच्छा वाङ्जिन्बा थेसे पाङ्जि। स्यान्दो प्याकेजजुगुला नोन ग्रा तेबाः थेसे पाङ्जि।

दोसिस्हेङ्बाला लागि छ्योआछ्यो ७१ करोड रुपैयाँ खर्च तासेला तिताङ अनुमान तासाइ नोन टेन्डर प्रक्रियारि निमा लागत च्याङ्बारि खाम्सेला अपेक्षा लाबा थेसे पाङ्जि। ब्लोन तामाङला आन्सार खाबा ला ङ्हि हेन्से सोम न्हाङरि मोक्कोन ब्लोनखाङजुगु खेबाःन नाछालरि दोसेला मुला।

(छिगकि दोनः व्हाना- तर्फ, ङ्योलोक- आन्दोलन, डिछ्याना- व्यवस्थापन, क्राछिग- शीर्षक, दोन्ता- उद्देश्य, चिसाङ- बैठक, कारग्या- प्रतिशत, बुम- लाख, ब्लोनखाङ्सेङ्जाङ- मन्त्रीपरिषद्, ङ्यान्दि- कारण, ङ्योलोक- आन्दोलन, खेबाः- पुरानो, आङुप्बा- अभाव, ब्लोन- मन्त्री, ङ्हाउ- विगत, दोसिस्हेङ्बा- पुनर्निर्माण, स्युग- तीव्र, दोखाङ- लक्ष्य, नाछाल- अवस्था)

बागमती प्रदेश सिटिइभिटीरि ६ ह्रोमि नियुक्त

याम्बु। बागमती प्रदेश सरकारसे प्राविधिक ओसेम छोङ्कि ग्युइसेर ओसेम कुबा सेङ्जाङ (प्रदेश सिटिइभिटी)रि ६ म्हे ह्रोमि नियुक्त लाबा मुला। प्रदेशला सामाजिक फेल्गेबा ब्लोनखाङला ब्लोनस्तरीय आप्ता आन्सार ह्रोमिजुगु नियुक्ति लाबा हिन्ना।

सेङ्जाङला ह्रोमिरि सदस्यमा धादिङ धुनिबेँसी नगरपालिका- ५ ला नवराज धिताल, चितवनला खैरहनी नगरपालिका-१२ ला नन्दकिशोर चौधरी, मकवानपुरला हेटौंडा-६ ला उज्वल चौलागाईं, सिन्धुलीला घ्याङ्लेख गाउँपालिका-२ ला सीतामाया स्याङ्तान, याम्बु-१६ ला हसना महर्जन थेन याम्बुं-२८ ला माधवदेव पन्त मुला।

नियुक्त ताबा ६ ह्रोमिजुगुदा नारे सामाजिक फेल्गेबाब्लोन हरिप्रभा खड्गीसे ग्रान किन्पुङ्बा मुला। 'प्रदेश प्राविधिक ओसेम छोङ्कि ग्युइसेर ओम कुबा सेङ्जाङ ऐन, २०७४' आन्सार स्हेङ्बा सेङ्जाङरि सामाजिक फेल्गेबाब्लोन चोहो ताबा ओसेम गेकाठाक्पा चिबा डिछ्या मुला।

ऐनला दफा ३ ला उपदफा (२) खण्ड (ठ) आन्सार प्रदेशस्तरीय ट्रेड युनियन समन्वय दाछोकग्याम याखारगि ह्रोमि मनोनयन ताबारि लेङ्बा मुला।

सेङ्जाङरि नीति ओसेम योजना आयोग, ब्लोनखाङला गाउराइजुगु, प्राविधिक कुबाखेन्पो, उद्योग थुमला गोछापा थेन ट्रेड युनियन समन्वय दाछोक गोछापा ह्रोमि चिबा डिछ्या मुला। चुरेम नियुक्त ताबा ६ म्हे ह्रोमिजुगु खेन्पो थेन प्रतिनिधित्वला दाःनरि दाम्बा सामाजिक फेल्गेबा ब्लोनखाङसे उन्पाङ्बा मुला।

प्राविधिक ओसेम छोङ्कि ग्युइसेर ओम कुबा सेङ्जाङ (प्रदेश सिटिइभिटी)से प्रदेशरि योजनाबद्ध स्ह्रुगरि प्राविधिक ओसेम छोङ्कि ग्युइसेर ओसेम कुबा डिछ्या लासि प्राविधिक जनशक्ति केनालाबा थेन प्राविधिक सिपला स्तर निर्धारण ओसेम प्रमाणीकरणला थुमरि गे लासिकेन खाबा मुला।

(छिगकि दोनः ह्रोमि- सदस्य, छोङ्कि- व्यवसायिक, तालिम- कुबा, ग्युइसेर- शिक्षा, सेङ्जाङ- परिषद्, म्हे- जना, फेल्गेबा- विकास, ब्लोनखाङ- मन्त्रालय, ब्लोनस्तरीय- मन्त्रीस्तरीय, आप्ता- निर्णय, नारे- बिहीबार, फेल्गेबाब्लोन- विकासमन्त्री, ग्रान किन्बा- शपथ ग्रहण, गेकाठाक्पा- कार्यकारी निर्देशक, डिछ्या- व्यवस्था, दाछोक- समिति, गोछापा- प्रतिनिधि, दाःन- आधार, उन्पाङ्बा- जनाएको, स्ह्रुग- रुप,

प्रशारण दिङसाङला दुइसाङरि तामाङ डाजाङला तेःबा अर्जुनबहादुर तामाङ पुरस्कृत

हेटौंडा। नेपाल तामाङ स्योमि गेदुङ, बागमति प्रदेशसे तामाङ डाजाङ स्योस्यो थेन अनलाईनला तेःबा अर्जुनबहादुर तामाङदा पुरस्कृत थेन डेन लाबा मुला। स्योमि गेदुङ, बागमतीसे ३१ छा तामाङ प्रशारण दिङसाङला दुइसाङरि 'अन्तरक्रिया ओसेम पुरस्कार बोलाबा समारोह' स्हेङ्सि चु पुरस्कार पिन्बा हिन्ना।

गेताङ नेपाल तामाङ स्योमि गेदुङ, बागमती प्रदेश थेन मकवानपुर जोङ दाछोकला संयुक्त आयोजना ओसेम रिमठिम थेन पर्यटन ब्लोन्खाङ बागमती प्रदेशला न्होरपा ह्रोरि ताबा मुबा।

बागमती प्रदेशला मुख्यब्लोन ईन्द्रबहादुर बानियाँला डोन्बोग्रेन्पोरि ताबा गेताङरि तामाङ स्योमि गेदुङ, बागमती प्रदेशसे स्हेङ्बा 'आईतेसिं-बुद्धिमाया रुम्बा डान्बा तामाङ स्योनाम' थेन मकवानपुर जोङ शाखासे स्हेङ्बा 'तामाङ स्योनाम पुरस्कार' बोलाबा मुबा।

प्रदेश पुरस्कार तामाङ ग्योइरि २३ दिङहेन्से निरन्तर तेसिखाबा तामाङ डाजाङला तेःबा अर्जुनबहादुर तामाङदा नगद १० तोङ्जा १ ग्यार्जा रुपैयाँला छ्याम दोसल्ला थेन डेनस्यो पिन्बा मुबा। जोङ पुरस्का हेटौंडा सन्देश डटकमला स्योमि भुवन घलानदा ५ तोङ्जा रुपैयाँला छ्याम डेनस्यो पिन्बा मुबा। 'आईतेसिं-बुद्धिमाया रुम्बा डान्बा तामाङ स्योनाम' कोस स्योमि ओसेम ब्रिखेन राजेश रुम्बा लामासे ह्राङ्ला आपाआमाला डान्बारि स्हेङ्बा हिन्ना।

छार कोसला लागि मुख्यब्लोनसे लाजि बुम ङ्ही न्होर ह्रो

मुख्यब्लोन ईन्द्रबहादुर बानियाँसे तामाङ स्योमि गेदुङ, बागमती प्रदेश दाछोकदा अक्षयकोस स्हेङ्बाला लागि व्यक्तिगत स्ह्रुगरि २ बुम रुपैयाँ ह्रोलाबा मुला। गेताङ्लान गुङरि मुख्यब्लोन बानियाँसे २ बुमला चेम स्योमि गेदुङला प्रदेशचोहो ज्ञानेन्द्र तामाङदा पिन्बा मुबा। मुख्यब्लोन बानियाँसे चु रकम 'आपा छेमबहादुर बानियाँ थेन ज्योज्यो राजकुमार बानियाँ'ला डान्बारि अक्षयकोस स्हेङ्बाला लागि पिन्बा हिन्ना।

गेताङरि लोकतान्त्रिक गणतन्त्ररि आमाग्योइ ख्युरछ्या लाबा प्रदेश सरकारला दायित्व हिन्ना बिबान मुख्यब्लोन बानियाँसे तामाङ ग्योइ, रिमठिम थेन परम्पराला ख्युरछ्यारि प्रदेश सरकार प्रतिबद्ध मुबा पाङ्जि। गेताङरि 'सरकारी गेदोइ ग्योइला स्ह्रुगरि तामाङ ग्योइला प्रभावकारी कार्यान्वयनरि यान्पाङस्हेग्याम ओसेम सरोकारवालाला भुमिका' नुररि अन्तरक्रिया सुताइ लाबा मुबा।

गेताङरि रिमठिम ओसेम पर्यटन ब्लोनखाङला गाउराइ दिपेन्द्र सुवेदी, कैलाश गाउँपालिकाला चोहो लोकबहादुर मोक्तान, वरिष्ठ स्योमि प्रताप विष्ट, नेपाल स्योमि गेन्दुनछेन, बागमती प्रदेशचोहो कृष्ण सारु मगर थेन नेपाल तामाङ घेदुङला संघीय ह्रोमि मेम्बर लो तामाङ ग्रेन्पो वक्ताला स्ह्रुगरि मुबा।

थेन्से 'सरकारी गेदोइला ग्योइ सम्बन्धी पेठिम २०८० ' प्रभावकारी कार्यान्वयनला लागि स्थानीय तह जिम्मेवार तातोबा धारणा थान्जि। नेपाल तामाङ घेदुङला केन्द्रीय ह्रोमि मेम्बर लो तामाङसे आमाग्योइ जेक्खे औपचारिक प्रयोगरि सीमित आताना रेदाङसे लागु लातोबारि बाङ पिन्बान समुदायन्हाङरिन तामाङ ग्योइ पाङ्बाजुगु च्याङ्सिकेन निबा बिसि चिन्ता व्यक्त लाजि।

कैलाश गाउँपालिकाला चोहो लोकबहादुर मोक्तानसे स्थानीय सरकारजुगु भौतिक फेल्गेबारि जेक्खे केन्द्रित तामा ग्योइ पेठिम कार्यान्वयनरि च्याङ्ना ताबा स्वीकार लासिकेन खाबा रेरि प्रदेश ओसेम स्थानीय तहगुङ समन्वयरि गेलाबारि तयार मुबा पाङ्जि।

वरिष्ठ स्योमि प्रताप विष्टसे पेठिम कार्यान्वयनरि तामाङ घेदुङसे तोतेबा पहल आलाबा टिप्पणी लासि ग्योइ कोङ्साम जेक्खे ग्याल्सा कोङ्सेला धारणा थान्जि।

ब्लोनखाङला गाउराइ दिपेन्द्र सुवेदीसे ब्लोनखाङग्याम्से ग्योइ पेठिम कार्यान्वयनरि गे तीब्र स्युगरि ताचिबा ग्रादाङ पिन्बान नियमावली तयार ताबा पाङ्जि। थेसे नेपाल तामाङ घेदुङ थेन नेवादयः दबूला छ्यागेरि सरकारी गेदिमला कर्मचारीला लागि ग्योइ प्रशिक्षण प्याकेज स्होबा सुताइ पाङ्जि।

स्योमि गेदुङ, बागमती प्रदेशलाचोहो ज्ञानेन्द्र तामाङला चोहोदानरि ताबा चु गेताङरि ह्युलठिमजोम्ना ह्रोमि गोविन्दराम चेपाङ, जोङ समन्वय दाछोक, मकवानपुरला ग्रेन्पो ललितबहादुर घलान, तामाङ स्योमि गेदुङला संघीय गाउराइ आदर्श थोकर, नेपाल स्योमि गेन्दुनछेन, मकवानपुरला चोहो बालकृष्ण अधिकारी, नेपाल तामाङ घेदुङला जोङ चोहो कालु घलानतेन स्यान्दोकादेसे सेमताम थान्बा मुबा।

(छिगदोनः डेन- सम्मान, यान्दे- भदौ, स्योमि- पत्रकार, गेदुङ- संस्था, रिमठिम- संस्कृति, ब्लोन्खाङ- मन्त्रालय, न्होरपा- आर्थिक, डोन्बोग्रेन्पो- प्रमुखआतिथ्य, स्योनाम- पत्रकार, तोङ्जा- हजार, बुम- लाख, दाछोक- समिति, स्ह्रुग- रुप, ख्युरछ्या- संरक्षण, गेदोइ- कामकाजी, यान्पाङस्हेग्याम- संचारमाध्यम, गेन्दुनछेन- महासंघ, ह्रोमि- सदस्य, ग्याल्सा- राष्ट्र, स्युग- गति, ग्रादाङ- जानकारी, छ्यागे- सहकार्य)

बागमतीला मुख्यब्लोनदा गेन्दुन थेन गेन्दुनछेनला ज्ञापनस्यो

हेटौंडा। गाउँपालिका ग्याल्साङ गेन्दुनछेन नेपाल, नेपाल नगरपालिका गेन्दुन थेन जोङ समन्वय दाछोक गेन्दुनछेन बागमती प्रदेश दाछोकसे प्रदेश समन्वय सेङ्जाङ चिसाङ ह्रिबान बागमतीला मुख्यब्लोन इन्द्रबहादुर बानियाँदा ज्ञापनस्यो पिन्बा मुला।

ज्ञापनस्योरि प्रदेश-स्थानीय सरकार गुङरि प्रभावकारी छ्यागे, जेन-जी प्रदर्शनला ताङरि ताबा क्षतिला समीक्षा, दोसिस्हेङ्बा ओसेम पुनःस्थापना योजना, चालु होरिकि दिङला योजना कार्यान्वयन, क्षतिग्रस्त संरचनाला आनाम डिछ्या थेन स्रोतसाधनला उपयोगफिरि तत्काल काठुइ लातोबा उल्लेख मुला। छ्यामरि ग्याल्साङ समन्वय सेङ्जाङ चिसाङ ङ्योइबारि काइब्लोनदा म्होइजेन लातोबा ह्रिबा मुला।

गेन्दुन/गेन्दुनछेनसे जनप्रतिनिधिदा धम्की, म्हेल्हागाब लाबा, बोबाफोबा, ह्योलाबा, ब्यान्बारि बोकिन्बादा कारबाही, स्थानीय सरकार थेन जोङ समन्वय दाछोकदा याङ्बा अनुदान आथाबा सुनिश्चितता, स्हिवा कोङ्ह्रावा कायम, घाइतेला ठाल आकिन्ना क्योन्बा थेन ल्हुइ डोङ्बाजुगुफिरि श्रद्धाञ्जली व्यक्त लाबा मुला। थेन्से भ्रष्टाचार नुप्ना लातोबा, सुशासन थेन छारिब्योनला बोकिन्बाला जायज ह्रिबादा समर्थन नोन उान्पाङ्बा मुला। ज्ञापनस्यो किन्बान मुख्यब्लोन बानियाँसे रेन्बा नुरला सम्बोधन लाबारि योनान चिसाङ ङ्योइसेला प्रतिबद्धता व्यक्त लाजि।

ज्ञापनस्यो पिन्बारि गाउँपालिका ग्याल्साङ गेन्दुनछेन बागमती प्रदेश चोहो कर्णबहादुर मगर, जोङ समन्वय दाछोक गेन्दुनछेन बागमती प्रदेश चोहो ललित घलान, गाउराइ सानुकाजी लुईटेल, छ्यागाउराइ तारा ढुंगानातेन स्यान्दोजुगु दोबा मुबा।

सानामदा आधुनिकीकरण लाबारि भुमिका क्लाङ्तोला : ब्लोन मधुसूदन पौडेल

हेराङ । ग्याल्साङ लोक ओसेम दोहोरी व्हाइ प्रतिष्ठान नेपाल हेराङ जोङ गेदाछोकला ब्लिछा जोङ छेजोमग्याम चोहोरि दोसिन मिठाराम के.सी.दा दाम्बा मुला। प्रतिष्ठान स्हेङ्बा दुइहेन्सेन के.सी.लान नेतृत्वरि क्रियाशील मुला। गेताङ बागमती प्रदेशला सानाम ओसेम सेम्चेनज्याबि फेल्गेबा ब्लोन मधुसूदन पौडेलला ग्रेनडोन्बोरि ताबा मुबा।

गेताङरि ब्लोन पौडेलसे सानाम आधुनिक थेन आकर्षक स्होबारि सिर्जनात्मक गेताङजुगुला महत्वपूर्ण भूमिका तासेला बिबान सानाम ल्हेछ्यारि ह्रोतेन ताबा लासि दोहोरी प्रतियोगिताला छ्याम रिमठिमकि गेताङजुगु सञ्चालन लाबारि सुझाव पिन्जि। थेसे चुह्राङ्बा गेताङसे सानाम ब्लोनखाङ थेन प्रतिष्ठान गुङरि छ्यागेला छार ग्याम ठ्वाङ्ला बिसि पाङ्जि।

केन्द्रिय दाछोकला सर्कुलर आन्सार कामरे ह्युलला मुतेबा जोङ दाछोक ओसेम थेन्हाङ्ला संरचनाजुगुला छेजोम नोन सफलतापूर्वक थुम्ना लाबा गेताङला डोन्बोछेन प्रतिष्ठानला केन्द्रिय ह्रोमि ओसेम कलाकार कुशल बेलबासे ग्रादाङ पिन्जि।

छेजोमसे चोहोरि मिठाराम केसी, स्यानचोहोजुगुरि विदुर घिमिरे थेन गोबिन्दप्रसाद घिमिरे, जामेकोला स्यानचोहोरि पुष्पा लामिछाने, गाउराइरि दिपक बजगाईं, छ्यागाउराइरि बिरबल स्याङतान, न्होरचोहोरि दिनेश खड्का, छ्यान्होरचोहोरि लक्ष्मणप्रसाद दुलाल दाम्बा मुला।

ह्रोमिजुगुरि गीता घिमिरे, शर्मिला थापा मगर, रामप्रसाद घिमिरे, शिवप्रसाद घिमिरे, सुन्तली खड्का, हुद्दराज घिमिरे, कृष्णहरी सिल्वाल, सीता नेपाली, रेवतीप्रसाद दाहाल, बलराम महत, लेखा बजगाईं, बाबुकृष्ण सापकोटा, रुपा नगरकोटी, केदारप्रसाद सापकोटा, गणेशकुमारी चौँलागाईं, कोपिला कार्की घिमिरे थेन गोमा सञ्जेल दाम्बा मुला।

(छिगकि दोनः हेराङ- ललितपुर, ग्याल्साङ- राष्ट्रिय, गेदाछोक- कार्यसमिति, छेजोम- अधिवेशन, सानाम- कृषि, सेम्चेनज्याबि- पशुपन्छी, फेल्गेबा- विकास, ब्लोन- मन्त्री, नाम- पेशा, ल्हेछ्या- प्रबर्धन, ह्रोतेन- सहायक, रिमठिमकि- सांस्कृतिक, ब्लोनखाङ- मन्त्रालय, छ्यागे- सहकार्य, डोन्बोछेन- विशेष अतिथि, ह्रोमि- सदस्य, ग्रादाङ- जानकारी, स्यानचोहो- उपाध्यक्ष)

बागमती प्रदेशला ब्लोनखाङ, गेदिम थेन कर्मचारी दरबन्दी पुनर्संरचनाला तयारी

हेटौंडा। बागमती प्रदेश सरकारसे प्रशासनिक संरचनाहेन्से कर्मचारीजुगुला दरबन्दीदोनारि पुनर्संरचनाला तयारी चुबा मुला। प्रदेश सरकार स्हेङ्बाला ८ दिङ्लिच्छा मुतेबा प्रादेशिक संरचना थाबा थेन पोबारि चुबा हिन्ना।

चु ङ्हाच्छाला ल्होलो सरकारसे सत्ता सोना लाबा मिनरि रेमरेम प्लेन स्होसि ल्हेना लाबारि ब्लोनखाङ हेन्से आतोबा गेदिमजुगु खारेज लाइ लाबा हिन्ना। जाजा ब्लोनखाङ खारेजी, जोङजुगुरि ठ्वाङ्बा आतोबा गेदिमजुगु, हेटौंडारिन मुबा दोहोरो प्रकृतिला गेदिम ब्याङ्सेला मुला। थेला लागि खेडोब लाबारि सरकारसे दाछोक स्होजिन्बा मुला। ३ म्हेनिङ नाबिङरे हेटौंडारि चिबा प्रदेश ब्लोनसेङ्जाङ चिसाङसे प्रशासनिक पुनर्संरचनाला लागि उच्चस्तरीय खेडोब दाछोक स्हेङ्बा आप्ता लाबा मुबा।

सानाम ओसेम सेम्चेनज्याबि फेल्गेबा ब्लोन मधुसुदन पौडेल थुछापा मुबा दाछोकरि न्होरकि मामिला ओसेम योजना ब्लोन प्रभात तामाङ, ह्रि ओसेम वातावरण ब्लोन भरत केसी, उद्योग, वाणिज्य, सा ओसेम प्रशासन ब्लोन विन्दु श्रेष्ठ, न्हाङ्ला मामिला ओसेम कानुन ब्लोनखाङला गाउराइ कृष्णबहादुर शाही ह्रोमि थेन ह्रोमिगाउराइ उद्योग, वाणिज्य, सो ओसेम प्रशासन ब्लोनखाङला गाउराइ हेमराज भुषाल मुला। ग्यालठिपा सहमति लासि खेडोब दाछोकसे तिगाइ रेरि गे तिसेला खेडोब दाछोक थुछापा सानाम ओसेम सेम्चेनज्याबि ब्लोन मधुसुदन पौडेलसे पाङ्जि।

पुनर्संरचना तामा दाते मुबा ब्लोनखाङहेन्से गेदिमदोना आतोबा म्राङ्जि बिसाम थेदा ब्याङ्सेला पौडेलसे उल्लेख लाजि। सरकारसे कर्मचारीला दरबन्दी पोबाला लागि छार संगठन ओसेम डिछ्याना सर्वेक्षण (ओएनएम) नोन लासेला ब्लोन पौडेलसे ग्रादाङ पिन्जि। 'प्रदेशला मुतेबा संरचनाजुगुदा नोन खाराङ्लासि चुस्तदुरुस्त स्होबारि खाम्ला, नागरिकदा प्रभावकारी साप्तो खाराङ्लासि पिन्बारि खाम्ला बिबा तामला केन्द्रबिन्दुरि थान्सि चु गे लाबारि म्हाइबा हिन्ना', थेसे पाङ्जि, 'कर्मचारीजुगुला ओएनएम नोन ल्हानान खेबाः मुबाचिम। दारे थेदा डिछ्याना लातोसेला मुला।'

खेडोब दाछोक ह्रोमि सुताइ मुबा न्होरकि मामिला ओसेम योजना ब्लोन प्रभात तामाङसे पुनर्संरचनादा सरकारसे गिक्छा प्राथमिकतारि थान्सि दृढतापूर्वक कार्यान्वयन लाबा पाङ्जि। थेसे ब्लोनखाङला साङ्ज्या पोसेला पाङ्जि। 'ब्लोनखाङला साङ्ज्या पोसेला मुला। जाजा आकारला बजेट मुबा ब्लोनखाङ च्याङ्ना लाबारि खाम्ला', तामाङसे पाङ्जि। बजेटरि ३७ कारग्याला बो हाप्बा भौतिक पूर्वाधार फेल्गेबा ब्लोनखाङला गेरि नोन पोबारि खाम्सेला थेला पाङ्बा मुला।

भौतिकरि पूर्वाधार थेन सहरी भवन महाशाखा मुबारि थे गुङ्ला याखारगिदा स्यान्दो ब्लोनखाङरि थुइबारि नोन खाम्सेला थेसे पाङ्जि। 'शहरी ओसेम भवनला गे ल्हुइथाङ, सानाम, ह्रिला छ्यामला ब्लोनखाङसे नोन लाला। थेन्तेनछ्याम प्राविधिक जनशक्ति आता। थेसे झन चालू खर्च ल्हेना लाबा मुला', थेसे काप्जि। ब्लोन तामाङसे बिजि, 'गिक्खेन प्रकृतिला दोहोरो गेदिमजुगु मुला। दारे थेह्राङ्बा गेदिमजुगु ब्याङ्ला। प्रदेश क्लाङ्छ्योङ फेल्गेबा सेङ्जाङ थेन प्रदेश छारिब्योन सेङ्जाङ बिबा निकाय ओस्बान प्रकृतिला निकाय हिन्ना, गिक्खेन गे लाबा हिन्ना। चुदा थुइतोला।' भौतिक पूर्वाधार फेल्गेबा ब्लोनखाङ न्हाङ्ला पूर्वाधार फेल्गेबा गेदिम थेन भवन गेदिमजुगु मुतेबा जोङरि गोर ङ्हि ङ्हि मुबासे गिक्खेन स्होसेला थेसे पाङ्जि। ल्हुइथाङ ब्लोनखाङला काठाक्खाङ मुला, ब्लोनखाङरि ल्हुइथाङ महाशाखा नोन मुला। महाशाखा थेन काठाक्खाङसे लाबा गे गिक्खेन मुला। थेतासि महाशाखान तामाहेन्से काठाक्खाङ आतोबा ब्लोन तामाङला धारणा मुला। सानाम ब्लोनखाङ न्हाङ्ला सानाम काठाक्खाङ, सेम्चेनज्याबि ओसेम तारङा फेल्गेबा काठाक्खाङ, ङ्हे फेल्गेबा बोर्डजुगु मुला।

थुङ्क्युइ, ऊर्जा ओसेम सिंचाइ ब्लोनखाङ, पर्यटन ओसेम रिमठिमकि ब्लोनखाङला काठाक्खाङजुगु मुला। 'ब्लोनखाङरि महाशाखा तामाहेन्से काठाक्खाङ आतो। काठाक्खाङला गेजुगु महाशाखासे लाचिबा मुला। दोसि चु काठाक्खाङ तिल्दा तोजि। थेदा ब्याङ्सेला हिन्ना।' ब्लोन तामाङसे पाङ्जि। सानाम ब्लोनखाङला सानाम फेल्गेबा गेदिमजुगु जोङजुगुरि मुला। जोङरि सानाम गेदिम नोन मुला, सेम्चेन साप्तो गेदिम नोन मुला। 'चुह्राङ्बा गिक्खेन प्रकृतिला गेदिमजुगु गोर ङ्हि ङ्हि गेदिमजुगु तिदा तोजि ? गिक्खेन गेदिम स्होतोला', ब्लोन तामाङसे बिजि, 'सहकारी ओसेम प्राङ्बो निवारण ब्लोनखाङलासहकारी बोर्ड मुला। चुह्राङ्बा बोर्डजुगु मुतेबा खारेज ताबारि खाम्ला।'